

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

«Η ιστορία των πρώτων Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και οι ιδεολογικές τους βάσεις».

ΟΡΦΕΑΣ – ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

A.M:21071

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης στη Δημόσια Οικονομική & Πολιτική.

ΑΙΓΑΛΕΩ, 2024

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

«Η ιστορία των πρώτων Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και οι ιδεολογικές τους βάσεις».

ΟΡΦΕΑΣ – ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

A.M:21071

Επιβλέπουσα: Αικατερίνη Δεδούλη, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Πανεπιστήμιο
Δυτικής Αττικής

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής
του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Ειδίκευσης στη Δημόσια Οικονομική & Πολιτική.

ΑΙΓΑΛΕΩ, 2024

University of West Attica
School of Administration, Economic, and Social Sciences
Department of Accounting & Finance
M.Sc. in Public Economics and Policy

“The History of the first European Communities and its ideological foundations”

ORFEAS-ANGELOS KOLIOPOULOS

A.M:21071

Supervisor: Aikaterini Dedouli, Assistant Professor, University of West Attica

Master Thesis Submitted to the Department of Accounting & Finance of the
University of

West Attica in partial fulfillment of the requirements for the degree of M.Sc. in
Public Economics and Policy.

AIGALEO, GREECE, 2024

«Η ιστορία των πρώτων Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και οι ιδεολογικές τους βάσεις».

Μέλη Εξεταστικής Επιτροπής

Εγκρίθηκε από την εξεταστική επιτροπή την : 11/06/2024

A/α	ΟΝΟΜΑ ΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΙΔΑ/ΙΔΙΟΤΗΤ Α	ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗ
1.	Αικατερίνη Δεδούλη	Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	
2.	Αλίνα Χυζ	Καθηγήτρια Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	
3.	Απόστολος Παπακωνσταντίνου	Διδάκτωρ Συνταγματικού Δικαίου-Δικηγόρος	

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο κάτωθι υπογεγραμμένος Κολιόπουλος Ορφέας Άγγελος του Κωνσταντίνου, με αριθμό μητρώου 21071 φοιτητής του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Δημόσια Οικονομική και Πολιτική του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

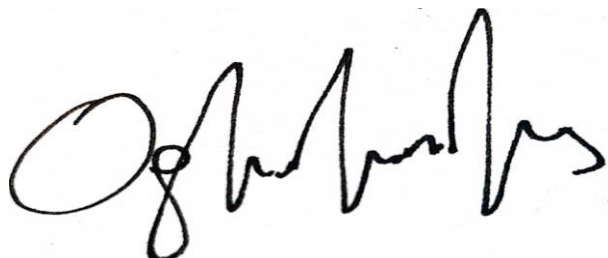
«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Επιθυμώ την απαγόρευση πρόσβασης στο πλήρες κείμενο της εργασίας μου μέχρι ..... και έπειτα από αίτηση μου στη Βιβλιοθήκη και έγκριση του επιβλέποντα καθηγητή.

Ο Δηλών

ΟΡΦΕΑΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΚΟΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

Ευχαριστίες

Αρχικά θα ήθελα να ευχαριστήσω την κ. Αικατερίνη Δεδούλη, Αναπληρώτρια καθηγήτρια του τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την ευκαιρία που μου δόθηκε με την ανάθεση ενός ενδιαφέροντος θέματος για την εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας.

Τέλος, ένα μεγάλο ευχαριστώ και στην οικογένεια μου για την υποστήριξη και καθοδήγηση που μου έδινε όλα αυτά τα χρόνια.

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες.....	xi
Περιεχόμενα.....	xiii
Περίληψη.....	xvi
Λέξεις-κλειδιά.....	xvi
Abstract	xviii
Keywords:	xviii
Κεφάλαιο 1 : Εισαγωγή.....	1
Κεφάλαιο 2 : Ιστορική Εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως	6
2.1 Οι τρεις πυλώνες της Συνθήκης του Μάαστριχτ.....	13
2.2 Περίοδος: 1945-1959.....	19
2.3 Περίοδος: 1960-1969.....	20
2.4 Περίοδος: 1970-1979.....	20
2.5 Περίοδος: 1980-1989.....	21
2.6 Περίοδος: 1990-1999.....	21
2.7 Περίοδος: 2000-2010.....	22
2.8 Περίοδος: 2010-2020.....	22
2.9 Περίοδος: 2020-σήμερα	24
2.10 Οικονομική Κρίση	26
Η αντιμετώπιση της κρίσης	27
2.11 Ευρωπαϊκή Τελωνειακή Ένωση	30
Κεφάλαιο 3 : Προοπτική για το μέλλον.....	35
3.1 Η Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης	35
3.2 Λευκή και Πράσινη Βίβλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.....	39
3.3 Ενεργειακή Κρίση στην Ευρωπαϊκή Ένωση.....	40

3.4 NextGenerationEU	43
Κεφάλαιο 4 : Ίδρυση των Θεσμικών Οργάνων.....	47
Βασικά Στοιχεία:.....	48
Πολιτική Διαδικασία Λήψης Αποφάσεων:.....	49
Ειρηνική Συνύπαρξη και Λειτουργικιστική Θεώρηση:.....	49
Κριτική Θεώρηση και Κοινωνική Κατασκευή:.....	50
Ολιστική Θεώρηση και Κοινωνική Ενσωμάτωση:.....	50
4.1 Θεσμικά Όργανα.....	51
4.2 Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	52
4.3 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο	53
4.4 Το Συμβούλιο της Ευρώπης.....	53
4.5 Ευρωπαϊκή Επιτροπή	55
4.6 Το δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης	56
4.7 Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα	57
4.8 Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο	58
4.9 Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης.....	59
4.10 Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κεντρική Επιτροπή.....	60
4.11 Ευρωπαϊκή Επιτροπή Περιφερειών	61
4.12 Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.....	62
4.14 Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων	64
Κεφάλαιο 5 : Μπορεί να υπάρξει Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία;	68
5.1 Είναι εφικτή η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία;	69
Κεφάλαιο 6 : Επίλογος.....	74
6.1 Τα οφέλη της Ελλάδας ως μέλος της Ένωσης.....	79
6.2 Μελλοντικές Επεκτάσεις	81

Περίληψη

Η ανά χείρας Εργασία εξετάζει την ιστορία των πρώτων Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και αναλύει τις ιδεολογικές τους βάσεις, αποτελούμενη από έξι κεφάλαια. Αρχικά, γίνεται μια συνοπτική περιγραφή της ιστορικής εξέλιξης των πρώτων Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και της διαδικασίας μέσω της οποίας η Ευρωπαϊκή Ένωση απέκτησε τη σημερινή της μορφή, αναλύοντας τις κρίσιμες συνθήκες που καθόρισαν αυτή την πορεία. Επιπλέον, διερευνώνται τα στάδια που οδήγησαν στην ίδρυση της πρώτης κοινότητας και οι συνθήκες που διαμόρφωσαν την Ευρωπαϊκή Ένωση. Στη συνέχεια, η εργασία αναλύει τη δομή και τις λειτουργίες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, καθώς και τις οικονομικές και εμπορικές προοπτικές και προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ στο μέλλον. Στο τελευταίο μέρος, εξετάζεται η προοπτική της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδοποίησης, οι σχετικές προκλήσεις, και παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της μελέτης.

Λέξεις-κλειδιά:

Ευρωπαϊκές Κοινότητες, ιστορία, ιδεολογικά ρεύματα, κοινωνικές δομές, πολιτικές αποφάσεις, προκλήσεις, Ευρωπαϊκή Ένωση, Θεσμικά όργανα, Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Abstract

The present work examines the history of the first European Communities and analyzes their ideological foundations, comprised of six chapters. Initially, a brief description is provided of the historical evolution of the first European Communities and the process through which the European Union acquired its present form, analyzing the critical conditions that shaped this trajectory. Additionally, the stages leading to the establishment of the first community and the conditions that shaped the European Union are investigated. Subsequently, the paper analyzes the structure and functions of the Union's institutional organs, as well as the economic and trade prospects and challenges facing the EU in the future. In the final section, the prospect of European Federation is examined, along with its relevant challenges, and the study's conclusions are presented.

Keywords:

European Communities, history, ideological currents, social structures, political decisions, challenges, European Union, institutional organs, European integration.

Κεφάλαιο 1 : Εισαγωγή

Η ανάλυση της ιστορίας και της μορφής της Ευρωπαϊκής Ενώσεως αποτελεί τη μοναδική διαδικασία μέσω της οποίας μπορούμε να κατανοήσουμε τα γεγονότα και τις δομές που καθορίζουν τη διαδικασία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Στην καρδιά αυτής της ενώσεως βρίσκονται οι ελπίδες των χωρών μελών για εξασφάλιση ειρήνης, σταθερότητας και οικονομικής ευημερίας. Η κατανόηση της εξελίξεως της Ε.Ε. είναι επίσης κρίσιμη για να αντιληφθούμε την τρέχουσα σημασία της στις σύγχρονες προκλήσεις.

Οι ρίζες της Ευρωπαϊκής Ενώσεως εντοπίζονται σε έναν πολύπλοκο ιστό ιστορικών γεγονότων και ιδεολογικών ρευμάτων. Μέσα από τις καταστροφές του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, η αρχή για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση βασίζεται στη συλλογική επιθυμία για διαρκή ειρήνη και σταθερότητα. Οι πληγές του πολέμου ώθησαν τις ευρωπαϊκές χώρες σε μια ενοποιημένη προσέγγιση, προωθώντας τη συνεργασία αντί του ανταγωνισμού. Η περίοδος μετά τον πόλεμο είδε οραματικούς ηγέτες, όπως ο Jean Monnet ¹(Γάλλος πολιτικός και οικονομικός σύμβουλος) και ο Robert Schuman², να θεμελιώνουν το έδαφος γι' αυτό που θα εξελίσσεται ως Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ένας από τους κινητήριους μοχλούς για τον σχηματισμό της Ε.Ε. ήταν η πεποίθηση ότι η οικονομική αλληλεξάρτηση θα αποτρέψει τις συγκρούσεις και θα προάγει την ευημερία. Μέσα στις δεκαετίες που ακολούθησαν, η Ε.Ε. εξελίχθηκε, όπως θα δούμε, σε ένα πολύπλοκο οικονομικό σύνολο, με την ίδρυση της Ευρωζώνης και της Ενιαίας Αγοράς. Πέρα από το οικονομικό πλαίσιο, η Ε.Ε. προάγει την κοινωνική συνοχή μέσω της προώθησης της πολυπολιτισμικότητας, των εκπαιδευτικών πρωτοβουλιών και των διασυνοριακών συνεργασιών. Το πρόγραμμα Erasmus+, για παράδειγμα, αποτελεί απόδειξη της δέσμευσης της Ε.Ε. για την ανάπτυξη μιας αίσθησης κοινότητας μεταξύ των ποικίλων κρατών μελών της.

---

¹ https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/eu-pioneers/jean-monnet_el

² βλ. https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/history-eu/eu-pioneers/jean-monnet_el

Η Συνθήκη για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (Ε.Κ.Α.Χ.), επίσης γνωστή και ως Συνθήκη των Παρισίων, υπογράφηκε στις 18 Απριλίου 1951 και τέθηκε σε ισχύ στις 23 Ιουλίου 1952. Αυτή η ιστορική συμφωνία σηματοδότησε την πρώτη φορά που έξι ευρωπαϊκά κράτη ήτοι Βέλγιο, Δυτική Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Λουξεμβούργο και Ολλανδία συνέρχονται για να εργαστούν προς την κατεύθυνση της οικονομικής και πολιτικής ολοκλήρωσης. Η δήλωση πρόθεσης των ιδρυτών της ΕΚΑΧ ήταν ότι η Συνθήκη θα αποτελούσε μόνο ένα πρώτο βήμα προς μια "ευρωπαϊκή ομοσπονδία" και είχε συναφθεί για περιορισμένη διάρκεια 50-ετών. Η δημιουργία μιας κοινής αγοράς άνθρακα και χάλυβα προοριζόταν να λειτουργήσει ως πείραμα το οποίο θα επεκτεινόταν σταδιακά και σε άλλους οικονομικούς τομείς, προκειμένου να οδηγήσει τελικά στη δημιουργία μιας πολιτικής Ευρώπης.

Η συνθήκη που υπεγράφη στη Ρώμη το 1957 από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (Ε.Κ.Α.Χ.) αποτέλεσε ένα κρίσιμο ορόσημο στην ευρωπαϊκή ιστορία. Με τη θέσπιση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Ε.Ο.Κ.), η οποία αποτέλεσε το πρώτο στάδιο της οικονομικής ολοκλήρωσης, το εγχείρημα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης πήρε επίσημη μορφή. Η συνθήκη της Ρώμης έθεσε τις βάσεις για περαιτέρω εμβάθυνση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης μέσω της δημιουργίας ενός ενιαίου οικονομικού χώρου και της προώθησης της ελεύθερης κυκλοφορίας αγαθών, υπηρεσιών, κεφαλαίου και εργατικού δυναμικού και σε αντίθεση με τη Συνθήκη ΕΚΑΧ, έχει απεριόριστη διάρκεια. Η πρωτοβουλία αυτή σήμανε τη δέσμευση των ευρωπαϊκών χωρών για μια ενιαία και δυναμική Ευρώπη που θα συνεργάζεται προς την κοινή ευημερία και ειρήνη.

Η διεύρυνση της Ε.Ε. μέσα από πολλές διαδοχικές επεκτάσεις έχει προσθέσει νέα κράτη μέλη, εμπλουτίζοντας και ισχυροποιώντας τον πολιτιστικό και γεωπολιτικό της χαρακτήρα. Από τα αρχικά έξι ιδρυτικά κράτη της ΕΟΚ έως τα σημερινά 27, η ποικιλομορφία εντός της Ε.Ε. προκαλεί τόσο προκλήσεις όσο και ευκαιρίες. Ιδιαίτερος η ένταξη χωρών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης αντικατοπτρίζει το ρόλο της Ε.Ε. στην προώθηση δημοκρατικών αξιών και σταθερότητας στις μετακομμουνιστικές κοινωνίες.

Σήμερα, η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται στο σταυροδρόμι κρίσιμων παγκοσμίων θεμάτων, αποτελώντας έναν σταθερό άξονα σε έναν γρήγορα μεταβαλλόμενο γεωπολιτικό χώρο. Η δέσμευση της Ε.Ε. στον πολυμερισμό και τη διπλωματία την θέτει ως κύριο παράγοντα στην αντιμετώπιση σημαντικών προβλημάτων, όπως η κλιματική αλλαγή, οι παγκόσμιες κρίσεις υγείας και οι μεταναστευτικές ροές. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία³, μια σημαντική πρωτοβουλία, υπογραμμίζει τη διάθεση της Ε.Ε. να ηγηθεί στον κόσμο σε θέματα βιώσιμης ανάπτυξης και αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής.

Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Ένωση λειτουργεί ως φάρος δημοκρατικών αξιών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε μια εποχή που χαρακτηρίζεται από την αναγέννηση του απολυταρχισμού, ενώ προωθώντας δημοκρατικά θεσμικά πλαίσια εντός των κρατών μελών και δίνοντας έμφαση στο κράτος δικαίου προσπαθεί να προωθήσει τη δημιουργία μιας κοινότητας βασισμένης σε κοινές αξίες.

Ακόμη, η συνεχιζόμενη ψηφιακή επανάσταση θέτει μοναδικές προκλήσεις στους τομείς της κυβερνοασφάλειας, της προστασίας δεδομένων και των ηθικών επιπτώσεων των νέων τεχνολογιών. Η Ε.Ε. πρωτοπορώντας διαμορφώνει κανονιστικά πλαίσια, όπως ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων (G.D.P.R.), ώστε να αντιμετωπίσει αυτό το ψηφιακό τοπίο και να προστατεύσει τα δικαιώματα των πολιτών της σε έναν όλο και πιο διασυνδεδεμένο κόσμο.

Επιπροσθέτως, ζωτικός είναι και ο ρόλος της στον καθορισμό πολιτικών εμπορίου και στην διατήρηση της οικονομικής σταθερότητας. Οι συμφωνίες ελευθέρων συναλλαγών, όπως η Συνολική Συμφωνία Οικονομικών και Εμπορικών Σχέσεων (C.E.T.A.) και οι διαπραγματεύσεις για μελλοντικές εταιρικές σχέσεις, αποτελούν αποδείξεις της δεσμεύσεως της Ε.Ε. για την προώθηση δίκαιων και ανοικτών οικονομικών πρακτικών.

Επίσης, στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας, έχει ξεκινήσει πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της στρατηγικής αυτονομίας της, προωθώντας συνεργατικές προσπάθειες μεταξύ των κρατών μελών. Η ίδρυση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Άμυνας και της Μόνιμης Δομημένης Συνεργασίας (P.E.S.C.O.)

---

³https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_el

αντικατοπτρίζει τη δέσμευσή της για την αντιμετώπιση συλλογικών προκλήσεων ασφαλείας.

Σ' αυτό το δυναμικό περιβάλλον, η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι μόνο ένας απλός περιφερειακός οργανισμός, αλλά ένας παγκόσμιος παράγοντας που διαμορφώνει πολιτικές για ζητήματα ζωτικής σημασίας. Η ικανότητά της να προσαρμόζεται και να αντιμετωπίζει σύγχρονες προκλήσεις είναι μια απόδειξη της ανθεκτικότητας της και της σημασίας της σε έναν κόσμο που βιώνει βαθιές μεταβολές. Το παρόν πόνημα αποσκοπεί σε μία σφαιρική εξέταση της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, με σκοπό να αποκωδικοποιήσει τις λεπτομερείς δυναμικές που χαρακτηρίζουν την εξέλιξή της και τον ρόλο της στη σύγχρονη παγκόσμια σκηνή. Μέσα από μια εστιασμένη ανάλυση των κύριων γεγονότων, δομικών πλαισίων και πολιτικών αποφάσεων, σκοπεύει να συμβάλει στην καλύτερη κατανόηση της πολυδιάστατης επίδρασης της Ε.Ε. στο παρόν και το πιθανό μελλοντικό της αντίκτυπο.

Κεφάλαιο 2 : Ιστορική Εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως

Μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, η Ευρώπη βρέθηκε σε μια κατάσταση εκτεταμένης καταστροφής και αποδόμησης. Οι οικονομίες των χωρών ευρίσκοντο σε ερείπια, ενώ οι πολιτικές διαιρέσεις δημιούργησαν ένταση και αστάθεια. Σ' αυτό το περίπλοκο πλαίσιο, η ανάγκη για οικονομική ανοικοδόμηση και πολιτική σταθερότητα έγινε επιτακτική. Ως αποτέλεσμα, η ιδέα ότι η συνεργασία θα μπορούσε να συμβάλει στην αποφυγή μελλοντικών συγκρούσεων ανέκυψε ως κεντρικός πυλώνας για τη δημιουργία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Η ίδρυση των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αποτέλεσε προϊόν της αντίληψης ότι η συνεργασία σε οικονομικό επίπεδο θα μπορούσε να συμβάλει στην αποκατάσταση της οικονομικής ευημερίας των χωρών μελών. Η δημιουργία μιας κοινής αγοράς είχε ως στόχο την εξάλειψη των εμποδίων στο εμπόριο και τη διευκόλυνση της κυκλοφορίας αγαθών και υπηρεσιών. Αυτή η οικονομική ολοκλήρωση θεωρήθηκε ως μέσο για τη δημιουργία ισχυρών οικονομιών που θα συνέβαλλαν στη γενικότερη ευημερία και σταθερότητα της ηπείρου.

Ως απάντηση στην απειλή νέων συγκρούσεων, η ιδέα της πολιτικής ολοκλήρωσεως εκδηλώθηκε με τη δημιουργία πολιτικών θεσμών και μηχανισμών συνεργασίας. Οι ιδρυτές είχαν την πεποίθηση ότι η ενοποίηση των χωρών θα μπορούσε να αντιμετωπίσει τις ριζικές διαιρέσεις που προέκυψαν από τους προηγούμενους πολέμους και να προσφέρει ένα κοινό μέλλον που θα εξασφάλιζε μόνιμη ειρήνη και ανάπτυξη. Η ιδέα, λοιπόν, της Ευρωπαϊκής Ενώσεως προέκυψε ως αντίδραση στις φρίκες του πολέμου και ως επιδίωξη μιας κοινής ευρωπαϊκής ταυτότητας που θα ξεπερνούσε τις εθνικές διαιρέσεις.

Έτσι ο Robert Schuman, παρουσιάζει τη Διακήρυξη Σουμάν, (Schuman Declaration, ή Schuman Plan) προτείνοντας τη γαλλογερμανική συμφιλίωση υπό την αιγίδα μιας υπερεθνικής, ανεξάρτητης αρχής βασισμένης στην παραγωγή άνθρακα και χάλυβα. Αυτή η ενέργεια θα ενίσχυε την οικονομία και θα προάσπιζε την ειρήνη, με το σχέδιο να αφήνει ανοιχτή την πόρτα στην είσοδο και άλλων κρατών. Ένα χαρακτηριστικό απόσπασμα της ομιλίας του στο Salon de l'Holege, Quai d'Orsay ήταν: «Η Ευρώπη δεν θα δημιουργηθεί μέσα από μια μόνο κίνηση, ούτε σε ένα συνολικό

οικοδόμημα: θα διαμορφωθεί μέσω συγκεκριμένων επιτευγμάτων που θα δημιουργήσουν πρώτα μια πραγματική αλληλεγγύη»⁴

Στις 18 Απριλίου 1951 υπογράφεται η **Συνθήκη των Παρισίων**⁵, η οποία υλοποιεί το όραμα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακος και Χάλυβος (Ε.Κ.Α.Χ.) με την Γαλλία, την Ιταλία, την Δυτική Γερμανία, το Λουξεμβούργο, το Βέλγιο και την Ολλανδία να απαρτίζουν τα ιδρυτικά της μέλη. Η συνθήκη υπογράφηκε το 1951 με έναρξη ισχύος στις 23 Ιουλίου 1952. Με βάση την συνθήκη οι έξι χώρες που την υπογράφουν διαχειρίζονται από κοινού την βιομηχανία άνθρακα και χάλυβα με αποτέλεσμα καμία χώρα να μπορεί να κατασκευάσει πολεμικά όπλα ώστε να στραφεί εναντίον άλλων. Η δημιουργία της Ε.Κ.Α.Χ. έχει μεγάλη σημασία, καθώς σηματοδοτεί την πρώτη φορά που εθνικές κυβερνήσεις αποδέχθηκαν να μεταβιβάσουν μέρος της κυριαρχίας τους σε ένα υπερεθνικό όργανο που αναλάμβανε σημαντικά θέματα. Μπορεί να επισημανθεί ότι η Ε.Κ.Α.Χ. ήταν η πρώτη Ευρωπαϊκή Κοινότητα με απώτερο στόχο την ευρωπαϊκή ενοποίηση, θέτοντας τις βάσεις για την μελλοντική οικονομική και πολιτική ένωση του συνόλου των ευρωπαϊκών κρατών.

Στις 25 Μαρτίου 1957 υπογράφεται η **Συνθήκη της Ρώμης** όπου δημιουργείται η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (Ε.Ο.Κ.) και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (Ε.Κ.Α.Ε. ή Ευρατόμ), ένα πρωτότυπο μοντέλο συνεργασίας μεταξύ κρατών, συνδυάζοντας υπερεθνική διακυβέρνηση και διακυβερνητική συνεργασία. Η έναρξη ισχύος της συνθήκης καθορίστηκε η 1^η Ιανουαρίου 1958. Οι ενέργειες και τα επιτεύγματα της Ε.Ο.Κ. υπερβαίνουν σημαντικά τον τομέα της οικονομικής ενοποίησης με το σημαντικότερο επίτευγμα να είναι η ειρήνη που επικρατεί στην Ευρώπη.

Ένας από τους κύριους στόχους της Ευρατόμ ήταν η προώθηση της έρευνας και της διάδοσης τεχνικών πληροφοριών. Επιπλέον, θέσπισε ενιαία πρότυπα ασφαλείας για την προστασία του κοινού και των εργαζομένων στη βιομηχανία, διευκόλυνε την έρευνα και διασφάλισε ότι τα πυρηνικά υλικά που προορίζονταν για ειρηνική χρήση δεν θα χρησιμοποιούνταν για στρατιωτικούς σκοπούς. Η Ευρατόμ αποτελεί ένα σημαντικό πλαίσιο, ειδικά στο πλαίσιο της διεύρυνσης της Ε.Ε.. Η

---

⁴ https://aei.pitt.edu/13909/1/EURDOC_newidea.PDF

⁵ <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/el/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/treaty-of-paris>

ατομική ενέργεια αποτελεί σημαντική πηγή ενέργειας για πολλές ανατολικοευρωπαϊκές χώρες, αλλά οι προδιαγραφές ασφαλείας και προστασίας δεν είναι πάντα ικανοποιητικές. Συνεπώς, η Ευρατόμ παρέχει το πλαίσιο για την παροχή στήριξης από την Ε.Ε. σε αυτό τον τομέα.⁶

Η **Συνθήκη Συγχώνευσης** του 1965 αποτέλεσε το θεμέλιο για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ενοποιώντας τα όργανα άσκησης της εκτελεστικής εξουσίας. Αυτή η συνθήκη επέφερε μια ιστορική συγχώνευση των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (Ε.Κ.Α.Χ.), της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Ε.Ο.Κ.) και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας (Ευρατόμ). Η συνθήκη υπογράφηκε στις Βρυξέλες στις 8 Απριλίου 1965 και τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιουλίου 1967.

Η **Συνθήκη του Λουξεμβούργου**, γνωστή ως "Συνθήκη για την τροποποίηση ορισμένων δημοσιονομικών διατάξεων των Συνθηκών", αποτελεί ένα κρίσιμο έγγραφο στην ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υπογράφηκε στο Λουξεμβούργο στις 22 Απριλίου 1970 και έλαβε επίσημα ισχύ στις 1 Ιανουαρίου 1971.

Η συνθήκη αυτή αντιπροσώπευε μια σημαντική μεταρρύθμιση στον τρόπο λειτουργίας του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Ένα από τα βασικά στοιχεία είναι η αντικατάσταση των χρηματικών εισφορών των κρατών μελών με τους λεγόμενους "ιδίους πόρους". Αυτό σήμαινε ότι η χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας θα γίνεται μέσω πόρων που προέρχονται από τις ίδιες τις εσωτερικές δραστηριότητές της, όπως τα τελωνεία, οι εισαγωγικοί φόροι, οι εισφορές από τις γεωργικές ποσοτώσεις και άλλες πηγές που προκύπτουν από τις εμπορικές και οικονομικές δραστηριότητες της ίδιας της Κοινότητας. Αυτό σημαίνει ότι η Κοινότητα δεν εξαρτάται αποκλειστικά από τις χρηματικές εισφορές των κρατών μελών για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της, αλλά μπορεί να χρησιμοποιήσει τους ίδιους της τους πόρους για να χρηματοδοτήσει τις λειτουργίες και τα προγράμματά της.

Αυτή η αρχή έδωσε στην Κοινότητα μια μεγαλύτερη αυτονομία και ελευθερία στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών της, ανεξάρτητα από τις εθνικές χρηματοδοτήσεις και περιορισμούς, όπως τα τελωνεία και οι εισαγωγικοί φόροι, καθώς και από άλλες πηγές εσόδων.

---

⁶ <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/el/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/euratom-treaty>

Μια από τις βασικές συνέπειες αυτής της μεταρρύθμισης ήταν η ενίσχυση της αυτονομίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στη διαχείριση των οικονομικών της πόρων. Αυτό έδωσε στην Κοινότητα τη δυνατότητα να αναπτύξει πιο αυτόνομες πολιτικές και πρωτοβουλίες, ανεξάρτητα από την εθνική χρηματοδότηση.

Επιπλέον, η Συνθήκη του Λουξεμβούργου ενίσχυσε τις δημοσιονομικές εξουσίες της Συνέλευσης, του νομοθετικού οργάνου της Κοινότητας. Αυτό την έκανε έναν ακόμα πιο ενεργό και σημαντικό παράγοντα στη διαμόρφωση του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού και των οικονομικών πολιτικών.

Συνολικά, η Συνθήκη του Λουξεμβούργου αντιπροσώπευε ένα σημαντικό βήμα προς την ενίσχυση της οικονομικής και πολιτικής ολοκλήρωσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η αποτελεσματική διαχείριση των οικονομικών πόρων της Κοινότητας και η ενίσχυση της αυτονομίας της συνέβαλαν στη δημιουργία μιας πιο δυναμικής και αυτόνομης ευρωπαϊκής οικονομίας.⁷

Το 1992 με τη **Συνθήκη του Μάαστριχτ** θεμελιώνεται η Ευρωπαϊκή Ένωση ως μια πολιτική και πολιτισμική οντότητα, ενισχύοντας το όραμα της οικονομικής ενώσεως. Σύμφωνα με την εν λόγω Συνθήκη, η Ένωση βασίζεται στις Ευρωπαϊκές Κοινότητες (πρώτος πυλώνας), με δύο επιπλέον τομείς συνεργασίας (δεύτερος και τρίτος πυλώνας): την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας (Κ.Ε.Π.Π.Α.) και τη δικαιοσύνη και τις εσωτερικές υποθέσεις (Δ.Ε.Υ.)⁸.

Το 1995 προσχωρούν στην Ένωση τρία νέα μέλη: η Αυστρία, η Σουηδία και η Φινλανδία, επιβεβαιώνοντας την αυξανόμενη επιρροή της Ενώσεως.

Τον Μάρτιο του 1996 ξεκίνησε στο Τορίνο, Ιταλία, μια Διακυβερνητική Διάσκεψη με στόχο την αναθεώρηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτή η διαδικασία οδήγησε στη σύνταξη και την υπογραφή της μετέπειτα **Συνθήκης του Άμστερνταμ**, η οποία τροποποίησε τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, τις Συνθήκες περί ιδρύσεως των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και ορισμένες συναφείς Πράξεις. Η Συνθήκη υπογράφηκε στο Άμστερνταμ, στις 2 Οκτωβρίου 1997.

---

⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/ALL/?uri=CELEX:11970F/TXT>

⁸ <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/el/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/maastricht-treaty>

Με έναρξη ισχύος της στις 1 Μαΐου 1999, η διαδικασία συναπόφασης⁹ απλουστεύθηκε και το πεδίο εφαρμογής της διευρύνθηκε. Αυτό σήμαινε ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είχε πλέον το δικαίωμα να εγκρίνει τον διορισμό του Προέδρου της Επιτροπής, ενισχύοντας έτσι τον ρόλο του στην ευρωπαϊκή νομοθετική διαδικασία. Η **Συνθήκη του Άμστερνταμ** αποτέλεσε ένα σημαντικό βήμα προς την ενίσχυση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και τη βελτίωση της λειτουργίας των ευρωπαϊκών οργάνων, ενισχύοντας ταυτόχρονα τη δημοκρατία και τη διαφάνεια στη λήψη αποφάσεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Στις 14 Ιουνίου 1985, υπογράφηκε η **συμφωνία Σένγκεν**¹⁰ στο Τορίνο, Ιταλία, από το Βέλγιο, τη Γαλλία, τη Γερμανία, τις Κάτω Χώρες και το Λουξεμβούργο. Αυτή η συμφωνία αποσκοπούσε στην ενοποίηση των εσωτερικών συνόρων των εν λόγω κρατών μελών και στη θέσπιση ενός καθεστώτος ελεύθερης κυκλοφορίας για όλους τους πολίτες τους, καθώς και για τους πολίτες των χωρών που έχουν υπογράψει τη συμφωνία, τα υπόλοιπα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ορισμένες τρίτες χώρες.

Η **σύμβαση Σένγκεν**, που υπογράφηκε από τις πέντε αυτές χώρες στις 19 Ιουνίου 1990, ορίζει τις προϋποθέσεις και τις εγγυήσεις για την εφαρμογή ενός χώρου χωρίς ελέγχους στα εσωτερικά σύνορα. Η σύμβαση τέθηκε σε ισχύ το 1995. Τόσο η συμφωνία όσο και η σύμβαση Σένγκεν, μαζί με συναφείς συμφωνίες και κανόνες, αποτελούν το "κεκτημένο Σένγκεν", το οποίο ενσωματώθηκε στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης το 1999 και αποτελεί μέρος της ενωσιακής νομοθεσίας. Επιπλέον, η Συνθήκη της Λισαβόνας έθεσε τον στόχο της Ε.Ε. στη δημιουργία ενός "χώρου χωρίς εσωτερικά σύνορα, στον οποίο διασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων".

Σήμερα, ο 34ετής Σένγκεν χώρος περιλαμβάνει 27 ευρωπαϊκές χώρες, συμπεριλαμβανομένων 23 από τα 27 κράτη μέλη της Ε.Ε. και τέσσερις χώρες της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ): Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία και Ελβετία.

---

⁹ <https://www.consilium.europa.eu/el/council-eu/decision-making/ordinary-legislative-procedure/>

¹⁰ <https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/glossary/schengen-agreement-and-convention.html>

Η **Συνθήκη της Νίκαιας**¹¹ διαμορφώνει το πλαίσιο λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υπογράφηκε στις 26 Φεβρουαρίου 2001 και τέθηκε επίσημα σε ισχύ στις 1 Φεβρουαρίου 2003. Η Συνθήκη προέκυψε μετά από μια διαδικασία αναθεώρησης που είχε ως στόχο τη βελτίωση της λειτουργίας και της αποτελεσματικότητας της Ε.Ε., καθώς και την προσαρμογή της στις νέες πραγματικότητες και προκλήσεις. Η Συνθήκη της Νίκαιας επικεντρώθηκε σε αρκετούς τομείς της λειτουργίας της Ε.Ε. Ένας από τους σημαντικότερους τομείς αναφέρεται στην αναδιάρθρωση των οργάνων και της λειτουργίας της Επιτροπής, προκειμένου να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα της διοίκησής της. Μια άλλη σημαντική αλλαγή που εισήχθη με τη συνθήκη αφορά στην ανακατανομή των ψήφων στο Συμβούλιο της Ε.Ε., με στόχο την πιο ισορροπημένη εκπροσώπηση των κρατών μελών.

Επιπλέον, η Συνθήκη ενίσχυσε το ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, παρέχοντάς του μεγαλύτερες εξουσίες στον τομέα της νομοθεσίας και της δημοσιονομικής εποπτείας. Η Συνθήκη της Νίκαιας αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς την ενίσχυση και τη βελτίωση της λειτουργίας της Ε.Ε., προετοιμάζοντας το έδαφος για τις μελλοντικές προκλήσεις και τις ανάγκες της Ένωσης.

Η **Συνθήκη της Λισαβόνας**¹² αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα έγγραφα που διαμορφώνουν το πλαίσιο λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υπογράφηκε στις 13 Δεκεμβρίου 2007 και τέθηκε επίσημα σε ισχύ στις 1 Δεκεμβρίου 2009. Η συνθήκη ουσιαστικά ενδυνάμωσε τον ρόλο και την επιρροή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Διευρύνοντας τις νομοθετικές αρμοδιότητές του σε πάνω από 40 νέους τομείς, όπως η γεωργία, η ενεργειακή ασφάλεια, η μετανάστευση και των ταμείων της Ε.Ε., το Κοινοβούλιο έχει τώρα ισχυρή λέξη σε θέματα που αφορούν τους πολίτες. Επιπλέον, η συνθήκη το έθεσε σε ισότιμη βάση με το Συμβούλιο, το οποίο εκπροσωπεί τις κυβερνήσεις των κρατών μελών.

Οι βουλευτές του Κοινοβουλίου απέκτησαν επίσης την αρμοδιότητα να απορρίπτουν διεθνείς συμφωνίες, όπως συνέβη με την περίφημη εμπορική συμφωνία

---

¹¹ <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/el/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/treaty-of-nice>

¹² <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/el/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/treaty-of-lisbon>

ACTA¹³, που προκάλεσε ανησυχίες για πιθανούς περιορισμούς στις ελευθερίες. Αυτό αποδεικνύει την αυξημένη επιρροή του Κοινοβουλίου και τον μεγαλύτερο αντίκτυπο των αποφάσεών του στην καθημερινή ζωή των Ευρωπαίων.

Πέραν των αυξημένων εξουσιών, η συνθήκη της Λισαβόνας επιβεβαίωσε την σημασία του Κοινοβουλίου ως εκλεγμένου θεσμικού οργάνου που εκπροσωπεί τους πολίτες της Ε.Ε. Τώρα μπορεί να επηρεάζει την πολιτική κατεύθυνση της Ευρώπης, καθώς εκλέγει τον Πρόεδρο της Επιτροπής, το εκτελεστικό όργανο της Ε.Ε. Αυτό δίνει περισσότερη σημασία στις ευρωπαϊκές εκλογές και στις προτιμήσεις των πολιτών.

Τέλος, η ενίσχυση του Κοινοβουλίου οδήγησε στην αύξηση της διαφάνειας και της λογοδοσίας στην Ε.Ε. Ως εκλεγμένος εκπρόσωπος των πολιτών, το Κοινοβούλιο φροντίζει να εξασφαλίζεται η συμμόρφωση των θεσμικών οργάνων της Ε.Ε. με το Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Επίσης, έχει την εξουσία να αντιδρά στις ανάγκες των πολιτών μέσω της διαδικασίας της πρωτοβουλίας πολιτών, ενισχύοντας έτσι τη φωνή των πολιτών στις ευρωπαϊκές αποφάσεις. Τέλος, η Συνθήκη της Λισαβόνας θέσπισε μια νέα δομή για την αναθεώρηση των Συνθηκών, προσφέροντας ένα πιο ευέλικτο και διαφανές πλαίσιο για τις μελλοντικές αλλαγές στην Ε.Ε..

Συνολικά, η Συνθήκη της Λισαβόνας αποτελεί ένα σημαντικό βήμα προς την ενίσχυση της Ε.Ε. και την προσαρμογή της στις νέες πραγματικότητες και προκλήσεις του 21ου αιώνα.

Μετά από την προσχώρηση Αυστρίας, Σουηδίας και Φινλανδίας το 1995, ακολουθεί η ανατολική διεύρυνση το 2004 με την προσχώρηση οκτώ νέων πρώην κομμουνιστικών κρατών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης: Πολωνίας, Ουγγαρίας, Τσεχικής Δημοκρατίας, Λετονίας, Λιθουανίας, Εσθονίας, Σλοβακίας και Σλοβενίας (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2004). Το 2004 προσχωρούν Κύπρος και Μάλτα, ενώ το 2007 Ρουμανία και Βουλγαρία και το 2013 η Κροατία, οπότε και ο αριθμός των κρατών-μελών φθάνει τα 28.

Η ανατολική διεύρυνση του 2004 δημιούργησε εμπόδια στη διαδικασία λήψεως αποφάσεων, προκαλώντας τη συνέχιση των διαπραγματεύσεων και την

---

¹³ <https://www.europarl.europa.eu/topics/el/article/20120220STO38574/acta-ola-osa-thelate-na-gnorizete>

αναζήτηση λύσεων για την αποτελεσματικότερη λήψη αποφάσεων, με συνέπεια την προετοιμασία της Συνθήκης της Λισαβόνας (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2004).

Η ενοποίηση της Ευρώπης περιλαμβάνει μια σειρά πολιτικών διαδικασιών και συνθηκών που αλληλοεπιδρούν μεταξύ τους, συγκροτώντας ένα συνολικό και πολυδιάστατο πλαίσιο. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, η κοινωνική πολιτική, η πολιτική απασχολήσεως και η κοινωνική ένταξη αποκτούν σημαντικό ρόλο. Η ανάπτυξη αυτών των πολιτικών απαιτεί την προώθηση της αναπτύξεως, τη στήριξη της απασχολήσεως, την ενίσχυση των κοινωνικών δικαιωμάτων και την εξάλειψη των κοινωνικών ανισοτήτων.

Συνολικά, η πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι μια συνεχής προσπάθεια να βρει την ισορροπία μεταξύ των φιλοδοξιών για μια ισχυρότερη και πιο ενωμένη Ευρώπη και των διαφορετικών συμφερόντων κάθε χώρας. Η Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση είναι η διαδικασία μέσω της οποίας κράτη στην Ευρώπη έρχονται εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε ένωση σε διάφορους τομείς, όπως η βιομηχανία, η οικονομία, η πολιτική, η νομοθεσία, η κοινωνία και ο πολιτισμός. Αυτό έχει επιτευχθεί κατά κύριο λόγο μέσω του δόγματος της ελεύθερης κυκλοφορίας ανθρώπων, αγαθών και κεφαλαίων μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό σημαίνει ότι η Ε.Ε. προσπαθεί να επιτύχει συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών, ενώ παράλληλα προσπαθεί να αντιμετωπίσει τις διαφορές και τα ιδιαίτερα συμφέροντα κάθε κράτους. Αυτή η διαδικασία είναι συνεχής και δεν παύει ποτέ να εξελίσσεται προς έναν πιο ενωμένο στόχο.

2.1 Οι τρεις πυλώνες της Συνθήκης του Μάαστριχτ

Η Ενιαία Αγορά αποτελεί έναν από τους θεμελιώδεις πυλώνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, παρέχοντας ένα ουσιαστικό πλαίσιο για την οικονομική ένωση των κρατών μελών της. Η ίδρυση και ανάπτυξη της Ενιαίας Αγοράς αποτελεί έναν από τους κύριους στόχους της Ε.Ε., με σκοπό τη δημιουργία ενός ενιαίου, ανοιχτού και ανταγωνιστικού οικονομικού περιβάλλοντος.

Ο Πρώτος Πυλώνας της Συνθήκης του Μάαστριχτ καθιστά σαφές ότι η Ενιαία Αγορά είναι ένας κεντρικός στόχος για την Ε.Ε. Στηριζόμενη σε αρχές όπως η ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, υπηρεσιών, κεφαλαίων και ατόμων εντός της Ε.Ε., η

Ενιαία Αγορά βασίζεται στην αρχή της μη διακριτικής μεταχείρισης και της ελεύθερης ανταλλαγής αγαθών και υπηρεσιών μεταξύ των κρατών μελών.

Καθιερώνοντας την ενιαία αγορά, η Ε.Ε. επιδιώκει την εναρμόνιση και την απορρύθμιση των οικονομικών δραστηριοτήτων εντός του ευρωπαϊκού χώρου. Αυτό σημαίνει την εξάλειψη των εμποδίων στο εμπόριο και την δημιουργία ενός περιβάλλοντος που προάγει την ελεύθερη κίνηση εμπορευμάτων, υπηρεσιών, κεφαλαίων και ατόμων.

Τα κύρια στοιχεία που διαμορφώνουν την Ενιαία Αγορά περιλαμβάνουν την ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, η οποία καταργεί τους δασμούς και τα εμπόδια στο εμπόριο, την ελεύθερη κυκλοφορία υπηρεσιών, που επιτρέπει την παροχή υπηρεσιών σε ολόκληρη την Ε.Ε., την ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων, που δημιουργεί ένα ενιαίο χρηματοοικονομικό περιβάλλον, καθώς και την ελεύθερη κυκλοφορία ατόμων, που επιτρέπει στους πολίτες της Ε.Ε. να μετακινούνται ελεύθερα και να εργάζονται σε άλλα κράτη μέλη.

Μέσω αυτών των μέτρων, η Ενιαία Αγορά επιδιώκει να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας και να δημιουργήσει ένα περιβάλλον που προάγει την αειφορία και την κοινωνική συνοχή. Μέσω συνεχούς επιμέλειας και εξέλιξης, η Ενιαία Αγορά παραμένει ένας θεμέλιος λίθος της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και ανάπτυξης, διασφαλίζοντας τη σταθερότητα και την ευημερία της Ε.Ε.

Στον δεύτερο πυλώνα η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναπτύξει μια εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας με τον πέρασμα του χρόνου, που της επιτρέπει να δρα ως μια ενιαία δύναμη στα διεθνή πράγματα. Η συνεργασία των 28 κρατών μελών της παρέχει μεγαλύτερη επιρροή από ό,τι αν δρούσαν ανεξάρτητα. Η Συνθήκη της Λισαβόνας, που τέθηκε σε ισχύ το 2009, ενίσχυσε αυτήν την πολιτική περιοχή, θέτοντας τον Υπατο Εκπρόσωπο για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας και δημιουργώντας την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης¹⁴ (Ε.Υ.Ε.Δ.).

---

¹⁴https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-external-action-service-eeas_el

Η εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας έχει ως στόχο τη διατήρηση της παγκόσμιας ειρήνης, την προώθηση της διεθνούς συνεργασίας, και την ενίσχυση της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, και του σεβασμού στα ανθρώπινα δικαιώματα.

Η Ε.Ε. έχει δημιουργήσει τη δική της εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, επιτρέποντάς της να ενεργεί με ενιαία φωνή σε παγκόσμιο επίπεδο. Η Ένωση έχει αποστείλει ειρηνευτικές αποστολές σε πολλές περιοχές, προσπαθώντας να επιλύσει συγκρούσεις και να προωθήσει την ανθρωπιστική βοήθεια.

Ωστόσο, η Ε.Ε. δεν διαθέτει μόνιμο στρατό. Χρησιμοποιεί ειδικές μονάδες από τα κράτη μέλη για τη διατήρηση της ειρήνης, τη διαχείριση κρίσεων και την ανάπτυξη ανθρωπιστικών αποστολών. Παράλληλα, έχει δημιουργήσει μάχιμες μονάδες για βραχυπρόθεσμη ετοιμότητα, οι οποίες αποτελούνται από περίπου 1.500 άτομα.

Η ευρωπαϊκή πολιτική ασφαλείας και υπεράσπισης έχει επίσης διαμορφώσει το πλαίσιο για την αντιμετώπιση ανθρωπιστικών και διασωστικών αναγκών, και τους στόχους των ενόπλων δυνάμεων. Αυτή περιλαμβάνει τη δημιουργία μιας ευρωπαϊκής στρατιωτικής δύναμης 60.000 μελών για τη διατήρηση της ειρήνης και ενός δορυφορικού κέντρου.

Τα κράτη μέλη συντονίζουν τις δράσεις τους σε διεθνείς οργανισμούς και διεθνείς διασκέψεις, υποστηρίζοντας τις κοινές θέσεις και ενημερώνοντας τα άλλα κράτη μέλη για θέματα κοινού ενδιαφέροντος. Η δράση τους συντονίζεται μέσω του Συμβουλίου σε θέματα Κ.Ε.Π.Π.Α., ενώ οι διπλωματικές αποστολές τους ενισχύουν τη συνεργασία και την εφαρμογή της Κ.Ε.Π.Π.Α.¹⁵

Με την είσοδο σε ισχύ της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Ε.Ο.Κ. μετατρέπεται σε Ευρωπαϊκή Κοινότητα (Ε.Κ.) και η κοινοτική μέθοδος λήψης αποφάσεων ενισχύει τον υπερεθνικό χαρακτήρα της, επιδεικνύοντας την υπεροχή της έναντι της προηγούμενης διακυβερνητικής συνεργασίας.

Στον τρίτο πυλώνα η "Δικαιοσύνη στις Εσωτερικές υποθέσεις" (Δ.Ε.Υ.) ανέλαβε σημαντικό ρόλο στην καταπολέμηση της εγκληματικότητας και άλλων σχετικών θεμάτων με τη δημιουργία της Σύμβασης Ευρωπόλ, μιας σημαντικής συμφωνίας της Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας. Ο τρίτος αυτός πυλώνας υπέστη σημαντική επίδραση από τη Σύμβαση των Βρυξελλών του 1968, η οποία

---

¹⁵ https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/foreign-and-security-policy_el

χρησιμοποιήθηκε εκτενώς στις αποφάσεις τους από την εθνική και διεθνή δικαιοδοσία, και συνέβαλε στην ενοποίηση μέσω του δικαίου.

Επίσης, σημαντική αλλαγή αποτέλεσε η εισαγωγή του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης, το οποίο αρχικά αντιμετωπίστηκε με πολλές αντιδράσεις και αμφισβητήσεις από τα κράτη μέλη. Ωστόσο, το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων επέστησε τη σημασία του, χαρακτηρίζοντάς το ως "ακρογωνιαίο λίθο" της δικαστικής συνεργασίας, προωθώντας έτσι την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης στον τομέα του ποινικού δικαίου.¹⁶¹⁷

---

¹⁶ Πρόδρομος Δ. Δαγτόγλου . Βασικά στοιχεία της συνθήκης Μάαστριχτ 1993

¹⁷<https://odeth.eu/%CE%BF%CE%B9-%CF%84%CF%81%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%80%CF%85%CE%BB%CF%8E%CE%BD%CE%B5%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CF%83%CF%85%CE%BD%CE%B8%CE%AE%CE%BA%CE%B7%CF%82-%CF%84%CE%BF%CF%85-%CE%BC%CE%AC%CE%B1%CF%83/>

Ιστορία της Διευρύνσεως

<u>Έτος</u>	<u>Κράτη μέλη</u>
1952-1958	 Βέλγιο Γερμανία Γαλλία Ιταλία Λουξεμβούργο Ολλανδία
1973	 Δανία Ιρλανδία Ηνωμένο Βασίλειο*
1981	 Ελλάδα
1986	 Ισπανία Πορτογαλία
1995	 Αυστρία Φινλανδία Σουηδία
2004	 Τσεχία Εσθονία Κύπρος Λετονία Λιθουανία Ουγγαρία Μάλτα Πολωνία Σλοβενία Σλοβακία
2007	 Βουλγαρία Ρουμανία
2013	 Κροατία

(*Το Ηνωμένο Βασίλειο, έπειτα από δημοψήφισμα του 2016 δεν είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης)

Τα κριτήρια για μια χώρα να είναι υποψήφια για ένταξη στην Ευρωπαϊκή Ένωση περιλαμβάνουν πολλές πτυχές. Καταρχάς, πρέπει να βρίσκεται γεωγραφικά στην Ευρώπη και να συμμερίζεται τις δημοκρατικές αξίες που διέπουν την Ένωση. Επιπλέον, πρέπει να διαθέτει σταθερούς θεσμούς που να εγγυώνται τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου, να έχει μια λειτουργική οικονομία της αγοράς, καθώς επίσης και την ικανότητα να αναλάβει και να υλοποιήσει τις υποχρεώσεις που επιβάλλονται από την ιδιότητα του κράτους μέλους.

Οι υποψήφιες χώρες, καθώς και οι υποψήφιες χώρες σε αναμονή επωφελούνται από διάφορα κίνητρα και υποστήριξη από την Ε.Ε. Πέραν της

οικονομικής υποστήριξης, λαμβάνουν λεπτομερείς συμβουλές πολιτικής και υπογράφουν Συμφωνίες Σύνδεσης, οι οποίες τους παρέχουν ευρεία πρόσβαση στην εσωτερική αγορά της Ε.Ε.

Η διαδικασία ένταξης μιας χώρας στην Ε.Ε. είναι μια πολύπλοκη διαδικασία. Μια χώρα μπορεί να γίνει επίσημα υποψήφια για ένταξη εάν πληροί τα βασικά πολιτικά, οικονομικά και μεταρρυθμιστικά κριτήρια. Στη συνέχεια, ξεκινούν διαπραγματεύσεις για τα 35 κεφάλαια που καλύπτουν διάφορους τομείς πολιτικής. Μόλις ολοκληρωθούν οι διαπραγματεύσεις και οι αναγκαίες μεταρρυθμίσεις, καταρτίζεται η Συνθήκη Προσχώρησης, η οποία πρέπει να εγκριθεί από όλα τα κράτη μέλη της Ε.Ε. και από την ίδια τη χώρα που επιθυμεί την ένταξη.

Ήδη βρίσκονται σε ενταξιακή διαδικασία και διαπραγματεύσεις πολλές υποψήφιες χώρες που επιθυμούν να γίνουν μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε αυτές περιλαμβάνονται οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων, όπως η Σερβία, το Μαυροβούνιο, η Αλβανία, η Βόρεια Μακεδονία και η Βοσνία Ερζεγοβίνη. Επίσης, χώρες του Νότιου Καυκάσου και της Ανατολικής Ευρώπης, όπως η Μολδαβία, η Γεωργία και η Ουκρανία, έχουν επίσης εκφράσει ενδιαφέρον για ένταξη στην Ε.Ε. με μερικές από αυτές να βρίσκονται σε διαδικασία προ-ενταξιακών διαπραγματεύσεων. Οι διαδικασίες αυτές περιλαμβάνουν την εκπλήρωση συγκεκριμένων κριτηρίων που έχουν θέσει οι ευρωπαϊκές θεσμικές αρχές, καθώς και διαπραγματεύσεις για τις προϋποθέσεις και τις μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται προκειμένου να επιτευχθεί η ένταξη στην Ε.Ε.

Στη συνέχεια του κειμένου, θα εξεταστεί αναλυτικότερα η ιστορική εξέλιξη της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, διαχωρίζοντάς την σε διαφορετικές δεκαετίες. Θα επικεντρωθούμε στις σημαντικές στιγμές και τις κύριες μεταστάσεις που διαμόρφωσαν το σημερινό πρόσωπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.¹⁸

---

¹⁸https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM:accession_criteria_copenhagen

2.2 Περίοδος: 1945-1959

Όπως ήδη αναφέρθηκε ανωτέρω η δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ενώσεως είχε ως βασικό στόχο την αντιμετώπιση των συχνών και βίαιων συγκρούσεων μεταξύ γειτονικών χωρών. Από το 1950 και μετά, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Άνθρακος και Χάλυβος ανέπτυξε μια διαδικασία οικονομικής και πολιτικής ενώσεως μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών, με στόχο να διασφαλίσει την διαρκή ειρήνη.

Κατά τη δεκαετία του 1950, επικρατούσε στην Ευρώπη ο ψυχρός πόλεμος μεταξύ της Ανατολής και της Δύσεως. Το 1956, οι διαδηλώσεις στην Ουγγαρία καταστέλλονται βίαια από τις σοβιετικές δυνάμεις, αναδεικνύοντας την ανάγκη για ενίσχυση της αλληλεγγύης και της σταθερότητας στην ευρωπαϊκή ήπειρο. Η Συνθήκη της Ρώμης, υπογεγραμμένη το 1957 από έξι ευρωπαϊκά κράτη, απετέλεσε ένα σημαντικό ορόσημο στην πορεία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσεως και στην ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Ε.Ο.Κ.). Οι βασικοί στόχοι της Συνθήκης αντανακλούν τις φιλοδοξίες των ιδρυτών της και διαμόρφωσαν το πλαίσιο για την ανάπτυξη μιας κοινής αγοράς με σημαντικά οφέλη στην οικονομία της Ευρώπης.

Ο πρώτος στόχος της Συνθήκης ήταν η Οικονομική Ολοκλήρωση. Με τη δημιουργία της Κοινής Αγοράς, στόχος ήταν η εξάλειψη των εμποδίων στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, προωθώντας έτσι την ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών, υπηρεσιών, κεφαλαίων και εργατικού δυναμικού. Ένας άλλος σημαντικός στόχος ήταν η Οικονομική Ανάπτυξη. Με την συνάθροιση των εθνικών οικονομιών σε μια κοινή αγορά, επεδιώκετο η ενίσχυση της οικονομικής αναπτύξεως, η δημιουργία θέσεων εργασίας και η βελτίωση της ποιότητας ζωής για τους πολίτες, με την αύξηση του βιοτικού τους επιπέδου. Σημαντικός στόχος της Συνθήκης ήταν επίσης και η Ενίσχυση της Ειρήνης. Μέσω της οικονομικής συνεργασίας, ελπίζοντας να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον σταθερότητας που θα αντιμετώπιζε τις διαμάχες και θα προήγε τη συνεργασία έναντι της εχθρότητας.

Συνολικά, η Συνθήκη της Ρώμης δημιούργησε τις θεμελιώδεις αρχές για μια ενωμένη Ευρώπη, με τη δημιουργία μιας κοινής αγοράς που ξεπερνούσε τα εθνικά σύνορα και προώθησε τη συνεργασία και την οικονομική ανάπτυξη σε όλη την ήπειρο.

2.3 Περίοδος: 1960-1969

Κατά την δεκαετία του 1960 καθιερώθηκε η κατάργηση των δασμών στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, γεγονός το οποίο οδήγησε σε μια εποικοδομητική περίοδο για την οικονομία της. Παράλληλα, συμφωνήθηκε η συντονισμένη παραγωγή τροφίμων με σκοπό την εξασφάλιση επαρκούς προσφοράς για όλους. Αυτό το μέτρο οδήγησε σε πλεονάσματα αγροτικών προϊόντων σε σύντομο χρονικό διάστημα.

Ο Μάιος του 1968 ξεχωρίζει για την έντονη εξέγερση των φοιτητών στο Παρίσι (η λεγόμενη «γενιά του '68», η οποία εξέφρασε διαμαρτυρίες και αντιδράσεις κατά του πολιτικού, κοινωνικού και πολιτιστικού συστήματος), και απετέλεσε ένα σημαντικό κεφάλαιο στην ιστορία της πολιτικής διαμαρτυρίας, πράγμα το οποίο επέφερε πολλές αλλαγές στην κοινωνία και στη συμπεριφορά των ανθρώπων.

Εκτός από τα ανωτέρω, η οικονομική εξέλιξη ενισχύθηκε με την ίδρυση της Κοινής Αγοράς και τη μετάβαση προς την Ενιαία Ευρωπαϊκή Αγορά. Σε παγκόσμιο επίπεδο, η Ε.Ε. επεδίωξε εξωτερικές σχέσεις και συνεργασία, ενώ η περίοδος εκείνη είχε και περιβαλλοντικές προκλήσεις λόγω της αυξανόμενης βιομηχανικής δραστηριότητας.

Συνολικά, η δεκαετία του '60 διαμόρφωσε σημαντικά την πορεία της Ευρωπαϊκής Ενώσεως, συνδυάζοντας οικονομική ανάπτυξη, κοινωνικές κινητοποιήσεις και πολιτικές μεταρρυθμίσεις.

2.4 Περίοδος: 1970-1979

Την 1η Ιανουαρίου 1973 η είσοδος της Δανίας, της Ιρλανδίας και του Ηνωμένου Βασιλείου στην Ευρωπαϊκή Ένωση αύξησε τον αριθμό των κρατών μελών σε εννέα. Ο σύντομος, αλλά σφοδρός, αραβοϊσραηλινός πόλεμος τον Οκτώβριο του 1973 προκάλεσε ενεργειακή κρίση και οικονομικά προβλήματα στην Ευρώπη. Τα τελευταία δεξιά δικτατορικά καθεστώτα στην Ιβηρική Χερσόνησο κατέρρευσαν με την ανατροπή του Σαλαζάρ στην Πορτογαλία το 1974 και τον θάνατο του στρατηγού Φράνκο στην Ισπανία το 1975. Η περιφερειακή πολιτική της Ε.Ε. ξεκίνησε τη μεταφορά μεγάλων χρηματικών ποσών για τη δημιουργία θέσεων εργασίας και

υποδομών στις φτωχότερες περιφέρειες. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αύξησε την επιρροή του στα θέματα της Ε.Ε. και το 1979 όλοι οι πολίτες είχαν τη δυνατότητα να εκλέξουν άμεσα τους εκπροσώπους τους. Κατά τη δεκαετία του 1970 εντείνεται η καταπολέμηση της ρύπανσης, με την Ε.Ε. να θεσπίζει κανόνες για την προστασία του περιβάλλοντος, εισάγοντας για πρώτη φορά την έννοια «ο ρυπαίνων πληρώνει».

2.5 Περίοδος: 1980-1989

Το καλοκαίρι του 1980 η Αλληλεγγύη, η πολωνική συνδικαλιστική οργάνωση, και ο ηγέτης της Λεχ Βαλέσα έγιναν πασίγνωστα ονόματα σε ολόκληρη την Ευρώπη και σε παγκόσμιο επίπεδο μετά τις απεργίες που διοργάνωσαν στα ναυπηγεία του Γκντάνσκ. Το 1981, η Ελλάδα εντάχθηκε ως το 10^ο μέλος της Ε.Ε., ενώ η Ισπανία και η Πορτογαλία ακολούθησαν πέντε χρόνια αργότερα. Το 1986 υπεγράφη η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, μια Συνθήκη που θέσπισε τη βάση για ένα εκτεταμένο πρόγραμμα διάρκειας έξι ετών με στόχο την αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με την ελεύθερη ροή εμπορίου διαμέσου των συνόρων της Ε.Ε. και τη δημιουργία της «Ενιαίας Αγοράς». Στις 9 Νοεμβρίου 1989, σημειώθηκε μια σημαντική πολιτική ανατροπή, καθώς το Τείχος του Βερολίνου κατέρρευσε και τα σύνορα μεταξύ Ανατολικής και Δυτικής Γερμανίας άνοιξαν για πρώτη φορά μετά από 28 χρόνια. Αυτό οδήγησε στην επανένωση Ανατολικής και Δυτικής Γερμανίας ως ένα κράτος τον Οκτώβριο του 1990.

2.6 Περίοδος: 1990-1999

Μετά την πτώση του κομμουνιστικών καθεστώτων στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, οι Ευρωπαίοι ενίσχυσαν τις διμερείς σχέσεις τους. Το 1993, η ενιαία αγορά ολοκληρώθηκε με τις «τέσσερις ελευθερίες», ελεύθερη κυκλοφορία εμπορευμάτων, υπηρεσιών, προσώπων και κεφαλαίων. Κατά τη δεκαετία του 1990, υπεγράφησαν δύο σημαντικές Συνθήκες: η Συνθήκη του Μάαστριχτ για την Ευρωπαϊκή Ένωση το 1993 και η Συνθήκη του Άμστερνταμ το 1999. Η προστασία του περιβάλλοντος και οι κοινές πρωτοβουλίες σχετικά με την ασφάλεια και την άμυνα έγιναν αντικείμενο ενδιαφέροντος για τους Ευρωπαίους. Το 1995, η Ε.Ε.

δέχθηκε τρία νέα μέλη: την Αυστρία, τη Φινλανδία και τη Σουηδία. Στο Σένγκεν, ένα μικρό χωριό του Λουξεμβούργου υπεγράφησαν οι συμφωνίες που επέτρεψαν στους πολίτες να ταξιδεύουν μεταξύ των χωρών-μελών χωρίς έλεγχο διαβατηρίων στα σύνορα. Εκατομμύρια νέοι ξεκίνησαν τις σπουδές τους σε άλλες χώρες με την υποστήριξη της Ε.Ε. Με την ευρεία πλέον διάδοση των κινητών τηλεφώνων και του διαδικτύου διευκολύνθηκε η επικοινωνία των ανθρώπων, καθώς αυτοί άρχισαν να τα χρησιμοποιούν όλο και περισσότερο.

2.7 Περίοδος: 2000-2010

Το 2002 καθιερώθηκε η χρήση του ενιαίου νομίσματος (Ευρώ) σε 12 κράτη-μέλη (Ευρωζώνη), καθιστώντας το ως το κύριο νόμισμα πολλών Ευρωπαίων. Κατά τη διάρκεια αυτής της δεκαετίας, περισσότερα κράτη εισάγουν το Ευρώ ως νόμισμά τους.

Η 11^η Σεπτεμβρίου 2001 συνδέεται με τον «πόλεμο κατά της τρομοκρατίας», καθώς αεροπλάνα τα οποία είχαν καταλάβει αεροπειρατές ερίφθησαν σε κτίρια της Νέας Υόρκης και της Ουάσιγκτον. Οι χώρες της Ε.Ε. εντείνουν τη συνεργασία τους για την καταπολέμηση του εγκλήματος.

Η διχόνοια μεταξύ Ανατολικής και Δυτικής Ευρώπης υποχωρεί όταν 10 νέες πρώην κομμουνιστικές χώρες εντάσσονται στην Ε.Ε., ενώ το 2007 ακολουθούν η Βουλγαρία και η Ρουμανία.

Τον Σεπτέμβριο του 2008, η παγκόσμια οικονομία βιώνει χρηματοπιστωτική κρίση, η οποία θα επηρεάσει και την Ευρώπη. Το 2009 τίθεται σε ισχύ η Συνθήκη της Λισαβόνας, παρέχοντας στην Ε.Ε. σύγχρονα θεσμικά όργανα και πιο αποτελεσματικές μεθόδους εργασίας.

2.8 Περίοδος: 2010-2020

Η παγκόσμια οικονομική κρίση πλήττει σκληρά την Ευρώπη. Η Ε.Ε. παρέχει βοήθεια σε ορισμένες χώρες για να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες και θεσπίζει μια «Τραπεζική Ένωση» με στόχο την ασφάλεια και την αξιοπιστία του τραπεζικού τομέα, τιμάται δε με το Νόμπελ Ειρήνης τον Δεκέμβριο του 2012.

Το 2013, η Κροατία εντάχθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση ως το 28^ο κράτος μέλος. Η αλλαγή του κλίματος και η συνακόλουθη κλιματική κρίση, παραμένει ψηλά στην ατζέντα, με τους ηγέτες να συμφωνούν στη μείωση των επιβλαβών εκπομπών ρύπων.

Το 2014, διεξάγονται εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, με την εκλογή περισσότερων αντιτιθεμένων στο ευρωπαϊκό όραμα (ευρωσκεπτικιστών). Αντιμετωπίζεται μια νέα πολιτική ασφάλειας μετά την ένταξη της Κριμαίας από τη Ρωσία. Ο θρησκευτικός εξτρεμισμός επιδεινώνεται στη Μέση Ανατολή και σε διάφορες περιοχές, οδηγώντας σε κοινωνικές αναταραχές και πολέμους, με αποτέλεσμα πολλοί άνθρωποι να αναζητούν καταφύγιο στην Ευρώπη. Η Ε.Ε. αντιμετωπίζει πρόβλημα μεταναστευτικών ροών και φροντίδας των προσφύγων, αλλά γίνεται επίσης και στόχος πολλών τρομοκρατικών επιθέσεων.

Το 2016 πραγματοποιείται το Brexit με το οποίο το Ηνωμένο Βασίλειο αποφασίζει να αποχωρήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η απόφαση αυτή προκάλεσε έντονες πολιτικές και οικονομικές προκλήσεις στο Ηνωμένο Βασίλειο, ενώ και για την Ευρωπαϊκή Ένωση προκάλεσε άμεσες επιπτώσεις στην πολιτική δυναμική της και στην προσπάθεια να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα.

Οι Ευρωεκλογές 2019, πραγματοποιήθηκαν από τις 23 έως τις 26 Μαΐου του ίδιου έτους, αποτελώντας την ένατη διαδικασία εκλογών για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο από το 1979, όταν και εισήχθησαν οι άμεσες εκλογές. Στην Ελλάδα, οι εκλογές πραγματοποιήθηκαν την Κυριακή 26 Μαΐου. Από την 1η Ιουλίου 2014 έως την 31η Ιανουαρίου 2020, ο αριθμός των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ήταν 751, σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισαβόνας. Ωστόσο, με την αποχώρηση της Μεγάλης Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ο αριθμός αυτός μειώθηκε σε 705 από την 1η Φεβρουαρίου 2020. Οι 73 έδρες που ανήκαν στη Μεγάλη Βρετανία μεταφέρθηκαν αναλογικά σε 14 άλλες χώρες. Ειδικότερα, η Γαλλία, η Ισπανία, η Ιταλία, η Ολλανδία, η Ιρλανδία, η Σουηδία, η Αυστρία, η Δανία, η Φινλανδία, η Σλοβακία, η Κροατία, η Εσθονία, η Πολωνία και η Ρουμανία λάμβαναν από μία έδρα παραπάνω. Κανένα κράτος-μέλος δεν υπέστη απώλεια εδρών.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι εν λόγω εκλογές αναδείχθηκαν ως σημαντικό γεγονός για την πορεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ η αναδιανομή των

εδρών από την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου επέφερε σημαντικές αλλαγές στον αριθμό των εκπροσώπων ανά χώρα.¹⁹

Το 2019 η ανθρωπότητα βρέθηκε αντιμέτωπη με μια σπάνια υγειονομική πρόκληση (Covid-19) η οποία ανέδειξε την αναγκαιότητα της συσπείρωσης και συνεργασίας των κρατών με κοινές ιδεολογικές βάσεις.

2.9 Περίοδος: 2020-σήμερα

Η αρχή αυτής της δεκαετίας σηματοδοτήθηκε από υψηλή τεχνολογική πρόοδο στον κλάδο της τεχνητής νοημοσύνης και της εξερεύνησης του διαστήματος²⁰. Ταυτόχρονα όμως το 2022 ξεκινάει μια πρωτοφανής πολεμική σύρραξη σε ευρωπαϊκό έδαφος μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας ως αποτέλεσμα της αίτησης ένταξης της Ουκρανίας να ενταχθεί στο NATO. Παρόλο που δεν εντάχθηκε επίσημα από το 2023 οι κυβερνήσεις των Νατο-ικών χωρών στηρίζουν πολιτικά, οικονομικά, υλικά και ανθρωπιστικά την αντίσταση της. Επιπλέον τον Μάρτιο του 2024 ανακοινώθηκε επιπλέον οικονομική βοήθεια 5 δις ευρώ δημιουργώντας ένα ταμείο στήριξης υπό την αιγίδα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης²¹.

Ο πόλεμος στην Ουκρανία έχει αναδείξει σημαντικές προκλήσεις και ερωτήματα για το μέλλον της Ευρώπης. Σε αυτό το πολυσύνθετο πλαίσιο, οι πολιτικοί, οικονομικοί και κοινωνικοί παράγοντες παίζουν κρίσιμο ρόλο στον τρόπο που η Ευρώπη αντιμετωπίζει την κρίση και σχεδιάζει το μέλλον της.

Μία από τις κύριες προκλήσεις είναι η αντίδραση της Ευρώπης στην προκλητική συμπεριφορά της Ρωσίας. Οι ευρωπαϊκές χώρες έχουν αντιμετωπίσει την επέκταση της ρωσικής επιρροής με ανησυχία και αντίδραση, ενισχύοντας τη στήριξή τους προς την Ουκρανία και επιβεβαιώνοντας τη δέσμευσή τους στις αξίες της δημοκρατίας και της κυριαρχίας των κρατών.

19

https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%85%CF%81%CF%89%CE%B5%CE%BA%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AD%CF%82_2019

²⁰ <https://www.nasa.gov/image-article/nasas-journey-mars/>

²¹ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2024/03/18/ukraine-assistance-fund-council-allocates-5-billion-under-the-european-peace-facility-to-support-ukraine-militarily/>

Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας είναι η οικονομική επίπτωση του πολέμου στην Ευρώπη. Η αβεβαιότητα και η αστάθεια που δημιουργεί ο πόλεμος έχουν επηρεάσει τις οικονομίες της Ευρώπης, με την αύξηση των τιμών των προϊόντων και τη μείωση των επενδύσεων να αποτελούν μερικά από τα αποτελέσματα.

Πέραν αυτών, ο πόλεμος στην Ουκρανία έχει θέσει υπό αμφισβήτηση την ιδέα της ενότητας της Ευρώπης. Οι διαφορετικές προσεγγίσεις και οι αντιδράσεις των ευρωπαϊκών χωρών έχουν αναδείξει διακυμάνσεις στην ευρωπαϊκή συνοχή και αλληλεγγύη.

Παρά τις δυσκολίες, ωστόσο, η κρίση στην Ουκρανία ανοίγει επίσης τη δυνατότητα για αλλαγή και ανανέωση στην Ευρώπη. Οι προκλήσεις αυτές μπορούν να λειτουργήσουν ως κίνητρο για ενδυνάμωση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και ενίσχυση της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης.

Σε αυτό το πλαίσιο, η Ευρώπη πρέπει να επενδύσει στη διπλωματία και τη διπλωματία του πολιτισμού, προωθώντας το διάλογο και την κατανόηση μεταξύ των διαφορετικών πλευρών. Παράλληλα, πρέπει να ενισχυθεί η οικονομική αλληλεγγύη και η συνεργασία για την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων του πολέμου.

Το μέλλον της Ευρώπης στο πρίσμα του πολέμου στην Ουκρανία είναι αβέβαιο, αλλά η κρίση αυτή προσφέρει επίσης την ευκαιρία για ανανέωση και αναδιοργάνωση που μπορεί να οδηγήσει σε μια πιο δυναμική και ενωμένη Ευρώπη.²²

Στις 9 Ιουνίου 2024 θα διεξαχθούν οι Ευρωεκλογές 2024 όπου θα σηματοδοτήσουν την έναρξη μιας νέας περιόδου ανανέωσης για τους ηγέτες των κύριων Ευρωπαϊκών οργάνων, όπως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Αυτές οι εκλογές είναι κρίσιμες για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς καθορίζουν τη σύνθεση και την κατεύθυνση των κυβερνήσεων που θα οδηγήσουν τις ευρωπαϊκές πολιτικές τα επόμενα χρόνια. Οι πολίτες έχουν την ευκαιρία να εκφράσουν τις προτιμήσεις τους και να επιλέξουν τους εκπροσώπους που θα τους εκπροσωπήσουν στο Κοινοβούλιο της Ευρώπης, καθώς και

---

²² <https://www.naftemporiki.gr/opinion/1305942/o-polemos-stin-oukrania-kai-to-mellon-tis-evropis/>

στα άλλα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. Είναι μια διαδικασία που ενισχύει τη δημοκρατία και την ενεργή συμμετοχή των πολιτών στις ευρωπαϊκές αποφάσεις.²³

2.10 Οικονομική Κρίση

Η οικονομική κρίση της Ευρωζώνης ξεκίνησε ως αποτέλεσμα της παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης του 2008 και επιδεινώθηκε στις αρχές του 2009. Η απόκλιση από τους δημοσιονομικούς στόχους του Μάαστριχτ, σε συνδυασμό με την ευρωπαϊκή κρίση χρέους, δημιούργησε σοβαρές δυσκολίες, ακόμα και αδυναμίες, στις οικονομίες ορισμένων χωρών της Ευρωζώνης στο να ανταποκριθούν στις οικονομικές τους υποχρεώσεις.

Αυτές οι χώρες περιλάμβαναν την Ελλάδα, την Ιρλανδία, την Ισπανία, την Κύπρο και την Πορτογαλία. Αν και η Συνθήκη του Μάαστριχτ απαγόρευε στα κράτη μέλη της Ευρωζώνης να χρηματοδοτούν τα χρέη άλλων κρατών, εντούτοις, βρέθηκαν νομικά περιθώρια για τη δημιουργία διάφορων ταμείων διάσωσης προκειμένου να βοηθηθούν αυτά τα κράτη να αντιμετωπίσουν τις επιτακτικές οικονομικές τους ανάγκες και να επανέλθουν στις διεθνείς αγορές όσο το δυνατόν γρηγορότερα.

Η κρίση στην Ευρωζώνη, γνωστή επίσης ως ευρωκρίση, παραμένει μια συνεχής κρίση που επηρεάζει τις χώρες της ευρωζώνης από τις αρχές του 2009. Σε εκείνο το διάστημα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προέβλεψε πτώση 1,8% στην οικονομική απόδοση της Ε.Ε. για το 2009. Η κρίση έθεσε προβλήματα στις χώρες της ευρωζώνης να αντιμετωπίσουν ή να αναχρηματοδοτήσουν τα δημόσια χρέη τους χωρίς τη βοήθεια τρίτων, όπως η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα ή το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

Οι τράπεζες στην ευρωζώνη υπέστησαν υποκεφαλαιοποίηση και αντιμετώπισαν προβλήματα ρευστότητας και χρεών. Επιπλέον, η οικονομική ανάπτυξη ήταν αργή σε όλη την ευρωζώνη και διαφοροποιημένη μεταξύ των χωρών μελών της. Οι κυβερνήσεις των χωρών που επλήγησαν περισσότερο από την κρίση συντονίζουν τις αντιδράσεις τους μέσω μιας επιτροπής που έγινε γνωστή ως

---

²³https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%85%CF%81%CF%89%CE%B5%CE%BA%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%AD%CF%82_2024

«Τρόικα», συμπεριλαμβανομένων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου.²⁴

Η αντιμετώπιση της κρίσης

Κατά τη διάρκεια της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης του 2008, παρά την ανησυχία που προκάλεσε η κατάρρευση της Wall Street, δεν αντιλήφθηκαν αμέσως οι ευρωπαϊκές τράπεζες ότι βρίσκονταν σε παρόμοια κατάσταση με αυτές των ΗΠΑ. Στην πραγματικότητα, η κατάσταση ήταν ακόμη χειρότερη στην Ευρώπη, καθώς εκεί όπου η Wall Street είχε λόγο μόχλευσης²⁵ 1 προς 35, οι ευρωπαϊκές τράπεζες είχαν λόγο μόχλευσης 1 προς 55.

Με την έναρξη της κρίσης στην Ευρώπη, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Ε.Κ.Τ.), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη προσπάθησαν να αντιμετωπίσουν την κατάσταση με παρόμοιο τρόπο με αυτόν που ακολούθησε η κυβέρνηση των Η.Π.Α., επιχειρώντας να σώσουν τις τράπεζές τους με πακέτα πολλών δισεκατομμυρίων ευρώ.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Ε.Κ.Τ.) και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιχειρήσαν να αντισταθμίσουν τις τραπεζικές απώλειες από δημόσιο χρέος μεταξύ 2008 και 2009 μετατρέποντάς τες σε δημόσιο χρέος. Παράλληλα, η ευρωπαϊκή οικονομία υπέστη ύφεση, όπως αναμενόταν. Το 2009, το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.) της Γερμανίας μειώθηκε κατά 5%, της Γαλλίας κατά 2,6%, της Ολλανδίας κατά 4%, της Σουηδίας κατά 5,2%, της Ιρλανδίας κατά 7,1%, της Φινλανδίας κατά 7,8%, της Δανίας κατά 4,9% και της Ισπανίας κατά 3,5%. Η Ελλάδα είχε ήδη εισέλθει σε ύφεση από το 2008.

Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, τα hedge funds²⁶ και οι διοικήσεις των τραπεζών, που φαινομενικά δεν αντιμετώπιζαν ιδιαίτερα προβλήματα, σκέφτηκαν να επενδύσουν τα δημόσια κεφάλαια που έλαβαν από την Ε.Κ.Τ. σε ενδεχόμενη χρεοκοπία ενός ή περισσότερων κρατών της ευρωζώνης, επικεντρώνοντας κυρίως

---

²⁴ <https://www.europarl.europa.eu/at-your-service/el/be-heard/eurobarometer/europeans-and-the-economic-and-financial-crisis-i>

²⁵ <https://capital.com/el/mochleuse-orismos>

²⁶ <https://www.investopedia.com/terms/h/hedgefund.asp>

στην Ελλάδα μέσω ασφαλιστικών συμβολαίων (Credit Default Swaps, C.D.S.)²⁷. Η αύξηση των συναλλαγών με CDS επιδείνωσε την κρίση, καθώς η άνοδος της τιμής τους για πιθανή χρεοκοπία της Ελλάδας ή της Ιρλανδίας αύξανε τα επιτόκια δανεισμού για Αθήνα και Δουβλίνο, οδηγώντας τις δύο χώρες σε μεγαλύτερο κίνδυνο χρεοκοπίας. Αυτό μείωνε επίσης τα διαθέσιμα κεφάλαια για επιχειρήσεις που ήθελαν να δανειστούν για παραγωγικές επενδύσεις, καθώς και για κράτη που προσπαθούσαν να αναχρηματοδοτήσουν το χρέος τους.

Τα δύο κύρια θεσμικά όργανα που χρησιμοποιεί η ευρωζώνη για να αντιμετωπίσει την κρίση είναι ο Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας (Ε.Μ.Σ.) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.). Το βασικό εργαλείο του Ε.Μ.Σ. είναι οι πιστώσεις και οι εγγυήσεις για πιστώσεις που παρέχονται σε υπερχρεωμένα κράτη-μέλη με επιδοτούμενο επιτόκιο από τα οικονομικά ισχυρότερα κράτη-μέλη. Σύμφωνα με τη συμφωνία για τον Ε.Μ.Σ., κάθε κράτος-μέλος που προσφεύγει στο μηχανισμό υποχρεούται να υλοποιεί ένα μακροπρόθεσμο πρόγραμμα προσαρμογής και να αναλύει τη διαχειριστικότητα του χρέους του. Ο Ε.Μ.Σ. θα εξοπλιστεί με κεφάλαιο 80 δισεκατομμυρίων ευρώ από τα κράτη-μέλη, που θα καταβάλουν τα αντίστοιχα ποσά σε πέντε ετήσιες δόσεις. Επιπλέον, στα πρότυπα του προσωρινού μηχανισμού, θα μπορεί να εκδίδει ομόλογα αξίας έως 420 δισεκατομμυρίων ευρώ με εγγυητές τα κράτη-μέλη.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας²⁸ (Ε.Τ.Χ.Σ.) είναι ένας οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης που δημιουργήθηκε μετά την επιδείνωση της χρηματοπιστωτικής κρίσης του 2008. Το κύριο σκοπό του Ε.Τ.Χ.Σ. είναι να παρέχει οικονομική στήριξη σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες στο χρηματοπιστωτικό τους σύστημα ή στη σταθερότητα του νομίσματος τους, ενισχύοντας έτσι τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα στην Ευρώπη.

Το Ε.Τ.Χ.Σ. λειτουργεί με δύο τρόπους. Αρχικά, παρέχει χρηματοδοτική στήριξη σε χώρες που αντιμετωπίζουν δυσκολίες στο χρηματοπιστωτικό τους σύστημα, είτε μέσω δανείων είτε μέσω επενδύσεων κεφαλαίου. Δεύτερον, διεξάγει εποπτεία και παρακολούθηση της οικονομικής κατάστασης των χωρών που

---

²⁷ <https://www.investopedia.com/terms/c/creditdefaultswap.asp>

²⁸ <https://www.dailyeconomics.gr/oikonomikoi-oroi/eyrwpaiko-tameio-chrmatopistwtikhs-statherothtas>

λαμβάνουν χρηματοοικονομική στήριξη, προκειμένου να διασφαλίσει ότι αυτές οι χώρες προβαίνουν σε απαραίτητες οικονομικές και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις.

Ένας από τους βασικούς στόχους του Ε.Τ.Χ.Σ. είναι η διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας στην Ευρώπη, προλαμβάνοντας την επανάληψη χρηματοπιστωτικών κρίσεων και την εξάπλωσή τους σε άλλες χώρες. Μέσω της παροχής χρηματοοικονομικής στήριξης και της παρακολούθησης της οικονομικής κατάστασης, το Ε.Τ.Χ.Σ. συμβάλλει στη διασφάλιση της οικονομικής ευημερίας και σταθερότητας στην Ευρώπη²⁹.

Ο τρόπος που η Ευρώπη προσπάθησε να αντιμετωπίσει την κρίση απέτυχε κυρίως επειδή αγνόησε το πώς η κρίση χρέους και η τραπεζική κρίση αλληλοενισχύονται. Υπάρχουν ακόμα τρία βασικά βήματα που πρέπει να ακολουθήσει η Ευρώπη για να αντιμετωπίσει οριστικά την τρέχουσα χρηματοπιστωτική κρίση και να ξεπεράσει με λιγότερες συνέπειες μια ενδεχόμενη μελλοντική κρίση.

Το πρώτο βήμα είναι η ενοποίηση του τραπεζικού συστήματος της ευρωζώνης. Αυτό περιλαμβάνει την ευρωπαϊκή επιτήρηση των τραπεζών και τον όρο ότι, για να συνεχίσει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα να παρέχει γενναϊόδωρη βοήθεια στις τράπεζες, αυτές θα πρέπει να αποδέχονται κεφάλαια από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (Ε.Τ.Χ.Σ.) με τις συνήθεις προϋποθέσεις.

Το δεύτερο βήμα είναι η επίτευξη συμφωνίας για μια ελάχιστη χρηματοπιστωτική αρχή στην Ευρώπη και η επέκταση του ρόλου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην ευρωπαϊκή πολιτική για την απασχόληση και την ανάπτυξη.

Το τρίτο και τελευταίο βήμα είναι να γίνει ο εκσυγχρονισμός του κράτους και της διοίκησής του, μέσω της αποτελεσματικής διαχείρισης των δημοσίων οικονομικών, του περιορισμού της γραφειοκρατίας και της βελτίωσης της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών.³⁰

---

²⁹ Δήλωση του Έλληνα υπουργού οικονομικών, το 2019 για το Ε.Μ.Σ. και το Ε.Τ.Χ.Σ. <https://www.government.gov.gr/dilosi-tou-ipourgou-ikonomikon-k-christou-staikoura-evropaikos-michanismos-statherotitas-ems-ke-evropaiko-tamio-chrimatopistikis-statherotitas-etchs/>

³⁰ <https://crisisobs.gr/wp-content/uploads/2015/12/Christodoulaki-Presentation-EU-Response-and-Legitimacy21.pdf>

Η κρίση στην ευρωζώνη αποτελεί ένα αναπόσπαστο κομμάτι του οικονομικού τοπίου της Ευρώπης τα τελευταία χρόνια. Μέσω των δεδομένων του Eurobarometer³¹, μπορούμε να αντλήσουμε σημαντικές πληροφορίες σχετικά με την άποψη των Ευρωπαίων πολιτών σε σχέση με αυτήν την κρίση.

Οι πολίτες έχουν αντιληφθεί τα σοβαρά οικονομικά προβλήματα που προκάλεσε η κρίση, καθώς το 2019 το 70% τους δήλωσε ότι η κρίση επηρεάζει ακόμη τη χώρα τους. Η επίδραση της κρίσης απλώνεται σε πολλούς τομείς, όπως η απασχόληση και η οικονομική ασφάλεια, και αυτό αντικατοπτρίζεται στην ανησυχία των πολιτών.

Η ανάλυση του Eurobarometer αποκαλύπτει επίσης την απώλεια εμπιστοσύνης των πολιτών στα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. και τα εθνικά κυβερνητικά συστήματα, καθώς το 2019 μόνο το 40% των πολιτών εμπιστευόταν την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο, η ευρωπαϊκή πολιτική στήριξη παρέμεινε υψηλή, με το 61% των πολιτών να υποστηρίζει την ιδέα της κοινής νομισματικής ένωσης.

Εν κατακλείδι, η κρίση στην ευρωζώνη έχει επηρεάσει σε μεγάλο βαθμό την άποψη και τη στάση των Ευρωπαίων πολιτών. Η απώλεια εμπιστοσύνης και η ανησυχία για το μέλλον αντικατοπτρίζουν τη σοβαρότητα της κατάστασης, ενώ η υποστήριξη για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση παραμένει σταθερή. Από αυτήν την έρευνα προκύπτουν σημαντικά στοιχεία που μπορούν να καθοδηγήσουν τη δράση και τις πολιτικές επιλογές στην Ευρωπαϊκή Ένωση προκειμένου να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά οι προκλήσεις που επιφέρει η κρίση³².

2.11 Ευρωπαϊκή Τελωνειακή Ένωση

Η Ευρωπαϊκή Τελωνειακή Ένωση (Ε.Τ.Ε.)³³, που ιδρύθηκε το 1958 ως μέρος της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ), αντιπροσωπεύει τον πυρήνα της τελωνειακής πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με τη Συνθήκη που διέπει τη λειτουργία της Ε.Ε., τα σύνορα μεταξύ των κρατών μελών της Ένωσης δεν

---

³¹ <https://europa.eu/eurobarometer/about/eurobarometer>

³² <https://www.europarl.europa.eu/at-your-service/el/heard/eurobarometer/europeans-and-the-economic-and-financial-crisis-i>

³³ https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/actions-topic/customs_el

αποτελούν εμπόδιο για τις εμπορικές συναλλαγές που λαμβάνουν χώρα μεταξύ τους. Αυτό σημαίνει ότι δεν υπάρχουν δασμολογικοί φραγμοί ή άλλα εμπορικά εμπόδια που θα περιορίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών μεταξύ των κρατών μελών.

Η Ε.Τ.Ε. έχει ως στόχο τη διευκόλυνση του εμπορίου εντός της ενιαίας αγοράς της Ε.Ε. και τη διασφάλιση της ομαλής ροής αγαθών, ενισχύοντας την οικονομική ολοκλήρωση της Ένωσης. Μέσω της Ε.Τ.Ε., οι επιχειρήσεις μπορούν να ανταλλάσσουν αγαθά και υπηρεσίες με ελάχιστα εμπόδια, ενθαρρύνοντας το εμπόριο και την οικονομική ανάπτυξη σε όλη την Ένωση.

Επιπλέον, η Ε.Τ.Ε. διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο στην προστασία των εσωτερικών και εξωτερικών συνόρων της Ε.Ε. από την παράνομη διακίνηση αγαθών και την αντιμετώπιση της απάτης. Με την αποτελεσματική εφαρμογή των τελωνειακών κανονισμών και των ελέγχων, η Ε.Τ.Ε. συμβάλλει στην ασφάλεια των πολιτών και την προστασία της ευρωπαϊκής αγοράς από ανεπιθύμητα προϊόντα και εμπορικές παραβάσεις.

Συνολικά, η Ε.Τ.Ε. αποτελεί θεμέλιο της οικονομικής ολοκλήρωσης και της ενιαίας αγοράς της Ε.Ε., προωθώντας την ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών και τη διαφάνεια στις εμπορικές συναλλαγές εντός της Ένωσης.

Ένα σημαντικό στοιχείο που πρέπει να επισημανθεί είναι ότι η Ευρωπαϊκή Τελωνειακή Ένωση εισάγει ένα πλαίσιο με στόχο την εξάλειψη των τελωνειακών δασμών και των φόρων που είχαν εφαρμοστεί έως πρόσφατα στα τελωνεία όλων των κρατών μελών της, καθώς και στις διακυμάνσεις των τελωνειακών διαδικασιών μεταξύ τους. Όσον αφορά τους δασμούς που επιβάλλονται στα εξωτερικά σύνορα της Ένωσης, λειτουργούν παράλληλα με ένα ενιαίο δασμολόγιο που εφαρμόζεται για όλα τα εισαγόμενα εμπορεύματα από χώρες εκτός της Ένωσης.

Ως προς τα εμπορεύματα που κυκλοφορούν εντός των κρατών μελών, τηρείται μια ενοποιημένη πολιτική, η οποία διέπεται από ένα σύνολο κανονισμών σχεδιασμένων για την εσωτερική αγορά. Με αυτόν τον τρόπο, δημιουργείται ένα ενιαίο εμπορικό πλαίσιο μέσα στην Ένωση, το οποίο επιτρέπει την απρόσκοπτη κυκλοφορία αγαθών και υπηρεσιών σε ολόκληρο το κοινοτικό έδαφος. Αυτό ενθαρρύνει το εμπόριο και την οικονομική ανάπτυξη, δημιουργώντας ένα περιβάλλον ευνοϊκό για τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές παντού στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Η εξασφάλιση της απρόσκοπτης εφαρμογής των κανόνων από τις τελωνειακές αρχές του κάθε κράτους μέλους γίνεται δυνατή μέσω του κοινοτικού και ενωσιακού τελωνειακού κώδικα. Οι τελωνειακές αρχές έχουν το καθήκον να πραγματοποιούν εκτεταμένους ελέγχους πριν τα εμπορεύματα αποδοθούν σε ελεύθερη κυκλοφορία στο ευρωπαϊκό έδαφος, με σκοπό τη διασφάλιση των εσόδων της Ένωσης, αλλά και της ασφάλειας και της ευημερίας των πολιτών και των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στο πεδίο αυτό.

Επί του παρόντος, τα τελωνεία των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν επικεντρωθεί στην αντιμετώπιση των νέων προκλήσεων. Παρά την ύπαρξη αναβαθμισμένων πολιτικών, που αφορούν τη νομοθεσία των τελωνείων, προκλήσεις παραμένουν ανοικτές. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται η αντιμετώπιση της υποδήλωσης της δασμολογητέας αξίας των εμπορευμάτων, το ζήτημα του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας και η καταπολέμηση του παράνομου εμπορίου επικίνδυνων προϊόντων.

Οι τελωνειακές αρχές των κρατών μελών αντιμετωπίζουν μια σειρά από νέες προκλήσεις, οι οποίες συνδέονται τόσο με την εφαρμογή της νομοθεσίας όσο και με τις ραγδαίες αλλαγές σε ψηφιακό επίπεδο. Παράλληλα, οι τελωνειακές αρχές έχουν το καθήκον να διασφαλίζουν τη σωστή ροή του νόμιμου εμπορίου, καθώς μέσα από αυτό επιτυγχάνεται η επιτυχία των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναγνωρίζεται επίσης η έξοδος του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ένωση, η οποία επέφερε σημαντική αύξηση στη λειτουργία των τελωνείων της Ε.Ε.

Η συμβολή των τελωνείων στην προστασία της κοινωνίας και την απρόσκοπτη ροή του εμπορίου στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η οποία αποτελεί το μεγαλύτερο εμπορικό συνασπισμό του κόσμου, είναι κρίσιμη. Ειδικότερα, το έτος 2007 καταγράφηκαν 175 εκατομμύρια τελωνειακές διασαφήσεις, που αντιστοιχούν σε 5,5 διασαφήσεις το δευτερόλεπτο. Οι τελωνειακές αρχές σε ευρωπαϊκό επίπεδο είναι απαραίτητες για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων που προκύπτουν σε σχέση με τη διέλευση του εμπορίου και την αντιμετώπιση διαφόρων κινδύνων.

Λαμβάνοντας υπόψη την παγκοσμιοποίηση και τις οικονομικές αλλαγές των τελευταίων ετών, οι τελωνειακές αρχές των κρατών μελών εστιάζουν στην υλοποίηση κατάλληλων γνώσεων και στρατηγικών για τη διαχείριση των νέων γεγονότων στα εξωτερικά σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο ρόλος των τελωνείων είναι καίριος για

την προστασία των πολιτών και των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, καθώς και για την αποτελεσματική αντιμετώπιση του παράνομου εμπορίου και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ένωση³⁴.

Το σχέδιο δράσης περιλαμβάνει πρωτοβουλίες που πρέπει να αναληφθούν για τη βελτίωση της προετοιμασίας της Τελωνειακής Ένωσης στο μέλλον. Συγκεκριμένα, το σχέδιο επισημαίνει τους τρόπους και τα μέσα που πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την προώθηση της καινοτομίας, της ανθεκτικότητας και της ευελιξίας.

Τα πορίσματα του Συμβουλίου για το σχέδιο δράσης της 21ης Δεκεμβρίου 2020 ήταν θετικά και συμφωνήθηκε η δημιουργία μιας ομάδας διαβούλευσης. Το 2018 πραγματοποιήθηκε μια πρωτοβουλία με συμμετοχή τελωνειακών υπαλλήλων από τα κράτη μέλη, εκπροσώπους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, επιχειρήσεις, οργανισμούς καταναλωτών, πανεπιστήμια και εμπορικούς εταίρους. Η πρωτοβουλία είχε ως στόχο την κοινή στρατηγική για την αντιμετώπιση των προκλήσεων στα τελωνεία.

Επιπλέον, η πρωτοβουλία αυτή επιδίωξε τη δημιουργία ενός οράματος για τη μελλοντική λειτουργία των Τελωνείων της Ε.Ε. έως το 2040. Ένα τέτοιο όραμα θα βοηθήσει στην καλύτερη διαμόρφωση της πολιτικής για τα τελωνεία^{35,36}.

---

³⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32021R0444&from=ES>

³⁵ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC121859>

³⁶ Ν. Μαραβέγιας, Δ. Κατσίκας “Ευρωπαϊκή Ένωση : Δημιουργία Εξέλιξη Προοπτικές” σελ.153-156

Κεφάλαιο 3 : Προοπτική για το μέλλον

Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται σε ένα σημαντικό σημείο της ιστορίας της, αντιμετωπίζοντας ποικίλες προκλήσεις. Καθώς τοποθετείται στο επίκεντρο των διεθνών συζητήσεων για την οικονομία, την πολιτική και την κοινωνία, η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιμετωπίζει την ανάγκη να επανεξετάσει την πορεία της και να διαμορφώσει μια νέα προοπτική για το μέλλον της. Μέσα από αυτό το κεφάλαιο, θα εξετάσουμε τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση και θα αναζητήσουμε πιθανές κατευθύνσεις για το μέλλον της.

3.1 Η Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης

Η Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης ήταν μια πρωτοβουλία που ξεκίνησε το 2020 με στόχο τη συμμετοχή των πολιτών και την ανάπτυξη μιας πιο συμμετοχικής και δημοκρατικής Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι πολίτες κλήθηκαν να εκφράσουν τις απόψεις τους για το μέλλον της Ευρώπης μέσω διαφόρων μέσων, συμπεριλαμβανομένων διαδικτυακών πλατφορμών και συζητήσεων που οργανώθηκαν σε διάφορα μέρη της Ευρώπης.

Η Έκθεση της Διάσκεψης για το Μέλλον της Ευρώπης αναφέρει τα αποτελέσματα αυτών των συζητήσεων και των συμμετοχών των πολιτών. Συγκεκριμένα, περιλαμβάνει προτάσεις και ιδέες για τον τρόπο με τον οποίο η Ευρωπαϊκή Ένωση θα μπορούσε να βελτιωθεί και να προχωρήσει προς το μέλλον, λαμβάνοντας υπόψη τις ανησυχίες και τις προτεραιότητες των πολιτών.

Η Έκθεση αυτή παρουσιάζεται συνήθως σε μια εκδήλωση όπου οι εκπρόσωποι των τριών κύριων θεσμικών οργάνων της Ε.Ε. (του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου της Ε.Ε. και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής) παρουσιάζουν τα αποτελέσματα και συζητούν για τα επόμενα βήματα.

Η Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης ολοκλήρωσε τη δράση της μετά από ένα χρόνο εκδηλώσεων, συζητήσεων και ανταλλαγής απόψεων μεταξύ των Ευρωπαίων πολιτών. Την Ημέρα της Ευρώπης (9 Μαΐου), οι Πρόεδροι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

παρέλαβαν την Έκθεση, η οποία περιλαμβάνει τις προτάσεις για τη μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε εννέα τομείς.

Ο πρώτος τομέας αφορά για μια ισχυρότερη οικονομία, κοινωνική δικαιοσύνη και θέσεις εργασίας. Γι' αυτόν τον λόγο, επικεντρωνόμαστε σε σημαντικά θέματα όπως οι κατώτατοι μισθοί, η ισότητα αμοιβής για όμοια εργασία μεταξύ ανδρών και γυναικών, η ισόρροπη εκπροσώπηση των φύλων στα εταιρικά διοικητικά συμβούλια, και η ενίσχυση των γεωγραφικών ενδείξεων.

Ο δεύτερος τομέας αφορά την παιδεία, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό. Ο μελλοντικός στόχος είναι η συμμετοχή των νέων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, μάθηση με κατάρτιση την πράσινη μετάβαση και η προστασία των περιφερειακών προϊόντων.

Ο τρίτος τομέας επικεντρώνεται στον ψηφιακό μετασχηματισμό. Έτσι προκύπτουν θεμελιώδη δικαιώματα στο ψηφιακό περιβάλλον, τον θεμιτό ανταγωνισμό μεταξύ των διαφόρων πλατφορμών ψηφιακών αγορών και την ευρωπαϊκή ψηφιακή ταυτότητα. Η Επιτροπή πρότεινε την δημιουργία της ηλεκτρονικής ταυτότητας όπου οι πολίτες μπορούν να την χρησιμοποιούν οπουδήποτε στην Ευρώπη με μοναδικό στόχο να ελέγχουμε εμείς οι ίδιοι ποια δεδομένα χρησιμοποιούνται και πως.

Ο τέταρτος τομέας αφορά την δημοκρατία στην Ευρώπη με στόχο την θέσπιση κανόνων για την πολιτική διαφήμιση και την δημιουργία ομάδων όπου ευρωπαίοι πολίτες επιλέγονται τυχαία για συζητήσουν σε ευρωπαϊκό επίπεδο βασικές προτάσεις που μας επηρεάζουν όλους.

Ο πέμπτος τομέας αφορά τις αξίες και δικαιώματα, η διασφάλιση του κράτους δικαίου και η διασφάλιση της ασφάλειας. Εντός αυτού του πλαισίου, επιδιώκεται η αντιμετώπιση της παραπληροφόρησης και η καταπολέμηση της χειραγώγησης των πληροφοριών και των παρεμβάσεων από το εξωτερικό. Επιπλέον, προβλέπεται ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρμοδίων φορέων σε υποθέσεις τρομοκρατίας, με στόχο τη διασφάλιση της εθνικής και διεθνούς ασφάλειας.

Ο έκτος τομέας δίνει προτεραιότητα στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και την προστασία του περιβάλλοντος. Μέτρα έκτακτης ανάγκης απαιτούνται για την αντιμετώπιση κρίσεων σχετικά με τις υψηλές τιμές της ενέργειας. Στόχος είναι η μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 55% έως το 2030, καθώς και η μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα για τα νέα

αυτοκίνητα και ημιφορτηγά. Επιπλέον, απαιτείται η αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και η αύξηση της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές.

Στον έβδομο τομέα η υγεία αποτελεί στόχο για την ανάπτυξη ισχυρότερων ικανοτήτων στην αντιμετώπιση μελλοντικών πανδημιών. Απαιτείται μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την προαγωγή της ψυχικής υγείας και την πρόληψη των παθήσεων.

Για τον όγδοο τομέα η Ευρωπαϊκή Ένωση θέλει να είναι ενεργή στη διεθνή σκηνή, εκδηλώνοντας στήριξη προς την Ουκρανία και εγκαθιδρύοντας τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό για την Ειρήνη προς όφελος της διεθνούς ασφάλειας. Επιπλέον, προωθεί τη μείωση των στρατηγικών εξαρτήσεων της Ε.Ε. σε κρίσιμες τεχνολογίες και αλυσίδες αξίας για την ασφάλεια και την άμυνα.

Τέλος στον ένατο τομέα η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιμετωπίζει την πρόκληση της μετανάστευσης με διάφορες πρωτοβουλίες. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνεται η μεταρρύθμιση του συμφώνου για τη μετανάστευση και το άσυλο, προκειμένου να βελτιωθεί η διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και η παροχή αξιοπρεπών συνθηκών στους πρόσφυγες και τους αιτούντες άσυλο. Επίσης, έχει ληφθεί απόφαση για τη χορήγηση προσωρινής προστασίας στους ανθρώπους που προσπαθούν να ξεφύγουν από τον πόλεμο στην Ουκρανία, προκειμένου να εξασφαλιστεί η ανθρωπιστική βοήθεια και η ασφάλειά τους.

Κατά την σύνοδο κορυφής του Ιουνίου του 2022, μετά την παρουσίαση της τελικής έκθεσης της Διάσκεψης για το Μέλλον της Ευρώπης, οι ηγέτες και οι ηγέτιδες της Ε.Ε. παρότρυναν τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. να διασφαλίσουν την αποτελεσματική συνέχεια της έκθεσης και επέμεναν στην ανάγκη ενημέρωσης των πολιτών. Οι υπουργοί Ευρωπαϊκών Υποθέσεων συζητούν τακτικά στο Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων τη συνέχεια που δίνεται στη Διάσκεψη, εξετάζοντας τη μετάβαση από την ψηφοφορία με ομοφωνία στην ψηφοφορία με ειδική πλειοψηφία μέσω των ρητρών "γέφυρας" και συζητώντας πιθανά μέτρα που θα μπορούσε να εγκρίνει μόνο του το Συμβούλιο. Επιπλέον, στο πλαίσιο της συνέχειας της Διάσκεψης, το Συμβούλιο εξετάζει πρωτοβουλίες που περιγράφονται στα ετήσια προγράμματα εργασίας της Επιτροπής για τα έτη 2023 και 2024.

Η σημασία αυτής της νέας συζήτησης για το μέλλον της Ευρώπης είναι εξαιρετική, καθώς ξεκίνησε σε μια περίοδο παγκόσμιας υγειονομικής κρίσης, που επηρέασε την κοινωνική και οικονομική ζωή διεθνώς.

Αντιμετωπίζοντας πολλαπλές προκλήσεις στους τομείς της υγείας, του περιβάλλοντος, των οικονομικών και του νομικού πλαισίου, η Ευρώπη προσπάθησε να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά την πανδημία, προστατεύοντας τους πολίτες και λαμβάνοντας μέτρα για την οικονομική ανάκαμψη.

Οι διεθνείς εξελίξεις, όπως η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και η αδυναμία εύρεσης διπλωματικής λύσης, αναδεικνύουν τη σταθερή αβεβαιότητα στη διεθνή σκηνή, επηρεάζοντας σημαντικά τις ευρωπαϊκές δημοκρατίες και προκαλώντας νέα διλήμματα πολιτικής και διεθνούς προσανατολισμού.

Οι προτάσεις για το μέλλον περιλαμβάνουν την ανάγκη για ένα νέο ευρωπαϊκό κοινωνικό συμβόλαιο που θα βασίζεται σε πολιτικές για τη βιώσιμη ανάπτυξη και την οικονομική δημοκρατία, σύμφωνα με την Ατζέντα του 2030 του ΟΗΕ.

Το μέλλον βλέπει επίσης την ανάγκη για θεσμικές παρεμβάσεις που θα ενισχύουν τη διεθνή συνεργασία και την κοινωνική προστασία, καθώς και για εμβάθυνση του κοινωνικού διαλόγου και την ανάπτυξη καλών πρακτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο.^{37,38}

---

³⁷ <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/conference-on-the-future-of-europe/>

³⁸ <https://www.kathimerini.gr/politics/561873724/i-diaskepsi-gia-to-mellon-tis-eyropis-kai-to-neo-eyropaiko-perivallon/>

3.2 Λευκή και Πράσινη Βίβλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ευρωπαϊκή Ένωση χρησιμοποιεί δύο κύρια εργαλεία για την ανάπτυξη νέων πολιτικών και την επίλυση προβλημάτων: τη Λευκή Βίβλο και την Πράσινη Βίβλο. Και οι δύο αυτές δημοσιεύσεις αποτελούν σημαντικά μέσα για τη συλλογή απόψεων και τη διαβούλευση με ενδιαφερόμενα μέρη και πολίτες, αλλά διαφέρουν στον τρόπο που χρησιμοποιούνται και τον σκοπό τους.

Η **Λευκή Βίβλος**³⁹ αντιπροσωπεύει ένα έγγραφο πολιτικής που παρουσιάζει μια ευρεία ανάλυση επί ενός θέματος. Συνήθως εκδίδεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και αποσκοπεί στην ενημέρωση του κοινού για μια συγκεκριμένη πολιτική ή πρόκληση. Οι Λευκές Βίβλοι συνήθως περιλαμβάνουν έναν απολύτως εκτεταμένο ανασκόπηση της παρούσας κατάστασης, προκαλώντας συζητήσεις για τις εναλλακτικές πολιτικές επιλογές που είναι διαθέσιμες. Στόχος τους είναι να ενθαρρύνουν τον διάλογο και την ανταλλαγή απόψεων πριν από την έγκριση συγκεκριμένων προτάσεων νομοθεσίας.⁴⁰

Η **Πράσινη Βίβλος**⁴¹, από την άλλη πλευρά, είναι ένα έγγραφο διαβούλευσης που παρουσιάζει ένα ευρύ φάσμα επιλογών πολιτικής σε ένα συγκεκριμένο θέμα. Σκοπός της είναι να ανοίξει μια δημόσια συζήτηση και να συγκεντρώσει απόψεις από ενδιαφερόμενα μέρη και πολίτες για τη μελλοντική κατεύθυνση της πολιτικής. Οι Πράσινες Βίβλοι παρουσιάζουν συνήθως διάφορες επιλογές πολιτικής, προκαλώντας τους διαβούλευση επί των επιλογών αυτών πριν από την έκδοση πιο συγκεκριμένων προτάσεων.

Οι δύο δημοσιεύσεις, η Λευκή Βίβλος και η Πράσινη Βίβλος, αποτελούν σημαντικά εργαλεία για τη διαμόρφωση πολιτικών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, παρέχοντας διαφορετικές προσεγγίσεις και στόχους σε διαφορετικά στάδια της διαδικασίας λήψης αποφάσεων.

Στη φάση δημιουργίας, η Λευκή Βίβλος παρουσιάζει μια εκτενή ανάλυση της παρούσας κατάστασης και ανοίγει τη συζήτηση για τις εναλλακτικές πολιτικές

---

³⁹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=LEGISSUM:white_paper

⁴⁰ <https://docplayer.gr/121968007-Leyki-vivlos-gia-to-mellon-tis-eyropis.html>

⁴¹ <https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/glossary/green-paper.html>

επιλογές. Αντίθετα, η Πράσινη Βίβλος παρουσιάζει διάφορες πολιτικές επιλογές χωρίς να προβαίνει σε συγκεκριμένες προτάσεις, με στόχο τη διεξαγωγή διαβούλευσης.

Σε ό,τι αφορά τον σκοπό τους, η Λευκή Βίβλος έχει ως στόχο την παρουσίαση εναλλακτικών προτάσεων και τη διεξαγωγή συζητήσεων προτού ληφθούν αποφάσεις για την εφαρμογή πολιτικών μέτρων. Από την άλλη πλευρά, η Πράσινη Βίβλος ανοίγει τη συζήτηση για θέματα που αφορούν την ευρύτερη κοινότητα, συλλέγοντας απόψεις και προτάσεις πριν από την υλοποίηση συγκεκριμένων πολιτικών μέτρων.

Και οι δύο αυτές δημοσιεύσεις προωθούν τη συμμετοχή των πολιτών και των ενδιαφερομένων φορέων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων, ενισχύοντας έτσι τη δημοκρατία και τη διαφάνεια στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

3.3 Ενεργειακή Κρίση στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Στις 25 Μαρτίου του 2017, στη Ρώμη, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ο πρόεδρος της, Ζαν-Κλοντ Γιούνκερ, παρουσίασαν μια Λευκή Βίβλο που περιλάμβανε πέντε πιθανά σενάρια για το μέλλον της Ε.Ε. έως το 2025. Κάθε σενάριο ξεκίνησε από την ιδέα ότι τα 27 κράτη μέλη θα προχωρούσαν ενωμένα ως Ένωση με στόχο να επιτύχουν μια πιο βαθιά κοινή σκέψη. Στόχος ήταν η κάλυψη ενός εύρους προτεραιοτήτων, από την τρέχουσα κατάσταση μέχρι την αλλαγή του πεδίου δράσης και των προτεραιοτήτων, και ακόμα μια μερική ή συλλογική προώθηση. Υπήρχαν πολλές επικαλύψεις μεταξύ των σεναρίων, οπότε δεν αποκλείονταν ούτε ήταν αποκλειστικά τα προτεινόμενα. Το κοινό των 27 κρατών μελών θα αποφασίσει ποιος συνδυασμός χαρακτηριστικών από τα πέντε σενάρια θα βοηθήσει καλύτερα στην προώθηση των συμφερόντων των πολιτών.

Η Ευρώπη βιώνει μια σημαντική μεταστροφή στο γεωπολιτικό της τοπίο λόγω της κρίσης στον τομέα της ενέργειας. Η αυξανόμενη εξάρτηση από εισαγωγές ενέργειας και οι διακυμάνσεις στις τιμές του πετρελαίου και του φυσικού αερίου έχουν επηρεάσει σημαντικά την πολιτική, την οικονομία και τη γεωπολιτική συγκυρία της Ευρώπης.

Οι αλλαγές αυτές έχουν προκαλέσει ανησυχίες σε πολλά κράτη μέλη, ενισχύοντας τη θέλησή τους για μείωση της εξάρτησης από τις εισαγωγές ενέργειας και την προώθηση της ανανεώσιμης ενέργειας και της ενεργειακής αυτάρκειας. Η

αναζήτηση εναλλακτικών πηγών ενέργειας και η επένδυση σε καινοτόμες τεχνολογίες έχουν γίνει προτεραιότητες για πολλές χώρες.

Ωστόσο, οι αλλαγές αυτές δεν προκαλούν μόνο εσωτερικές μεταβολές στην πολιτική και την οικονομία των κρατών μελών. Έχουν επίσης διαμορφώσει νέες δυναμικές στον γεωπολιτικό χάρτη της Ευρώπης. Οι χώρες που εξαρτώνται περισσότερο από τις ενεργειακές εισαγωγές έχουν εκφράσει την ανάγκη για διαφοροποίηση των πηγών ενέργειας και την ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας.

Επιπλέον, η ανάπτυξη νέων ενεργειακών υποδομών και η επέκταση της ενεργειακής αυτόαρκειας έχουν τη δυνατότητα να ενισχύσουν τη γεωπολιτική επιρροή ορισμένων κρατών μελών, ενισχύοντας τη θέση τους στο διεθνές προσκήνιο και διαμορφώνοντας νέες σχέσεις ενεργειακής συνεργασίας.

Συνολικά, η κρίση στον τομέα της ενέργειας έχει προκαλέσει σημαντικές αλλαγές στο γεωπολιτικό τοπίο της Ευρώπης, ενθαρρύνοντας την αναζήτηση εναλλακτικών λύσεων και την ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας των κρατών μελών.⁴²

Η ενεργειακή κρίση αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση τα τελευταία χρόνια. Με την αύξηση των ενεργειακών τιμών, την εξάρτηση από εισαγωγές και τις περιορισμένες πηγές ενέργειας, η ανάγκη για δράση είναι πιεστική. Η καταπολέμηση της ενεργειακής κρίσης απαιτεί ολοκληρωμένη προσέγγιση, που θα συνδυάζει τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης, την προώθηση της αειφορίας και τη διασφάλιση της ενεργειακής ασφάλειας.

Στο ειδικό συμβούλιο των υπουργών ενέργειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης που πραγματοποιήθηκε στις 28 Φεβρουαρίου 2022, συζητήθηκε η επείγουσα ανάγκη εύρεσης εναλλακτικών ενεργειακών πηγών λόγω των ταραχών στην Ουκρανία εξαιτίας της Ρωσικής εισβολής. Η έκταση των συζητήσεων αφορούσε το πιθανό σενάριο μιας Ρωσίας που θα απαντούσε στις οικονομικές κυρώσεις της Δύσης με τη μείωση του φυσικού αερίου που παρέχει στην Ευρώπη.

Μια από τις πρώτες προτεραιότητες είναι η προώθηση της ενεργειακής απόδοσης. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της υιοθέτησης πιο αποδοτικών

⁴²

<https://www.eesc.europa.eu/el/our-work/opinions-information-reports/opinions/geopolitical-impact-energy-transition>

τεχνολογιών και διαδικασιών σε όλους τους τομείς, από τη βιομηχανία έως τις οικιακές χρήσεις ενέργειας. Επενδύσεις σε έρευνα και ανάπτυξη νέων τεχνολογιών είναι ουσιώδεις για τη δημιουργία πιο αποδοτικών συστημάτων ενέργειας.

Παράλληλα, η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αποτελεί κεντρικό στοιχείο στη μείωση της εξάρτησης από τις εισαγωγές και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η επένδυση σε ανανεώσιμες πηγές, όπως η ηλιακή και η αιολική ενέργεια, καθώς και η ανάπτυξη νέων τεχνολογιών αποθήκευσης ενέργειας, μπορεί να δώσει ώθηση στην οικονομία και να δημιουργήσει θέσεις εργασίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της BP για το 2020⁴³, η Ευρώπη εισήγαγε σημαντικές ποσότητες φυσικού αερίου από τη Ρωσία, και η πιθανή απαγκίστρωση από αυτήν την πηγή απαιτεί την αναζήτηση εναλλακτικών πηγών. Παρόλο που η κατάσταση παρουσιάζεται σήμερα ήρεμη, υπάρχει ανησυχία για την πιθανότητα διακοπής της παροχής αερίου από τη Ρωσία σε περίπτωση περαιτέρω επιδείνωσης της κατάστασης.

Η Ευρώπη, συνειδητοποιώντας τη σημασία της διαφοροποίησης των πηγών της ενέργειας, προσπαθεί να εξετάσει διάφορες εναλλακτικές. Συγκεκριμένα, αναζητά βραχυπρόθεσμες λύσεις για την ενίσχυση της ανεξαρτησίας της από τη Ρωσία, ενώ παράλληλα εξετάζει μακροπρόθεσμα την προώθηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Ωστόσο, η καταπολέμηση της ενεργειακής κρίσης δεν πρέπει να περιοριστεί μόνο στην ενίσχυση των ανανεώσιμων πηγών. Η ανάπτυξη και η διασύνδεση των ενεργειακών δικτύων, συμπεριλαμβανομένων των δικτύων φυσικού αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας, είναι εξίσου σημαντικές. Η διασύνδεση μπορεί να δημιουργήσει μια ενιαία αγορά ενέργειας που θα επιτρέψει την αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων και τη μείωση των τιμών.

Επιπλέον, η διαφοροποίηση των πηγών ενέργειας είναι σημαντική για τη διασφάλιση της ενεργειακής ασφάλειας. Η εξάρτηση από μία μόνο πηγή μπορεί να αυξήσει τους κινδύνους για παρακολούθηση και διακοπή του εφοδιασμού. Η πολιτική πρέπει να επιδιώκει τη μείωση αυτής της εξάρτησης μέσω της προώθησης

---

⁴³<https://www.bp.com/content/dam/bp/business-sites/en/global/corporate/pdfs/energy-economics/statistical-review/bp-stats-review-2021-full-report.pdf>

διαφορετικών πηγών, τόσο ανανεώσιμων όσο και μη ανανεώσιμων, καθώς και της διαφοροποίησης των εισαγωγών.

Ωστόσο, η επίτευξη αυτών των στόχων αντιμετωπίζει προκλήσεις, καθώς η Ε.Ε. πρέπει να αντιμετωπίσει το ζήτημα της αποθήκευσης και της αποτελεσματικής χρήσης του υδροποιημένου αερίου. Η έλλειψη ενός ενιαίου πλάνου δράσης από την Ε.Ε. προκαλεί δυσκολίες στην ανάπτυξη ομοιόμορφων πρακτικών.

Τέλος, η διακυβέρνηση και η πολιτική πρέπει να επιδιώκουν την προώθηση της διαφάνειας και της αποτελεσματικής διαχείρισης των ενεργειακών πόρων. Η διαφάνεια στις συμφωνίες ενέργειας, η διαχείριση των πηγών με γνώμονα την αειφορία και η προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των χωρών μπορούν να συμβάλουν στην επίλυση της ενεργειακής κρίσης.

Η καταπολέμηση της ενεργειακής κρίσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση απαιτεί συντονισμένη δράση σε πολλά μέτωπα. Με τη σωστή πολιτική προσέγγιση και τη στήριξη όλων των ενδιαφερομένων φορέων, είναι δυνατόν να διασφαλιστεί ένα βιώσιμο και ασφαλές ενεργειακό μέλλον για την Ευρώπη⁴⁴.

3.4 NextGenerationEU

Το 2020 συμφωνείτε και ιδρύεται ένα πλάνο ανάκαμψης το οποίο ονομάζεται NextGenerationEU. Ο κύριος ρόλος του είναι η στήριξη των κρατών μελών κατά την διάρκεια της πανδημίας Covid-19 και έπειτα η αναδιάρθρωση των οικονομιών.

Το NextGenerationEU⁴⁵ αποτελεί περισσότερο από ένα απλό σχέδιο ανάκαμψης, αποτελεί μια μοναδική ευκαιρία να αναδυθούμε από την πανδημία ανανεωμένοι και ισχυρότεροι, να μεταμορφώσουμε τις οικονομίες και τις κοινωνίες μας και να διαμορφώσουμε μια Ευρώπη που θα εξυπηρετεί όλους.

Για να χρηματοδοτηθεί το NextGenerationEU, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αντλεί κεφάλαια από τις αγορές με πιο ευνοϊκούς όρους σε σύγκριση με τα περισσότερα κράτη μέλη και στη συνέχεια επανακατανέμει αυτά τα ποσά.

---

⁴⁴ <https://www.ot.gr/2022/03/03/apopseis/experts/ygropoiimeno-fysiko-aerio-os-enallaktiki-tou-rosikou-fysikou-aeriou/>

⁴⁵ https://next-generation-eu.europa.eu/index_el

Πριν από το ξεκίνημα του NextGenerationEU, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχε ήδη εκδώσει ομόλογα, για παράδειγμα, για τη χρηματοδότηση δανείων προς τα κράτη μέλη της Ε.Ε. και τρίτες χώρες. Ένα παράδειγμα είναι το πρόγραμμα SURE, το οποίο αποσκοπεί στη στήριξη της απασχόλησης και στη διατήρηση των θέσεων εργασίας κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση σχεδιάζει να συγκεντρώσει περίπου 800 εκατομμύρια ευρώ σε τρέχουσες τιμές έως το 2026 για το NextGenerationEU, εφαρμόζοντας μια ποικίλη στρατηγική χρηματοδότησης⁴⁶.

Τα επενδυτικά έργα του NextGenerationEU επικεντρώνονται σε έξι βασικούς τομείς και έχουν σχεδιαστεί με συγκεκριμένους στόχους.

Πρώτον, έχουν ως στόχο να προωθήσουν την πράσινη μετάβαση, ενθαρρύνοντας την χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τη βιώσιμη κινητικότητα και συναφείς πρωτοβουλίες. Αυτό περιλαμβάνει την υποστήριξη έργων που εστιάζουν στην ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, τη βελτίωση των μέσων μαζικής μεταφοράς και την προώθηση πράσινων τεχνολογιών.

Δεύτερον, έχουν στόχο να επιταχύνουν τον ψηφιακό μετασχηματισμό μέσω της εκτεταμένης ψηφιοποίησης των δημόσιων υπηρεσιών και της ευρύτερης ψηφιοποίησης της οικονομίας. Αυτό περιλαμβάνει επενδύσεις σε ψηφιακές υποδομές, διασφαλίζοντας παράλληλα την προσβασιμότητα σε ψηφιακές υπηρεσίες για όλους.

Τρίτον, έχουν ως στόχο να ενισχύσουν τις κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες, μειώνοντας παράλληλα τις ανισότητες μεταξύ των περιφερειών. Αυτό συμπεριλαμβάνει την ανάπτυξη κοινωνικών προγραμμάτων και τη βελτίωση της πρόσβασης σε κοινωνικές υπηρεσίες όπως η υγεία και η εκπαίδευση.

Τέταρτον, έχουν ως στόχο να διασφαλίσουν την πρόσβαση σε προηγμένη εκπαίδευση και κατάρτιση δεξιοτήτων που θα ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της μελλοντικής οικονομίας. Αυτό περιλαμβάνει την ανάπτυξη προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και την ενίσχυση των δεξιοτήτων που απαιτούνται για τις μελλοντικές αγορές εργασίας.

Πέμπτον, έχουν ως στόχο να υποστηρίξουν την οικονομική ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς, προάγοντας την έρευνα, την επιστημονική/τεχνολογική ανάπτυξη και

---

⁴⁶https://reform-support.ec.europa.eu/what-we-do/financial-sector-and-access-finance_el

την καινοτομία για όλους. Αυτό περιλαμβάνει την υποστήριξη επιχειρηματικών νεοσύστατων επιχειρήσεων και την προώθηση επενδύσεων σε καινοτόμες βιομηχανίες.

Έκτον, έχουν ως στόχο να εξασφαλίσουν την παροχή σύγχρονων, αποτελεσματικών και προσβάσιμων υπηρεσιών υγείας. Αυτό περιλαμβάνει την αναβάθμιση της υγειονομικής υποδομής και την προώθηση προγραμμάτων πρόληψης και προστασίας της δημόσιας υγείας.

Κεφάλαιο 4 : Ίδρυση των Θεσμικών Οργάνων

Τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνθέτουν ένα σύστημα που στοχεύει στη λήψη αποφάσεων και τη διασφάλιση της λειτουργίας της Ένωσης. Ένα από τα κύρια θεσμικά όργανα είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, η οποία λειτουργεί ως φύλακας των Συνθηκών και προτείνει νομοθετικές πράξεις. Η Επιτροπή αποτελείται από έναν Επίτροπο από κάθε κράτος μέλος, και ο Πρόεδρος της Επιτροπής εκλέγεται από τα μέλη της. Η Επιτροπή έχει την αρμοδιότητα να παρακολουθεί την εφαρμογή των πολιτικών της Ένωσης και να παρουσιάζει προτάσεις για νομοθετικές πράξεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι το θεσμικό όργανο που εκπροσωπεί τους πολίτες της Ένωσης. Τα μέλη του Κοινοβουλίου εκλέγονται κατά περιόδους, και ο αριθμός των εκπροσώπων αντικατοπτρίζει τον πληθυσμό κάθε κράτους μέλους. Το Κοινοβούλιο έχει τη δυνατότητα να εγκρίνει, να τροποποιεί ή να απορρίπτει τις προτάσεις της Επιτροπής και να συναποφασίζει σε πολλούς τομείς της νομοθεσίας μαζί με το Συμβούλιο.

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ή Συμβούλιο της Ε.Ε.) αποτελείται από εκπροσώπους των κυβερνήσεων των κρατών μελών, με κάθε κυβέρνηση να εκπροσωπείται ανάλογα με τον υπουργικό της σχήμα. Το Συμβούλιο συμμετέχει μαζί με το Κοινοβούλιο στη λήψη αποφάσεων, εγκρίνοντας τη νομοθεσία και τον προϋπολογισμό. Επίσης, το Συμβούλιο συντονίζει τις πολιτικές της Ένωσης και είναι υπεύθυνο για την εξωτερική πολιτική και την ασφάλεια.

Με τον τρόπο αυτό, τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης αλληλεπιδρούν για να διαμορφώσουν τις πολιτικές και τις αποφάσεις που επηρεάζουν τους πολίτες της Ένωσης.

Η κύρια λειτουργία αυτών των οργάνων και οργανισμών είναι να εφαρμόζουν τις πολιτικές σε τοπικό επίπεδο.

Βασικά Στοιχεία:

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αντιμετωπίζει την πρόκληση της ενότητας σε έναν ολοένα περισσότερο πολυμορφικό χώρο. Η εξέλιξη αυτή αντικατοπτρίζει την ποικιλομορφία στις ιδεολογίες, τις πολιτικές, τα οικονομικά συστήματα και τις κοινωνικές αξίες μεταξύ των κρατών μελών.

Καταρχάς, η Οικονομική Πολυμορφία αποτελεί έναν σημαντικό παράγοντα. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν αναπτυχθεί περισσότερο οικονομικά από άλλα, δημιουργώντας διαφορές στο επίπεδο ευημερίας και στις οικονομικές δυνατότητες. Η Ε.Ε. πρέπει να αντιμετωπίσει αυτές τις ανισότητες και να εργαστεί για τη διασφάλιση μιας ισορροπημένης οικονομικής ανάπτυξης σε όλα τα κράτη μέλη.

Στη συνέχεια, η Πολιτική Πολυμορφία παρουσιάζει την πρόκληση του διαφορετικού πολιτικού συστήματος και των ποικίλων πολιτικών προσανατολισμών μεταξύ των κρατών. Η διατήρηση μιας κοινής πολιτικής κατεύθυνσης ενώπιον των διαφορετικών προκλήσεων απαιτεί διάλογο, συνεννόηση και σεβασμό προς τις διαφορετικές προσεγγίσεις.

Επίσης, η Κοινωνική Πολυμορφία αναδεικνύει τις διαφορετικές κοινωνικές δομές, πολιτιστικές πρακτικές και αξίες μεταξύ των κρατών. Η Ε.Ε. πρέπει να προωθήσει τον σεβασμό και την αμοιβαία κατανόηση μεταξύ των πολιτιστικών ποικιλιών, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα τη συνοχή και την κοινωνική ενότητα.

Επιπλέον, η Ενότητα στην Εξωτερική Δράση αποτελεί σημαντική πτυχή. Η Ε.Ε. πρέπει να εκπροσωπείται ομοιόμορφα στη διεθνή σκηνή, διατηρώντας την ενότητα των κρατών μελών κατά την αντιμετώπιση παγκόσμιων προκλήσεων.

Τελικά, η Πολιτιστική Πολυμορφία αντικατοπτρίζει την ποικιλία των πολιτιστικών προσεγγίσεων και αξιών. Η Ε.Ε. πρέπει να ενθαρρύνει την ανταλλαγή και την αλληλοκατανόηση μεταξύ των πολιτισμών για την ανάπτυξη ενός κοινού πολιτιστικού χώρου.

Πολιτική Διαδικασία Λήψης Αποφάσεων:

Η λήψη αποφάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ένα πολύπλοκο και πολυεπίπεδο διαδικαστικό σύστημα που ενσωματώνει αρκετά θεσμικά όργανα. Κεντρικό στοιχείο αυτής της διαδικασίας είναι ο σεβασμός της δημοκρατικής αρχής και η αντιπροσώπευση των πολιτών.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι το μοναδικό θεσμικό όργανο που εκλέγεται άμεσα από τους πολίτες της Ε.Ε.. Οι εκλογές του Κοινοβουλίου διεξάγονται κάθε πέντε χρόνια, και οι πολίτες επιλέγουν τους εκπροσώπους τους με βάση τις πολιτικές προτιμήσεις. Το Κοινοβούλιο έχει σημαντική εξουσία στη λήψη αποφάσεων, εγκρίνοντας ή τροποποιώντας προτάσεις νομοθετικών πράξεων.

Το Συμβούλιο της Ε.Ε., αντιπροσωπευτικό των εθνικών κυβερνήσεων, συνυπογράφει τις αποφάσεις με το Κοινοβούλιο. Οι δημοκρατικές αρχές εκφράζονται μέσω της εκλογής των κυβερνήσεων από τους πολίτες.

Η δημοκρατική νομιμοποίηση της Ε.Ε. ενισχύεται από τη συμμετοχή των εθνικών κοινοβουλίων μέσω του Μηχανισμού Ελέγχου Επικουρικότητας. Αυτός ο μηχανισμός επιτρέπει στα εθνικά κοινοβούλια να εκφράζουν αντιρρήσεις αν θεωρούν ότι η Ε.Ε. υπερβαίνει τις αρμοδιότητές της.

Συνολικά, η διαδικασία λήψης αποφάσεων στην Ε.Ε. προωθεί τις δημοκρατικές αρχές με εκλεγμένα θεσμικά όργανα που αντικατοπτρίζουν τη βούληση των πολιτών.

Ειρηνική Συνύπαρξη και Λειτουργικιστική Θεώρηση:

Στη βάση της θεωρίας της ειρηνικής συνύπαρξης, οι ιδρυτές της Ε.Ε. υιοθέτησαν την άποψη ότι η συνεργασία και η οικονομική συνεργασία μεταξύ των εθνών μπορούν να αντιμετωπίσουν τις ρίζες των συγκρούσεων. Στο πλαίσιο της λειτουργικιστικής θεώρησης, η Ε.Ε. αντιλαμβάνεται ως ένα σύστημα που εξυπηρετεί τα συμφέροντα όλων των εμπλεκόμενων παραγόντων, με στόχο τη βελτίωση της ευημερίας και της σταθερότητας.

Κριτική Θεώρηση και Κοινωνική Κατασκευή:

Κριτικοί προσεγγίζουν την Ε.Ε. με το πρίσμα της κοινωνικής κατασκευής, υποστηρίζοντας ότι οι ιδεολογικές βάσεις της εκδηλώνονται μέσα από την αντίληψη των μελών της σχετικά με τα κοινωνικά και οικονομικά συστήματα. Η Ε.Ε. ως προωθητήρια ειρήνης και οικονομικής συνεργασίας αναδεικνύεται ως προϊόν κοινωνικών αντιλήψεων περί συνεργασίας και αλληλεξάρτησης.

Ολιστική Θεώρηση και Κοινωνική Ενσωμάτωση:

Με βάση την ολιστική θεώρηση, η Ε.Ε. αντιμετωπίζεται ως ένα συστημικό σύνολο όπου η ειρήνη και η οικονομική συνεργασία αποτελούν στοιχεία μιας ευρύτερης κοινωνικής ενσωμάτωσης. Στο πλαίσιο αυτό, η Ε.Ε. διαδραματίζει ρόλο στη δημιουργία ενός κοινωνικού χώρου όπου οι άνθρωποι μπορούν να ενσωματωθούν σε μια κοινότητα αξιών και στόχων.

Συνοπτικά, οι ιδεολογικές βάσεις της Ε.Ε. αναλύονται μέσα από διάφορες κοινωνικές θεωρίες, καθιστώντας φανερό πώς η Ένωση διαμορφώνεται από τις κοινωνικές πεποιθήσεις και τις αντιλήψεις για τη συνεργασία, την ειρήνη και την οικονομική ευημερία.

4.1 Θεσμικά Όργανα

Μέσα στις διάφορες συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης ορίζονται όργανα που αποκαλούνται θεσμοί και έχουν ως αποστολή την υλοποίηση και προώθηση των σκοπών της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. είναι:

- Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο
- Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή
- Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Δ.Ε.Ε.)
- Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Ε.Κ.Τ.)
- Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (Ε.Ε.Σ.)
- Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (Ε.Υ.Ε.Δ.)
- Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή (Ε.Ο.Κ.Ε.)
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών
- Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (Ε.Τ.Ε.)
- Ευρωπαίος Διαμεσολαβητής
- Ευρωπαίος Επόπτης προστασίας δεδομένων (Ε.Ε.Π.Δ.)
- Το Ευρωπαϊκό συμβούλιο προστασίας δεδομένων (Ε.Σ.Π.Δ.)

4.2 Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είναι το εκλεγόμενο όργανο που αντιπροσωπεύει τους πολίτες της Ε.Ε. και συμμετέχει στη νομοθετική διαδικασία. Από το 1979, τα μέλη του εκλέγονται απευθείας με καθολική ψηφοφορία κάθε πέντε χρόνια. Οι αρμοδιότητες του Κοινοβουλίου περιλαμβάνουν την έγκριση νομοθετικών πράξεων της Ε.Ε. με το Συμβούλιο της Ε.Ε., βάσει προτάσεων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, την λήψη αποφάσεων για διεθνής συμφωνίες, θέματα διεύρυνσης και υποβολή νομοθετικών προτάσεων. Ακόμη ασκεί δημοκρατικό έλεγχο σε όλα τα όργανα της Ε.Ε., εκλέγει τον πρόεδρο της Επιτροπής και εγκρίνει την Επιτροπή ως σώμα. Έχει τη δυνατότητα επιπλέον να καταθέσει «πρόταση μομφής», υποχρεώνοντας την Επιτροπή σε παραίτηση.

Επιπλέον εξετάζει αναφορές πολιτών και συγκροτεί εξεταστικές επιτροπές, συζητά τη νομισματική πολιτική με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, υποβάλλει ερωτήσεις στην Επιτροπή και το Συμβούλιο και εκτελεί χρέη παρατηρητή σε εκλογικές διαδικασίες.

Οι Δημοσιονομικές του αρμοδιότητες περιλαμβάνουν την κατάρτιση του προϋπολογισμού της Ε.Ε. και την έγκριση του μακροπρόθεσμο προϋπολογισμό της, το "Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο".

Οι Νομοθετικές Διαδικασίες του κοινοβουλίου αφορούν την έγκριση, απόρριψη ή την αίτηση τροποποίησης νομοθετικών προτάσεων. Το Συμβούλιο δεν δεσμεύεται νομικά να λάβει υπόψη τη γνώμη του Κοινοβουλίου, αλλά δεν μπορεί να αποφασίσει χωρίς αυτήν.

Τέλος το Κοινοβούλιο έχει δικαίωμα αρνησικυρίας σε ορισμένες περιπτώσεις όταν εφαρμόζεται η επικουρική γενική νομική βάση.⁴⁷

---

⁴⁷ <https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/glossary/consent-procedure.html>

4.3 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμμετέχει στον ορισμό των πολιτικών της Ε.Ε. και δημιουργήθηκε με την πρακτική που εγκαινιάστηκε το 1974, όπου οι αρχηγοί των κρατών ή των κυβερνήσεων συναντιούνται τακτικά.

Το Συμβούλιο συνεδριάζει τέσσερις φορές το χρόνο, αλλά μπορεί να συγκαλέσει έκτακτες συνεδριάσεις και αποτελείται από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων των χωρών της Ε.Ε., τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τον Υπατο Εκπρόσωπο για την Εξωτερική Πολιτική και Πολιτική Ασφάλειας. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου εκλέγεται από τα μέλη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου για θητεία διάρκειας δύο ετών, ανανεώσιμη μόνο μία φορά.

Οι αποφάσεις του Συμβουλίου λαμβάνονται με συναίνεση, αλλά σε ορισμένες περιπτώσεις απαιτείται ομοφωνία ή ειδική πλειοψηφία και μόνο οι αρχηγοί κρατών και κυβερνήσεων έχουν δικαίωμα ψήφου.⁴⁸

4.4 Το Συμβούλιο της Ευρώπης

Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι το κύριο θεσμικό όργανο της Ε.Ε. που λαμβάνει αποφάσεις. Κάθε χώρα της Ε.Ε. ασκεί εκ περιτροπής την προεδρία του Συμβουλίου για ένα εξάμηνο. Σε κάθε σύνοδο του Συμβουλίου συμμετέχει ένας υπουργός από κάθε κράτος μέλος. Οι συμμετέχοντες υπουργοί καθορίζονται ανάλογα με το θέμα της ημερήσιας διάταξης, όπως εξωτερική πολιτική, γεωργία, βιομηχανία, μεταφορές, περιβάλλον κλπ. Υπάρχουν εννέα διαφορετικές "συνθέσεις" του Συμβουλίου που καλύπτουν όλους αυτούς τους τομείς πολιτικής. Οι προπαρασκευαστικές εργασίες για τις συνόδους του Συμβουλίου πραγματοποιούνται

---

⁴⁸ https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-council_el

από την Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων (Coreper), στην οποία συμμετέχουν οι πρέσβεις των κρατών μελών στην Ε.Ε.. Το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατέχουν από κοινού τη νομοθετική εξουσία και την ευθύνη για τον προϋπολογισμό. Το Συμβούλιο συνάπτει επίσης διεθνείς συμφωνίες, οι οποίες έχουν διαπραγματευθεί η Επιτροπή. Σύμφωνα με τις Συνθήκες, το Συμβούλιο λαμβάνει τις αποφάσεις του είτε με ομοφωνία, ειδική πλειοψηφία ή πλειοψηφία.

Προεδρεύοντας στις συνόδους, το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων έχει μόνιμο πρόεδρο, τον Ύπατο Εκπρόσωπο για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας. Σε άλλες συνόδους, προεδρεύει ο αρμόδιος υπουργός της χώρας που ασκεί την εκ περιτροπής προεδρία της Ε.Ε. Για παράδειγμα, όταν η Εσθονία ασκεί την προεδρία, ο υπουργός Περιβάλλοντος της Εσθονίας προεδρεύει στα Συμβούλια Περιβάλλοντος. Η συνοχή επιτυγχάνεται από το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων, το οποίο επικουρείται από την Επιτροπή των Μόνιμων Αντιπροσώπων, αποτελούμενη από τους Μόνιμους Αντιπροσώπους των κρατών μελών στην Ε.Ε..

Οι χώρες της Ευρωζώνης συντονίζουν τις οικονομικές τους πολιτικές μέσω της Ευρωομάδας (Eurogroup), αποτελούμενης από τους υπουργούς Οικονομικών. Η Ευρωομάδα συνεδριάζει την παραμονή του Συμβουλίου Οικονομικών και Δημοσιονομικών Υποθέσεων. Οι συμφωνίες που επιτυγχάνονται στην Ευρωομάδα εγκρίνονται επίσημα από το Συμβούλιο την επόμενη ημέρα. Μόνο οι υπουργοί των χωρών της Ευρωζώνης έχουν δικαίωμα ψήφου σε αυτά τα θέματα.

Σχετικά με τη λειτουργία του Συμβουλίου, όλες οι συζητήσεις και οι ψηφοφορίες διεξάγονται δημοσίως. Η λήψη αποφάσεων απαιτεί συνήθως ειδική πλειοψηφία, όπως το 55% των χωρών που αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 65% του συνολικού πληθυσμού της Ε.Ε. Επίσης, για να αποτραπεί η λήψη μιας απόφασης, απαιτούνται τουλάχιστον 4 χώρες που να αντιπροσωπεύουν το 35% τουλάχιστον του συνολικού πληθυσμού της Ε.Ε. Εξαιρέσεις υπάρχουν για ευαίσθητα θέματα όπως η εξωτερική πολιτική και η φορολογία, όπου απαιτείται ομοφωνία. Τέλος, απλή πλειοψηφία απαιτείται για όλα τα διαδικαστικά και διοικητικά θέματα.⁴⁹

---

⁴⁹ https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/council-european-union_el

4.5 Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Η Επιτροπή αποτελεί ένα από τα κύρια θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αρχικά, αποτελούνταν από 20 μέλη, με δύο εκπροσώπους από κάθε μεγάλη χώρα της Ε.Ε. και έναν από τις υπόλοιπες. Από τον Μάιο του 2004, με την ένταξη των 10 νέων μελών, ο αριθμός των μελών αυξήθηκε σε 25, με κάθε χώρα να έχει έναν εκπρόσωπο.

Η Επιτροπή έχει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της νομοθεσίας της Ε.Ε. Αυτή είναι η μοναδική οντότητα που μπορεί να προτείνει νομοθετικές πράξεις για έγκριση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Επιπλέον, η Επιτροπή προστατεύει τα συμφέροντα της Ε.Ε. και των πολιτών της σε θέματα που δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά σε εθνικό επίπεδο και διαχειρίζεται τις πολιτικές και τους χρηματοδοτικούς πόρους της Ε.Ε.

Επιπλέον, η Επιτροπή επιβάλλει την εφαρμογή του δικαίου της Ε.Ε., συνεργάζεται με το Δικαστήριο για τη διασφάλιση της σωστής εφαρμογής του δικαίου σε όλα τα κράτη μέλη και εκπροσωπεί την Ε.Ε. σε διεθνές επίπεδο, διαπραγματευόμενη διεθνείς συμφωνίες και ομιλώντας εξ ονόματος των χωρών της Ε.Ε. σε διεθνείς οργανισμούς.

Η Επιτροπή αποτελείται από τον πρόεδρο και τους επτά αντιπροέδρους, καθώς και από 20 επιτρόπους, οι οποίοι είναι αρμόδιοι για διάφορους τομείς πολιτικής. Ο πρόεδρος αποφασίζει το ποιος είναι υπεύθυνος για κάθε τομέα πολιτικής και συντονίζει τις εργασίες της Επιτροπής.

Το Σώμα των Επιτρόπων λαμβάνει αποφάσεις με συλλογική ευθύνη, με όλους τους επιτρόπους να συμμετέχουν στη διαδικασία λήψης αποφάσεων. Οι αποφάσεις λαμβάνονται συνήθως με συναίνεση, αλλά μπορεί να διενεργηθεί και ψηφοφορία.

Επίσης, η Επιτροπή εκπονεί νομοθετικές προτάσεις που υποβάλλονται στα άλλα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. για έγκριση.⁵⁰

4.6 Το δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, με έδρα το Λουξεμβούργο, αποτελείται από έναν Δικαστή από κάθε χώρα της Ε.Ε. και οκτώ γενικούς εισαγγελείς. Τα μέλη του διορίζονται με κοινή συμφωνία των κυβερνήσεων των κρατών μελών. Κάθε δικαστής διορίζεται για θητεία έξι ετών, η οποία είναι δυνατό να ανανεωθεί για μία ή δύο ακόμη περιόδους τριών ετών.

Το Δικαστήριο εκδίδει αποφάσεις για υποθέσεις που του υποβάλλονται. Οι κύριοι τύποι υποθέσεων περιλαμβάνουν την ερμηνεία του δικαίου μέσω προδικαστικών αποφάσεων, την επιβολή του δικαίου μέσω διαδικασιών επί παραβάσει, την ακύρωση νομικών πράξεων της Ε.Ε. μέσω προσφυγών ακύρωσης, τη διασφάλιση της ανάληψης δράσης από την Ε.Ε. μέσω προσφυγής λόγω παράλειψης, και την επιβολή κυρώσεων σε όργανα της Ε.Ε. μέσω αγωγών αποζημίωσης.

Το Δικαστήριο αποτελείται από δύο σώματα: το Δικαστήριο και το Γενικό Δικαστήριο. Κάθε δικαστής και γενικός εισαγγελέας διορίζεται για έξι έτη και μπορεί να ανανεωθεί, με κοινή απόφαση των εθνικών κυβερνήσεων.

Το Δικαστήριο λειτουργεί με δύο στάδια: το έγγραφο στάδιο, όπου τα μέρη παρέχουν γραπτές δηλώσεις, και το προφορικό στάδιο, όπου οι δικηγόροι των διαδίκων εκθέτουν τα επιχειρήματά τους ενώπιον των δικαστών και του γενικού εισαγγελέα. Οι υποθέσεις εξετάζονται και αποφασίζονται από τους δικαστές.

Το Γενικό Δικαστήριο ακολουθεί παρόμοια διαδικασία, όμως εκδικάζει υποθέσεις με μικρότερο αριθμό δικαστών και χωρίς γενικούς εισαγγελείς.⁵¹

---

⁵⁰ https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-commission_el

⁵¹ https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/court-justice-european-union-cjeu_el

4.7 Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (Ε.Κ.Τ.) έχει ως βασικό στόχο τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών και υποστηρίζει την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Οι λειτουργίες της ΕΚΤ περιλαμβάνουν στο να καθορίζει τα επιτόκια για τις εμπορικές τράπεζες στην Ευρωζώνη, ελέγχοντας έτσι την προσφορά χρήματος και τον πληθωρισμό. Διαχειρίζεται τα συναλλαγματικά αποθέματα της Ευρωζώνης και την αγορά ή πώληση νομισμάτων για τη διατήρηση της ισοτιμίας των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Επιπλέον εποπτεύει τις χρηματοπιστωτικές αγορές και ιδρύματα από τις εθνικές αρχές και διασφαλίζει την ομαλή λειτουργία των συστημάτων πληρωμών. Προστατεύει την ασφάλεια και την ευρωστία του ευρωπαϊκού τραπεζικού συστήματος. Εξουσιοδοτεί τις χώρες της Ευρωζώνης να εκδίδουν χαρτονομίσματα ευρώ. Και παρακολουθεί τις τάσεις των τιμών και αξιολογεί τους κινδύνους για τη σταθερότητα των τιμών.

Στην Ε.Κ.Τ. υπάρχουν τρία όργανα λήψης αποφάσεων:

1. Το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελεί το κύριο όργανο λήψης αποφάσεων και απαρτίζεται από την Εκτελεστική Επιτροπή και τους διοικητές των κεντρικών τραπεζών των χωρών της Ευρωζώνης.
2. Η Εκτελεστική Επιτροπή, που ασχολείται με την καθημερινή λειτουργία της ΕΚΤ και αποτελείται από τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο και τέσσερα άλλα μέλη που διορίζονται από τους ηγέτες των χωρών της Ευρωζώνης.
3. Το Γενικό Συμβούλιο, το οποίο συμμετέχει σε συμβουλευτικό και συντονιστικό έργο και απαρτίζεται από τον πρόεδρο, τον αντιπρόεδρο της ΕΚΤ και τους διοικητές των κεντρικών τραπεζών όλων των κρατών μελών της Ε.Ε..

Η Ε.Κ.Τ. συνεργάζεται με τις κεντρικές τράπεζες όλων των χωρών της Ε.Ε., συνιστώντας το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών και ηγείται της συνεργασίας μεταξύ των κεντρικών τραπεζών στην Ευρωζώνη, γνωστή ως Ευρωσύστημα.⁵²

4.8 Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο

Το Ελεγκτικό Συνέδριο ιδρύθηκε το 1977 και ο κύριος ρόλος του είναι να ελέγχει αν τα κονδύλια της Ένωσης αν συλλέγονται και χρησιμοποιούνται ορθά. Αποτελείται από ένα μέλος από κάθε χώρα της Ε.Ε., διορίζεται για έξι έτη μετά από συμφωνία μεταξύ των κρατών μελών και διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Ελέγχει τα έσοδα και τις δαπάνες της Ε.Ε. για να εξακριβώσει τη νόμιμη και κανονική χρήση των πόρων και την ορθή διαχείριση του προϋπολογισμού. Διαθέτει δικαίωμα ελέγχου λογαριασμών οργανισμών που διαχειρίζονται κονδύλια της Ε.Ε. και μπορεί να παραπέμψει θέματα στο Δικαστήριο. Παράγει ετήσιες εκθέσεις για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ε.Ε.. Αναφέρει υποψίες απάτης ή διαφθοράς στην Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF). Εκπονεί γνώμες για νομοθετικές πράξεις που αφορούν τη δημοσιονομική διαχείριση της Ε.Ε. και δημοσιεύει αναλύσεις για τα δημόσια οικονομικά της.

Για να είναι αποτελεσματικό, το Ελεγκτικό Συνέδριο είναι ανεξάρτητο και αποφασίζει πώς θα ελέγξει, πότε και πώς θα υποβάλει τα πορίσματά του. Οι έλεγχοι του απευθύνονται κυρίως στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αλλά συνεργάζεται και με εθνικές αρχές. Τα μέλη του διορίζονται από το Συμβούλιο μετά από διαβούλευση με το Κοινοβούλιο και λειτουργεί με τρεις τύπους ελέγχου: δημοσιονομικό, συμμόρφωσης και απόδοσης. Το Ελεγκτικό Συνέδριο επίσης διαθέτει ομάδες ελέγχου για την προετοιμασία εκθέσεων και γνωμοδοτήσεων.⁵³

---

⁵² <https://www.ecb.europa.eu/ecb/orga/escb/html/index.el.html>

⁵³ https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-court-auditors-eca_el

4.9 Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης

Η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (Ε.Υ.Ε.Δ.) λειτουργεί ως η διπλωματική υπηρεσία της Ε.Ε. με στόχο την ενίσχυση της θέσης της Ευρώπης στην παγκόσμια σκηνή. Ακολουθούν τα κύρια σημεία:

Στα καθήκοντα της Ε.Υ.Ε.Δ. υποστηρίζει την Ύπατη Εκπρόσωπο της Ε.Ε. στην άσκηση της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφαλείας.

Διαχειρίζεται τις διπλωματικές σχέσεις και τις στρατηγικές συμπράξεις με χώρες εκτός Ε.Ε. Συνεργάζεται κυρίως με εθνικές διπλωματικές υπηρεσίες των χωρών της Ε.Ε. και τα Ηνωμένα Έθνη.

Η διοίκησή της ανήκει στον Ύπατο Εκπρόσωπο της Ε.Ε., γνωστό και ως Ύπατο Εκπρόσωπος της Ε.Ε. για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας. Ο Ύπατος Εκπρόσωπος είναι επίσης αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στις Βρυξέλλες, απαρτίζεται από εξειδικευμένο προσωπικό από το Συμβούλιο της Ε.Ε., την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τις διπλωματικές υπηρεσίες των χωρών της. Επίσης, διαθέτει ένα δίκτυο "πρεσβειών" της Ε.Ε., γνωστών ως αντιπροσωπείες.

Τέλος εκπροσωπεί την εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας της Ε.Ε. σε παγκόσμιο επίπεδο και συντονίζει τις εργασίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Προεδρεύει στις συνεδριάσεις των υπουργών Εξωτερικών, Άμυνας και Ανάπτυξης της Ε.Ε.. Εφαρμόζει την εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας της Ε.Ε. από κοινού με τις χώρες της και με χρήση εθνικών και ενωσιακών πόρων.

Εκτός των συνόρων, η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι αντιπροσωπευμένη από γραφεία στις διάφορες χώρες, γνωστές ως αντιπροσωπείες της Ε.Ε., παρόμοιες με πρεσβείες.⁵⁴

---

⁵⁴ https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-external-action-service-eas_el

4.10 Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κεντρική Επιτροπή

Ο ρόλος και η λειτουργία της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (Ε.Ο.Κ.Ε.), είναι να δίνει τη δυνατότητα σε οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων, καθώς και σε άλλες ομάδες συμφερόντων, να εκφράσουν τις απόψεις τους για τις νομοθετικές προτάσεις της Ε.Ε..

Έχει τρεις βασικές αποστολές: επιδίωξη συναίνεσης για το κοινό όφελος, προώθηση συμμετοχικής Ε.Ε. και προώθηση των αξιών της ευρωπαϊκής ενοποίησης και της συμμετοχικής δημοκρατίας.

Τα μέλη της εκπροσωπούν τις οργανώσεις εργοδοτών, εργαζομένων και άλλες ομάδες κοινωνικών συμφερόντων της Ευρώπης. Ορίζονται από τις εθνικές κυβερνήσεις και διορίζονται από το Συμβούλιο της Ε.Ε. για πενταετή θητεία, ενώ ο αριθμός των μελών ανά χώρα εξαρτάται από τον πληθυσμό της κάθε χώρας. Εκλέγουν πρόεδρο και δύο αντιπροέδρους για διάρκεια δύο και μισής ετών και ανήκουν σε μία από τις τρεις ομάδες: εργοδότες, εργαζόμενοι ή άλλες ομάδες συμφερόντων.

Η Ε.Ο.Κ.Ε. Καλείται να δώσει γνώμη σε διάφορα θέματα από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο της Ε.Ε. και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ενώ μπορεί επίσης να εκφέρει γνώμη από μόνη της.

Τα μέλη της εργάζονται για την Ε.Ε. ανεξάρτητα από τις εθνικές κυβερνήσεις τους και συνεδριάζουν εννέα φορές τον χρόνο.

Οι γνωμοδοτήσεις εγκρίνονται με απλή πλειοψηφία, ενώ η προετοιμασία των συνεδριάσεων γίνεται από ειδικά τμήματα και τη Συμβουλευτική Επιτροπή Βιομηχανικών Μεταλλαγών της Ε.Ο.Κ.Ε. Οι ομάδες εμπειρογνομώνων της ΕΟΚΕ και η συντονιστική επιτροπή "Ευρώπη 2020"⁵⁵ παρακολουθούν την πρόοδο υλοποίησης των στρατηγικών της Ε.Ε.. Και τέλος βρίσκεται σε συνεχή επαφή με περιφερειακά και

---

⁵⁵ <https://www.eesc.europa.eu/el/sections-other-bodies/other/europe-2020-steering-committee>

εθνικά οικονομικά και κοινωνικά συμβούλια σε όλη την Ε.Ε. , κυρίως για ανταλλαγή πληροφοριών και συζητήσεις ειδικών θεμάτων.⁵⁶

4.11 Ευρωπαϊκή Επιτροπή Περιφερειών

Η Επιτροπή των Περιφερειών (Ε.τ.Π.) ιδρύθηκε με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και αποτελείται από αντιπροσώπους περιφερειακής και τοπικής διακυβέρνησης. Αυτοί οι αντιπρόσωποι προτείνονται από τα κράτη μέλη και διορίζονται από το Συμβούλιο για τετραετή θητεία. Σύμφωνα με τη Συνθήκη, το Συμβούλιο και η Επιτροπή υποχρεούνται να ζητούν τη γνώμη της Ε.τ.Π. για θέματα που αφορούν τις περιφέρειες, με την Ε.τ.Π. να έχει επίσης τη δυνατότητα να εκδίδει γνωμοδοτήσεις αυτοβούλως.

Η Ε.τ.Π. παρέχει στις περιφέρειες και τις πόλεις τη δυνατότητα να εκφράζουν επίσημα τη γνώμη τους κατά τη νομοθετική διαδικασία της Ε.Ε., ενώ προσπαθεί να λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις και οι ανάγκες των περιφερειακών και τοπικών αρχών. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Συμβούλιο της Ε.Ε. και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο πρέπει να ζητούν τη γνώμη της Ε.τ.Π. κατά την κατάρτιση νομοθεσίας για θέματα που αφορούν την τοπική και περιφερειακή αυτοδιοίκηση, όπως η υγεία, η εκπαίδευση, η απασχόληση, η κοινωνική πολιτική, η οικονομική και κοινωνική συνοχή, οι μεταφορές, η ενέργεια και η κλιματική αλλαγή.

Σε περίπτωση που αυτό δεν συμβεί, η Ε.τ.Π. έχει το δικαίωμα να προσφύγει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Αφότου λάβει μια νομοθετική πρόταση, τη διαβιβάζει στα αρμόδια όργανα της Ε.Ε. και εκδίδει επίσης γνωμοδοτήσεις με δική της πρωτοβουλία. Τα μέλη της Ε.τ.Π. είναι εκλεγμένοι εκπρόσωποι τοπικών ή περιφερειακών αρχών, με διορισμό πέντε ετών από το Συμβούλιο της Ε.Ε., ανάλογα με τον πληθυσμό της χώρας. Συνιστούν εθνικές αντιπροσωπείες που αντικατοπτρίζουν τις ισορροπίες της χώρας τους και μπορούν να επιλέξουν να ανήκουν σε μια πολιτική ομάδα της Ε.τ.Π. Επιπλέον, διορίζουν έναν πρόεδρο για διάρκεια δύο και μισής ετών.

---

⁵⁶ https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-economic-and-social-committee-eesc_el

Η Ε.τ.Π. διορίζει έναν εισηγητή μεταξύ των μελών της για την προετοιμασία των γνωμοδοτήσεων της, οι οποίες υποβάλλονται σε όλα τα αρμόδια όργανα της Ε.Ε. Οι συνεδριάσεις της Ε.τ.Π. πραγματοποιούνται έως και έξι φορές τον χρόνο και εγκρίνονται γνωμοδοτήσεις που καλύπτουν μεγάλο εύρος νομοθετικών προτάσεων της Ε.Ε.

4.12 Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (Ε.Τ.Ε.π.), με έδρα το Λουξεμβούργο, προσπαθεί να χρηματοδοτήσει έργα που στοχεύουν στην ενίσχυση των λιγότερο αναπτυγμένων περιφερειών της Ε.Ε. και να υποστηρίξει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις με στόχο την αύξηση της ανταγωνιστικότητάς τους.

Η δράση της Ε.Τ.Ε.π. έχει ως στόχο την ενίσχυση του οικονομικού δυναμικού της Ευρώπης μέσω της δημιουργίας θέσεων εργασίας και της προώθησης της οικονομικής ανάπτυξης, την υποστήριξη δράσεων κατά της κλιματικής αλλαγής και την προώθηση των ευρωπαϊκών πολιτικών εντός και εκτός της Ένωσης.

Η Ε.Τ.Ε.π δανείζεται κεφάλαια από τις χρηματοοικονομικές αγορές και τα χρησιμοποιεί για να παράσχει δάνεια με ευνοϊκούς όρους σε έργα που συμβάλλουν στους στόχους της Ε.Ε. Περίπου το 90% των δανείων δίνονται εντός της Ε.Ε. και κανένα μέρος των κεφαλαίων δεν προέρχεται από τον προϋπολογισμό της Ε.Ε..

Η Ε.Τ.Ε.π προσφέρει τρία βασικά είδη χρηματοδοτικών προϊόντων και υπηρεσιών: χορήγηση δανείων, συνδυασμό πόρων που επιτρέπει στους δανειολήπτες να συνδυάσουν πόρους από διάφορες πηγές και παροχή συμβουλών και τεχνικής υποστήριξης για την αποδοτική χρήση των πόρων.

Η Ε.Τ.Ε.π λαμβάνει αποφάσεις για τη χορήγηση και τη λήψη δανείων βασισμένη στα πλεονεκτήματα και τις δυνατότητες των χρηματοοικονομικών αγορών, σε συνεργασία με άλλα όργανα της Ε.Ε., όπως η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ε.Ε.

Τα όργανα που λαμβάνουν αποφάσεις περιλαμβάνουν το Συμβούλιο Διοικητών, το Διοικητικό Συμβούλιο και τη Διευθύνουσα Επιτροπή, ενώ η Επιτροπή Ελέγχου ελέγχει την ορθή λειτουργία της Τράπεζας και τα τμήματα της εφαρμόζουν τις διοικητικές αποφάσεις.⁵⁷

4.13 Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής

Ο Ευρωπαϊός Διαμεσολαβητής εξετάζει καταγγελίες για κακοδιοίκηση από τα όργανα ή άλλες υπηρεσίες της Ε.Ε. Οι καταγγελίες αυτές μπορούν να υποβάλλονται από πολίτες, μόνιμους κατοίκους της Ε.Ε. και επιχειρήσεις που έχουν την έδρα τους στην Ε.Ε.

Ο Διαμεσολαβητής ερευνά διάφορα είδη κακοδιοίκησης, όπως αθέμιτες ενέργειες, διακριτική μεταχείριση, κατάχρηση εξουσίας, έλλειψη ή άρνηση ενημέρωσης και παράτυπες διαδικασίες.

Ο Διαμεσολαβητής επιλέγεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για μια πενταετή θητεία, η οποία είναι ανανεώσιμη. Αυτή είναι μία από τις πρώτες ενέργειες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μόλις εκλεγεί.

Το γραφείο του Διαμεσολαβητή πραγματοποιεί έρευνες είτε μόλις λάβει καταγγελία είτε με δική του πρωτοβουλία. Ως ανεξάρτητη υπηρεσία, δεν λαμβάνει εντολές από καμία κυβέρνηση ή άλλον οργανισμό. Υποβάλλει ετήσια έκθεση δραστηριοτήτων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, ο Διαμεσολαβητής μπορεί να επιλύσει τα προβλήματα απλώς ενημερώνοντας το αρμόδιο όργανο. Αν απαιτούνται περαιτέρω ενέργειες, γίνεται κάθε προσπάθεια για εξεύρεση συναινετικής λύσης που θα αποκαταστήσει την κατάσταση. Αν αυτό αποτύχει, ο Διαμεσολαβητής μπορεί να κάνει συστάσεις προς το συγκεκριμένο όργανο. Αν οι συστάσεις αυτές δεν γίνουν δεκτές, ο

---

⁵⁷ https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-investment-bank-eib_el

Διαμεσολαβητής μπορεί να συντάξει ειδική έκθεση προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο οφείλει να λάβει κατάλληλα μέτρα.⁵⁸

4.14 Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων

Κατά καιρούς, τα όργανα και οργανισμοί της Ε.Ε. χειρίζονται τα προσωπικά δεδομένα των πολιτών - είτε σε ηλεκτρονική, γραπτή ή οπτική μορφή - κατά τη διεκπεραίωση των καθηκόντων τους. Η επεξεργασία αυτή περιλαμβάνει τη συλλογή, την καταγραφή, την αποθήκευση, την ανάκτηση, την αποστολή, το κλείδωμα ή τη διαγραφή δεδομένων. Ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων έχει το καθήκον να επιβάλλει τους αυστηρούς κανόνες περί προστασίας της ιδιωτικής ζωής που διέπουν αυτές τις δραστηριότητες.

Ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων εποπτεύει την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων από τις υπηρεσίες της Ε.Ε. για να εξασφαλίσει τη συμμόρφωσή τους με τους κανόνες περί προστασίας της ιδιωτικής ζωής. Συμβουλεύει τα όργανα και τους οργανισμούς της Ε.Ε. για θέματα επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων των αντίστοιχων πολιτικών και νομοθετικών πτυχών. Διερευνά καταγγελίες και διενεργεί έρευνες και συνεργάζεται με τις εθνικές αρχές των χωρών της Ε.Ε. για την ομαλή προστασία των δεδομένων. Παρακολουθεί νέες τεχνολογίες που μπορεί να επηρεάσουν την προστασία των δεδομένων.

Ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων και ο Βοηθός Επόπτη διορίζονται για πενταετή ανανεώσιμη θητεία. Για την καθημερινή διαχείριση των υποθέσεών του, ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων λειτουργεί με 2 κύρια τμήματα: το τμήμα Εποπτείας και Επιβολής, που αξιολογεί την εφαρμογή των κανόνων προστασίας δεδομένων από τα όργανα και τους οργανισμούς της Ε.Ε., και το τμήμα Πολιτικής και Διαβούλευσης, που συμβουλεύει τους νομοθέτες της Ε.Ε. για

---

⁵⁸ https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-ombudsman_el

θέματα προστασίας δεδομένων σε πολιτικούς τομείς και νέες νομοθετικές προτάσεις.⁵⁹

4.15 Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων

Η διασφάλιση της συνεπούς εφαρμογής του γενικού κανονισμού για την προστασία των δεδομένων (ΓΚΠΔ) και της οδηγίας για την προστασία των δεδομένων στο πλαίσιο της επιβολής του νόμου επιδιώκεται σε όλες τις χώρες της Ε.Ε., καθώς και στη Νορβηγία, το Λιχτενστάιν και την Ισλανδία.

Το ΕΣΠΔ είναι ένα ανεξάρτητο όργανο το οποίο επιδιώκει την διασφάλιση ότι η ενωσιακή νομοθεσία στον τομέα αυτό, και ειδικότερα ο γενικός κανονισμός για την προστασία δεδομένων (Γ.Κ.Π.Δ.) και η οδηγία για την προστασία των δεδομένων στο πλαίσιο της επιβολής του νόμου, εφαρμόζονται με συνέπεια σε όλες τις χώρες που καλύπτει η εν λόγω νομοθεσία. Επίσης επιδιώκει την προώθηση της συνεργασίας μεταξύ των εθνικών αρχών προστασίας δεδομένων.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για την Προστασία Δεδομένων αναλαμβάνει ποικίλες λειτουργίες προς τη διασφάλιση της προστασίας των δεδομένων, οι οποίες περιλαμβάνουν την παροχή γενικής καθοδήγησης, καθώς και κατευθυντήριων γραμμών, συστάσεων και βέλτιστων πρακτικών για την ερμηνεία του Γ.Κ.Π.Δ. Αυτό συμβάλλει στη διασαφήνιση των απαιτήσεων που θέτει ο Γ.Κ.Π.Δ.

Το Ε.Σ.Π.Δ. εγκρίνει πορίσματα συνεκτικότητας, τα οποία διασφαλίζουν τη συνεπή ερμηνεία του Γ.Κ.Π.Δ. από όλους τους εθνικούς ρυθμιστικούς φορείς. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε υποθέσεις που αφορούν περισσότερες από μία χώρες.

---

⁵⁹ https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-data-protection-supervisor-edps_el

Επίσης συμβουλεύει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για θέματα προστασίας δεδομένων και κάθε νέα ενωσιακή νομοθεσία που έχει ιδιαίτερη σημασία για την προστασία των προσωπικών δεδομένων.

Και τέλος ενθαρρύνει τις εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων να συνεργάζονται μεταξύ τους και να ανταλλάσσουν πληροφορίες και βέλτιστες πρακτικές. Αυτή η συνεργασία ενισχύει τη συνοχή και την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών προστασίας των δεδομένων σε επίπεδο Ε.Ε.⁶⁰

---

⁶⁰https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-data-protection-board-edpb_el

Κεφάλαιο 5 : Μπορεί να υπάρξει Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία;

Υπάρχουν συνεχείς συζητήσεις για το αν η Ευρώπη θα μπορούσε να γίνει ομοσπονδία. Ιστορικά η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί έναν οργανισμό κρατών και κυμαίνεται ανάμεσα στην ομοσπονδία και την συνομοσπονδία.

Συνεπώς, η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελείται από μια ποικιλία θεσμικών οργάνων, τα οποία χαρακτηρίζονται από διάφορες μορφές οργάνωσης. Ανάμεσά τους, υπάρχουν κοινοτικά όργανα, διακυβερνητικά όργανα, όπως το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, όπου οι αποφάσεις λαμβάνονται από τα κράτη μέλη. Επιπλέον, υπάρχουν ομοσπονδιακά και συνομοσπονδιακά όργανα (Verhofstadt, 2016).

Παράλληλα, η ιδέα της ευρωπαϊκής ομοσπονδίας παραμένει ένας φιλόδοξος στόχος που αναζητούν πολλοί ευρωπαίοι ηγέτες και πολίτες. Μέσω μιας ενισχυμένης ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και μιας ενοποιημένης ευρωπαϊκής πολιτικής, η Ε.Ε. μπορεί να ανταποκριθεί καλύτερα στις προκλήσεις του μέλλοντος, όπως η κλιματική αλλαγή, η μετανάστευση και η παγκοσμιοποίηση.

Ομοσπονδία ορίζεται ο διαμοιρασμός μεταξύ μιας κεντρικής εξουσίας και των πολιτειών/περιφερειών. Σε ένα ομόσπονδο κράτος η εξουσία διαχωρίζεται στην εθνική και τις άλλες κυβερνητικές μονάδες χωρίς το ένα επίπεδο εξουσίας να καταπατά το άλλο. Στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, μάλιστα η εξουσία είναι δομημένη ώστε κανένα επίπεδο δεν μπορεί να καταργήσει το άλλο.⁶¹

Η πρώτη ιδέα για “Ομόσπονδη Ευρώπη” εκφράστηκε το 1927 από τον Aristide Briand. Αν και τα κίνητρα του ήταν οικονομικά ύστερα από τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο η βάση της πρότασης του ήταν πολιτική καθώς η πολιτική εξουσία θα καθορίζει τις οικονομικές αποφάσεις. Επίσης ο Briand πρότεινε την συνεργασία των μεγάλων βιομηχανικών περιοχών της Ευρώπης όχι μόνο για οικονομική ενίσχυση αλλά και για “ασφάλεια” ενάντια στις απειλές από την Σοβιετική Ένωση. Το σχέδιο του Briand δεν υιοθετήθηκε ποτέ αλλά έθεσε την βάση για την πρώτη κοινοτική ένωση ύστερα από τα γεγονότα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.⁶²

---

⁶¹ R. Inman and D. Rubinfeld 1997 Rethinking Federalism, Journal of Economic Perspectives σελ 43-44

⁶² <https://www.britannica.com/biography/Aristide-Briand>

5.1 Είναι εφικτή η Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία;

Μέχρι τώρα έχουμε αναφέρει ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι ακόμα Ομοσπονδία και όπως παραθέτει ο Josep Borrell στο άρθρο *Is a federal Europe possible* «...Η ομοσπονδοποίηση δεν είναι μόνο επιθυμητή αλλά αναγκαία για να υπάρχει μια πιο δημοκρατική και λειτουργική Ευρώπη ικανή να έχει βασικό ρόλο σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο»⁶³

Στο πρόσφατο παρελθόν έχουν ανοίξει οι διάλογοι για το αν η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να μετασχηματιστεί σε ομοσπονδία λόγω των πρόσφατων αλλαγών στον γεωπολιτικό χάρτη της. Μια ανάλυση που έγινε από τον Michael Leigh⁶⁴ αναλύοντας το δίλημμα της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας στο ομώνυμο άρθρο που δημοσιεύτηκε στην *Gis*.⁶⁵

Καταρχάς, υπάρχει η άποψη ότι η Ε.Ε. βαδίζει προς μια πιο ομοσπονδιακή δομή. Αναφέρεται ότι η Ε.Ε. έχει ξεπεράσει τα “ταμπού” για τα “ευρωμόλογα” και τις μεταφορικές πληρωμές, ενώ έχει αναλάβει πρωτοβουλίες εκ μέρους των μελών και τη δημιουργία ενός “πράσινου διαβατηρίου” που ισχύει σε ολόκληρο τον κοινοτικό χώρο. Επιπλέον, επισημαίνεται η άποψη ότι η Ε.Ε. πρέπει να ενεργεί ως ένα για να αντιμετωπίσει προκλήσεις όπως ο Covid-19, η πίεση της Ρωσίας στην Ουκρανία, η πληθωρική κρίση, οι αυξήσεις των τιμών της ενέργειας, η αλλαγή του κλίματος, η έλλειψη προμηθειών από τις αλυσίδες εφοδιασμού και η ψηφιακή επανάσταση.

Τέλος, αναφέρονται διαφορετικές προοπτικές για το μέλλον της Ε.Ε. Η προοπτική μιας ομοσπονδίας υπογραμμίζεται από την πρωτοβουλία της γερμανικής κυβέρνησης, ενώ επίσης σημειώνεται η προσπάθεια από άλλα κράτη μέλη, όπως η Γαλλία και η Ιταλία, για ενίσχυση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης. Ωστόσο, υπάρχουν προκλήσεις και αντιφάσεις, όπως η αντίσταση από ορισμένα κράτη μέλη και οι αντιδράσεις από άλλους εταίρους, που καθιστούν αβέβαιη την πορεία προς την ομοσπονδία.

---

⁶³ <https://thenewfederalist.eu/is-a-federal-europe-possible?lang=fr#nb1>

⁶⁴ <https://www.gisreportsonline.com/e/leigh-michael/>

⁶⁵ <https://www.gisreportsonline.com/who-we-are/>

Ορισμένες από τις προκλήσεις περιλαμβάνουν την ανάγκη να ξεπεραστούν οι εθνικές αντιδράσεις και οι διαφορετικές προτεραιότητες των κρατών μελών.

Τέλος, η δυσκολία στην επίτευξη συναίνεσης μεταξύ των κρατών μελών σε θέματα όπως η οικονομική πολιτική και η άμυνα αποτελεί μια πρακτική πρόκληση για την πορεία προς την ομοσπονδία.

Συνολικά, το άρθρο υποδεικνύει ότι, ενώ η Ε.Ε. κινείται προς μια ομοσπονδιακή δομή, η πορεία αυτή είναι γεμάτη προκλήσεις και αβεβαιότητες. Οι προτάσεις για αλλαγές στις Συνθήκες της Ε.Ε. και οι ενδεχόμενες μεταρρυθμίσεις μπορούν να προάγουν την ομοσπονδιακή διαδικασία, αλλά οι διαφορετικές αντιδράσεις και προσεγγίσεις από τα κράτη μέλη αποτελούν μείζον εμπόδιο. Κατά συνέπεια, η πρόοδος προς την ομοσπονδία ενδέχεται να είναι περιορισμένη και να απαιτεί συνεχείς προσπάθειες και συναίνεση μεταξύ των ευρωπαϊκών εταίρων.⁶⁶

Η ιδέα της ευρωπαϊκής ομοσπονδοποίησης αποτελεί ένα από τα πιο φιλόδοξα και αμφιλεγόμενα οράματα για το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ομοσπονδοποίηση συνεπάγεται τη δημιουργία ενός υπερεθνικού κράτους, όπου τα κράτη μέλη θα μοιράζονται την κυριαρχία τους σε βασικούς τομείς όπως η άμυνα, η οικονομία και η εξωτερική πολιτική. Αυτή η προσέγγιση θα ενίσχυε τη συνοχή και την ενότητα της Ευρώπης, επιτρέποντας μια πιο συντονισμένη και αποτελεσματική αντιμετώπιση των παγκόσμιων προκλήσεων. Ωστόσο, η ποικιλία των εθνικών συμφερόντων και πολιτικών συστημάτων των κρατών μελών δημιουργεί σημαντικά εμπόδια στην επίτευξη αυτού του στόχου.

Ένα από τα κύρια εμπόδια στην ευρωπαϊκή ομοσπονδοποίηση είναι η διατήρηση της εθνικής κυριαρχίας. Τα κράτη μέλη της Ε.Ε. είναι επιφυλακτικά στο να παραχωρήσουν μέρος της κυριαρχίας τους σε ένα υπερεθνικό όργανο, φοβούμενα ότι θα χάσουν τον έλεγχο επί σημαντικών πολιτικών αποφάσεων. Η μεταβίβαση εξουσιών από το εθνικό στο ευρωπαϊκό επίπεδο απαιτεί υψηλό επίπεδο εμπιστοσύνης και συνεργασίας, κάτι που συχνά απουσιάζει λόγω ιστορικών διαφορών και πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων.

Η πολιτική βούληση είναι ένας άλλος σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει την πορεία προς την ομοσπονδοποίηση. Η επίτευξη συμφωνίας μεταξύ των κρατών

---

⁶⁶ <https://www.gisreportsonline.com/r/federal-eu/>

μελών για την ίδρυση μιας ευρωπαϊκής ομοσπονδίας απαιτεί πολιτική βούληση και αποφασιστικότητα από τους ηγέτες των κρατών μελών. Συχνά, όμως, οι εσωτερικές πολιτικές πιέσεις και οι διαφορές στις εθνικές προτεραιότητες καθιστούν δύσκολη την εξεύρεση κοινών σημείων σύγκλισης. Η πολιτική αντίσταση στην ομοσπονδοποίηση ενισχύεται από την άνοδο του ευρωσκεπτικισμού⁶⁷ και των εθνικιστικών κινημάτων, που υποστηρίζουν την εθνική αυτονομία και αντιτίθενται στην περαιτέρω ενοποίηση.

Η οικονομική σύγκλιση αποτελεί μια ακόμα σημαντική πρόκληση για την ευρωπαϊκή ομοσπονδοποίηση. Η ενοποίηση των οικονομιών των κρατών μελών είναι απαραίτητη για τη δημιουργία ενός ενιαίου οικονομικού και νομισματικού συστήματος. Ωστόσο, οι ανισότητες μεταξύ των οικονομικών επιδόσεων των κρατών μελών, οι διαφορές στα επίπεδα ανάπτυξης και οι διάφορες οικονομικές πολιτικές αποτελούν σημαντικά εμπόδια στην επίτευξη αυτής της σύγκλισης. Η οικονομική κρίση του 2008 και οι επακόλουθες κρίσεις χρέους σε ορισμένα κράτη μέλη ανέδειξαν τις αδυναμίες και τις προκλήσεις της οικονομικής σύγκλισης εντός της Ε.Ε.

Επιπλέον, η κοινωνική σύγκλιση και η πολιτισμική ποικιλομορφία των κρατών μελών είναι παράγοντες που δυσχεραίνουν την πορεία προς την ομοσπονδοποίηση. Η Ε.Ε. αποτελείται από χώρες με διαφορετικές κοινωνικές δομές, πολιτισμικές παραδόσεις και γλώσσες, γεγονός που καθιστά δύσκολη τη δημιουργία μιας ενιαίας ευρωπαϊκής ταυτότητας. Η κοινωνική ενσωμάτωση και η προώθηση της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης απαιτούν μακροχρόνιες προσπάθειες και επενδύσεις σε εκπαιδευτικά και πολιτιστικά προγράμματα που ενισχύουν την αίσθηση του "ανήκειν" στην Ε.Ε.

Η διακυβέρνηση της Ε.Ε. υπό καθεστώς ομοσπονδοποίησης θα απαιτούσε τη δημιουργία νέων θεσμών και τη μεταρρύθμιση των υφιστάμενων. Αυτό περιλαμβάνει την ενίσχυση του ρόλου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, την καθιέρωση ενός ευρωπαϊκού εκτελεστικού οργάνου με αυξημένες εξουσίες και τη δημιουργία ενός ενιαίου συστήματος δικαιοσύνης. Η διαδικασία αυτή απαιτεί τη συμφωνία και τη συνεργασία όλων των κρατών μελών, καθώς και την τροποποίηση των ιδρυτικών συνθηκών της ΕΕ. Οι θεσμικές αλλαγές είναι απαραίτητες για την ενίσχυση της

67

<https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%95%CF%85%CF%81%CF%89%CF%83%CE%BA%CE%B5%CF%80%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C%CF%82>

δημοκρατικής νομιμότητας και της αποτελεσματικότητας της Ε.Ε. ως ομοσπονδιακής οντότητας.

Τέλος, η επιτυχία της ευρωπαϊκής ομοσπονδοποίησης εξαρτάται από τη συμμετοχή και την υποστήριξη των πολιτών της Ε.Ε. Η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των πολιτών για τα οφέλη και τις προκλήσεις της ομοσπονδοποίησης είναι κρίσιμη για την εξασφάλιση της κοινωνικής αποδοχής και της πολιτικής σταθερότητας. Οι πολίτες πρέπει να αισθάνονται ότι η συμμετοχή τους στη διαδικασία λήψης αποφάσεων είναι ουσιαστική και ότι τα συμφέροντά τους λαμβάνονται υπόψη. Η ενίσχυση της ευρωπαϊκής δημοκρατίας και η προώθηση της συμμετοχικότητας είναι απαραίτητα βήματα προς την κατεύθυνση αυτή.

Συνολικά, η ευρωπαϊκή ομοσπονδοποίηση παραμένει ένα φιλόδοξο αλλά δύσκολο εγχείρημα. Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει είναι πολλές και ποικίλες, από ζητήματα εθνικής κυριαρχίας και πολιτικής βούλησης, μέχρι οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες. Παρά τις δυσκολίες, η επιδίωξη της ομοσπονδοποίησης μπορεί να προσφέρει σημαντικά οφέλη για την Ευρώπη, ενισχύοντας τη συνοχή, την αλληλεγγύη και την αποτελεσματικότητα της Ε.Ε.. Η επίτευξη αυτού του στόχου απαιτεί συντονισμένες προσπάθειες, πολιτική αποφασιστικότητα και τη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων, από τους πολιτικούς ηγέτες έως τους απλούς πολίτες.

Κεφάλαιο 6 : Επίλογος

Σκοπός της διπλωματικής εργασίας είναι η απόδειξη της ένωσης των κρατών αλλά και η χρησιμότητα μιας ένωσης σε αυτό το μέγεθος. Αν και υπάρχουν θετικά και αρνητικά χαρακτηριστικά η έρευνα καταλήγει στο παρακάτω συμπέρασμα.

Βάσει της ενδελεχούς ανάλυσης της ιστορίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των ιδεολογικών της βάσεων, καθώς και του ρόλου των θεσμικών οργάνων της, προκύπτει ένα πλούσιο συμπέρασμα για το παρόν και το μέλλον της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.) αποτελεί ένα από τα πιο σύνθετα και επιτυχημένα παραδείγματα διακρατικής συνεργασίας. Η ιστορική εξέλιξη της Ε.Ε., όπως παρουσιάζεται στην εργασία, καταδεικνύει τη μακρά πορεία που ακολούθησε η ένωση από τις πρώτες Ευρωπαϊκές Κοινότητες μέχρι τη σύγχρονη μορφή της. Ξεκινώντας από την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα το 1951, η οποία στόχευε στην οικονομική ανασυγκρότηση της Ευρώπης μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, και περνώντας από τη Συνθήκη της Ρώμης το 1957, η οποία δημιούργησε την Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα, η Ε.Ε. έχει επεκταθεί και εξελιχθεί συνεχώς. Η Συνθήκη του Μάαστριχτ το 1992 ήταν ένα από τα πιο καθοριστικά βήματα, εισάγοντας τη δομή των τριών πυλώνων και εδραιώνοντας την Ε.Ε. όπως την ξέρουμε σήμερα.

Καθ' όλη τη διάρκεια των δεκαετιών, η Ε.Ε. αντιμετώπισε και ξεπέρασε πολλές προκλήσεις που την διαμόρφωσαν σε αυτό που είναι σήμερα. Κάθε περίοδος, από το 1945 έως σήμερα, χαρακτηρίστηκε από σημαντικά γεγονότα και αποφάσεις που ενίσχυσαν τη συνοχή και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών. Η δεκαετία του 1980, για παράδειγμα, ήταν κρίσιμη για την εμβάθυνση της οικονομικής συνεργασίας με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, ενώ η δεκαετία του 2000 χαρακτηρίστηκε από τη διεύρυνση της Ε.Ε. με την ένταξη πολλών χωρών της Ανατολικής Ευρώπης, επιτυγχάνοντας μια σημαντική γεωπολιτική αλλαγή.

Τα θεσμικά όργανα της Ε.Ε. αποτελούν τον κορμό της λειτουργίας της και της διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο της Ε.Ε. και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο διαδραματίζουν

κρίσιμους ρόλους στη διαμόρφωση πολιτικών και την εποπτεία της εφαρμογής τους. Η πολυπλοκότητα αυτών των θεσμών και οι διαδικασίες συνεργασίας μεταξύ τους διασφαλίζουν τη δημοκρατικότητα και τη διαφάνεια στην Ε.Ε.. Παράλληλα, οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν αυτά τα όργανα είναι πολλαπλές και περιλαμβάνουν την ενεργειακή κρίση, την οικονομική σταθερότητα και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Η πρωτοβουλία NextGenerationEU, για παράδειγμα, αποτελεί μια σημαντική προσπάθεια για την οικονομική ανάκαμψη και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της Ε.Ε. μετά την πανδημία του COVID-19.

Η πιθανότητα ευρωπαϊκής ομοσπονδοποίησης αποτελεί ένα από τα πιο επίμαχα θέματα στη σύγχρονη πολιτική σκηνή της Ευρώπης. Η ιδέα μιας ενωμένης Ευρώπης με ομοσπονδιακή δομή προϋποθέτει τη μεταφορά περισσότερων εξουσιών από τα εθνικά κράτη στην Ε.Ε., κάτι που συναντά αντιδράσεις λόγω των διαφορετικών εθνικών συμφερόντων και πολιτικών πολιτισμών. Παρά τις προκλήσεις αυτές, η ανάγκη για μεγαλύτερη συνεργασία και ενότητα γίνεται όλο και πιο επιτακτική, ιδιαίτερα σε τομείς όπως η άμυνα, η υγεία και η μετανάστευση. Η προοπτική αυτή απαιτεί βαθιές θεσμικές αλλαγές και πολιτική βούληση, κάτι που η Ε.Ε. πρέπει να προετοιμαστεί να αντιμετωπίσει.

Η Ε.Ε. έχει προσφέρει για περισσότερο από μισό αιώνα ειρήνη, σταθερότητα και ευημερία. Επίσης, παίζει σημαντικό ρόλο στον τομέα της διπλωματίας και προσπαθεί να προωθήσει αυτές τις επιτυχίες, καθώς τη δημοκρατία, τις βασικές ελευθερίες και το κράτος δικαίου, παγκοσμίως (θεμελιώδεις ελευθερίες).

Η ενιαία αγορά αντιπροσωπεύει τον κύριο κινητήριο παράγοντα της ευρωπαϊκής οικονομίας, επιτρέποντας την ελεύθερη κυκλοφορία των περισσότερων προϊόντων, υπηρεσιών, κεφαλαίων και ατόμων σε όλη σχεδόν την ήπειρο. Αυτό, χωρίς αμφιβολία, έχει διευκολύνει την μετακίνηση στην Ευρώπη, καθώς όλοι οι πολίτες της Ε.Ε. έχουν το δικαίωμα να σπουδάσουν, να εργαστούν και να συνταξιοδοτηθούν σε οποιαδήποτε χώρα της Ε.Ε.. Κάθε χώρα της Ε.Ε. οφείλει να μεταχειρίζεται όλους τους υπηκόους της Ε.Ε. με τον ίδιο ακριβώς τρόπο όπως τους πολίτες της, σε θέματα απασχόλησης, κοινωνικής ασφάλισης και φορολογίας.

Συνεχίζοντας στην κοινή νομισματική ένωση το ευρώ αποτελεί πηγή πολλών οφελών τόσο για τους ιδιώτες όσο και για τις επιχειρήσεις και τις οικονομίες των χωρών που το χρησιμοποιούν. Ανάμεσα σε αυτά συγκαταλέγονται η ευκολία στη

σύγκριση των τιμών μεταξύ χωρών, η σταθερότητα των τιμών, η ευκολότερη δυνατότητα πραγματοποίησης αγοραπωλησιών και εμπορικών συναλλαγών εντός της ζώνης του ευρώ, η ενίσχυση της οικονομικής σταθερότητας και ανάπτυξης, οι αποτελεσματικότερες χρηματοπιστωτικές αγορές, η μεγαλύτερη επιρροή στην παγκόσμια οικονομία και η αναγνώριση του ευρώ ως ένα από σύμβολο της ευρωπαϊκής ταυτότητας.

Πολλά από αυτά τα οφέλη είναι αλληλένδετα. Για παράδειγμα, η οικονομική σταθερότητα ενισχύει τόσο τις επιχειρήσεις όσο και τους πολίτες με τη μείωση της αβεβαιότητας και την ενθάρρυνση των επενδύσεων, καθώς και με τη δημιουργία περισσότερων και καλύτερων θέσεων εργασίας⁶⁸.

Στην συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Συνθήκη του Μάαστριχτ) παρέχονται στους πολίτες και τους νόμιμους κατοίκους της Ένωσης ένα ευρύ φάσμα δικαιωμάτων σε πολλούς τομείς, τα οποία κατοχυρώνονται βάσει του δικαίου της Ε.Ε. Σε αυτά συγκαταλέγεται ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων όπου συγκεντρώνονται όλα τα πολιτικά, οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα που κάθε πολίτης της Ε.Ε. απολαμβάνει.

Αναλυτικότερα αναφέρονται τα εργασιακά δικαιώματα που έχουν οι εργαζόμενοι της Ενώσεως και περιλαμβάνουν την ασφάλεια στην εργασία, την υγεία, την προστασία έναντι κάθε μορφής διακρίσεων και την εργατική νομοθεσία. Αξίζει να αναφερθεί πως η Ευρωπαϊκή Ένωση θέσπισε πρώτη νόμο για την προστασία των προσωπικών δεδομένων και ατομικών πληροφοριών αναγκάζοντας εταιρίες να προσαρμόσουν το νομικό τους πλαίσιο για να συνεχίσουν την δραστηριοποίηση τους στην Ευρώπη. Ο νόμος GDPR (General Data Protection Regulation⁶⁹) διασφαλίζει την προστασία των προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής με αποτέλεσμα όλοι να έχουμε μεγαλύτερο έλεγχο στα προσωπικά μας δεδομένα. Στα δικαιώματα των καταναλωτών η Ε.Ε. θέλει οι πολίτες να μπορούν να αισθάνονται βεβαιότητα γνωρίζοντας ότι αν επιστρέψουν μη επιθυμητά προϊόντα, θα λάβουν πίσω τα χρήματά τους, και ότι σε περίπτωση καθυστερήσεων ή ακυρώσεων κατά τη διάρκεια ενός

---

⁶⁸ https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/euro/benefits_el

⁶⁹ <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/data-protection/data-protection-regulation/>

ταξιδιού, θα αποζημιωθούν. Επιπλέον, τα πρότυπα ποιότητας και ασφάλειας που πρέπει να πληρούν τα προϊόντα στα καταστήματα της Ε.Ε. είναι ανάμεσα στα αυστηρότερα παγκοσμίως.

Στον τομέα της διπλωματίας η Ευρωπαϊκή Ένωση συνεργάζεται με κυβερνήσεις 150 χωρών εταίρων (χώρες που έχουν υιοθετήσει διμερή σχέδια δράσης, προτεραιότητες εταιρικής σχέσης ή ατζέντες σύνδεσης) σε διάφορες περιοχές του αναπτυσσόμενου κόσμου, ενώ διατηρεί επίσης στενούς δεσμούς με την κοινωνία των πολιτών και τους διεθνείς οργανισμούς. Ένα παράδειγμα αυτής της συνεργασίας αποτελεί η βοήθεια που παρέχεται στην Αϊτή με σκοπό την ανάπτυξη της ανθεκτικότητάς της, την αντιμετώπιση διαρθρωτικών προβλημάτων και την παροχή άμεσης βοήθειας στους πλέον ευάλωτους πληθυσμούς. Από το 1994, η Ε.Ε. έχει διαθέσει πάνω από 419 εκατομμύρια ευρώ στην Αϊτή για πολλαπλούς στόχους. Ανάμεσα σε αυτούς περιλαμβάνεται η προώθηση της πρόσβασης σε υγειονομικές υπηρεσίες που σώζουν ζωές, η παροχή καταλύματος σε καταυλισμούς και οικογένειες υποδοχής κατά περιόδους έκτακτης ανάγκης, καθώς και η εγγύηση της πρόσβασης σε καθαρό νερό και σωστές υδραυλικές εγκαταστάσεις.

Επιπλέον, η Ε.Ε. παρέχει βοήθεια για τη διανομή τροφίμων, την πρόληψη του υποσιτισμού και των επιδημιών, καθώς και για τη μείωση της ευπάθειας του πληθυσμού που διαμένει σε καταυλισμούς. Τέλος, η Ε.Ε. επενδύει στη δημιουργία συστημάτων προειδοποίησης και την ενίσχυση των υποδομών για την αντιμετώπιση των φυσικών κινδύνων, όπως τυφώνες και πλημμύρες, που συχνά πλήττουν την περιοχή⁷⁰.

Τέλος η Ε.Ε. δίνει συνεχή αγώνα για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων θέτοντας κατευθυντήριες γραμμές πολιτικής που καλύπτουν τα βασανιστήρια, την θανατική ποινή και την ελευθερία λόγου.⁷¹

Συνοψίζοντας, η Ε.Ε. είναι ένα δυναμικό και πολύπλοκο σύστημα που εξελίσσεται συνεχώς, αντιμετωπίζοντας νέες προκλήσεις και προσαρμοζόμενο στις ανάγκες των κρατών μελών της και των πολιτών της. Η ανάλυση της ιστορικής εξέλιξης, των θεσμικών οργάνων και της πιθανότητας ομοσπονδοποίησης παρέχει μια

---

⁷⁰ https://european-union.europa.eu/priorities-and-actions/eu-priorities/achievements_el

⁷¹ <https://www.endevio.org/en/insights/what-is-the-european-union-a-summary>

ολοκληρωμένη εικόνα της πολυδιάστατης φύσης της Ε.Ε. Τα συμπεράσματα της εργασίας σας υπογραμμίζουν τη σημασία της ενότητας, της συνεργασίας και της προσαρμοστικότητας για το μέλλον της Ευρώπης. Με τη συνέχιση της εξέλιξης και της ενίσχυσης των θεσμών της, η Ε.Ε. μπορεί να διατηρήσει τη θέση της ως ένα από τα πιο σημαντικά και επιτυχημένα παραδείγματα διεθνούς συνεργασίας στον κόσμο.

Η αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων, όπως η κλιματική αλλαγή, οι μεταναστευτικές ροές και η ψηφιακή μετάβαση, απαιτεί μια συντονισμένη προσέγγιση και από κοινού δράσεις από όλα τα κράτη μέλη. Η Ε.Ε. έχει ήδη αρχίσει να προσαρμόζεται σε αυτές τις νέες συνθήκες, ενισχύοντας τις πολιτικές της για την κλιματική ουδετερότητα και προωθώντας την ψηφιακή οικονομία. Επιπλέον, η διασφάλιση της ενεργειακής ασφάλειας και η αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης αποτελεί προτεραιότητα, με στόχο τη μείωση της εξάρτησης από εξωτερικούς παράγοντες και την ενίσχυση της βιώσιμης ανάπτυξης.

Η εργασία αναδεικνύει τη σημασία της συνεχούς εξέλιξης και της προσαρμογής της Ε.Ε. στις μεταβαλλόμενες παγκόσμιες συνθήκες. Τα συμπεράσματα υπογραμμίζουν την ανάγκη για μεγαλύτερη ενότητα και συνεργασία, καθώς και την προσαρμογή στις νέες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ευρώπη. Με αυτή την προσέγγιση, η Ε.Ε. μπορεί να συνεχίσει να προωθεί την ειρήνη, την ευημερία και την αλληλεγγύη μεταξύ των κρατών μελών της και των πολιτών της.

6.1 Τα οφέλη της Ελλάδας ως μέλος της Ένωσης

Η χρηματοδότηση που προέρχεται από τα ευρωπαϊκά κονδύλια αποτελεί καθοριστικό παράγοντα για την ανάπτυξη της χώρας μας. Η επένδυση σε υποδομές και η δημιουργία επιχειρήσεων με ανταγωνιστικό προφίλ προωθείται με στόχο την αντιμετώπιση του διεθνούς ανταγωνισμού. Σε συνδυασμό με την ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων και κεφαλαίων, αυτές οι επενδύσεις έχουν θετική επίδραση στο βιοτικό επίπεδο της χώρας. Επιπλέον, η εισαγωγή του ενιαίου νομίσματος επέφερε μια νέα δυναμική, δημιουργώντας μια εσωτερική αγορά και ευνοώντας εύκολες και απρόσκοπτες συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.

Οι προαναφερθείσες εξελίξεις έχουν σημαντική επίδραση στον τουρισμό και το εμπόριο. Η βελτίωση της υποδομής και η ανάπτυξη ανταγωνιστικών επιχειρήσεων δημιουργούν ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την αύξηση τους. Πέραν αυτού, η ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων υποστηρίζει τον πολιτιστικό και ανταλλακτικό τουρισμό, ενώ η ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων παρέχει ευκαιρίες για επενδύσεις και επιχειρηματική ανάπτυξη.

Όλα αυτά συμβάλλουν στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος που ευνοεί τις μετακινήσεις, τον τουρισμό και το εμπόριο στην Ευρώπη, συμβάλλοντας έτσι στην ανάπτυξη και την ευημερία της περιοχής.

Πέραν αυτού, η πολιτική της Ε.Ε. αποσκοπεί στη μείωση των οικονομικών ανισοτήτων και στην εδραίωση ενός πιο δημοκρατικού προτύπου διακυβέρνησης. Αυτό απαιτεί διασφάλιση ισότιμης μεταχείρισης σε οικονομικές και πολιτικές αποφάσεις για όλα τα κράτη μέλη.

Η Ελλάδα έχει επωφεληθεί οικονομικά από την ένταξή της στην Ε.Ε., με συνολικό ποσό που ανέρχεται σε δισεκατομμύρια ευρώ. Τα οφέλη εστιάζονται στη μείωση του κόστους συναλλαγών, τη διεύρυνση του εμπορίου και τη δημοσιονομική πειθαρχία. Επιπλέον, η εργασιακή απορρύθμιση έχει αλλάξει τις εργασιακές σχέσεις στη χώρα.

Η περίοδος των μνημονίων στην Ελλάδα, κατά τη διάρκεια της οικονομικής κρίσης, έχει οδηγήσει σε μια έντονη επιτάχυνση της διαδικασίας απελευθέρωσης της αγοράς εργασίας. Αυτές οι εξελίξεις έχουν σοβαρές επιπτώσεις στις συνθήκες

εργασίας και διαβίωσης, συμπεριλαμβανομένης της πλήρους αναδιάρθρωσης του συστήματος των συλλογικών συμβάσεων και των μισθολογίων, της απελευθέρωσης των ατομικών και ομαδικών απολύσεων, της ευελιξίας των ωραρίων και της προώθησης ευέλικτων μορφών εργασίας έναντι της πλήρους και σταθερής απασχόλησης. Επιπλέον, υιοθετούνται δραστικά μέτρα περιορισμού της απασχόλησης και υποβάθμισης της εργασίας στον δημόσιο τομέα, με στόχο την ευθυγράμμισή του με το αντίστοιχο καθεστώς στις ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Ένωση το 1981 σήμανε την έναρξη μιας νέας εποχής για τη χώρα, προσφέροντας πολλαπλά οφέλη και ευκαιρίες. Η Ε.Ε. έχει συμβάλει στη συλλογική και ατομική ανάπτυξη της Ελλάδας, ιδίως στους τομείς του εμπορίου και της οικονομίας. Η ευρωπαϊκή προοπτική και η ιδιότητα μέλους της Ε.Ε. έχουν δημιουργήσει ευνοϊκές συνθήκες για την οικονομική και πολιτική σταθερότητα της χώρας. Επιπλέον, η Ε.Ε. παρέχει προοπτικές για έντονο και υγιές ανταγωνισμό και διόρθωση των διαρθρωτικών προβλημάτων της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας.

Μέσω της Ε.Ε., η Ελλάδα έχει αποκτήσει περισσότερους χρηματοδοτικούς πόρους και έχει δημιουργήσει περισσότερες θέσεις απασχόλησης, ενώ έχει βελτιώσει τα επίπεδα σύγκλισης στο οικονομικό-κοινωνικό επίπεδο, προωθώντας τη δημιουργική άμιλλα. Επιπλέον, η Ε.Ε. έχει δώσει στην Ελλάδα τη δυνατότητα να αποδράσει από τα "βαλκανικά πλαίσια" και να ενταχθεί σε μια θετική "Ευρωπαϊκή Εικόνα Οικογένειας", ενώ παρέχει ένα ισχυρό πλεονέκτημα έναντι της επιθετικότητας των γειτονικών χωρών μέσω της προοπτικής ένταξής τους στην Ε.Ε.. Τέλος, η Ε.Ε. παρέχει ένα ισχυρό πολιτικό lobby και forum στη διεθνή σκηνή, ενισχύοντας τη φωνή της Ελλάδας και δίνοντας τη δυνατότητα σε Έλληνες βουλευτές να συμμετέχουν ενεργά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

6.2 Μελλοντικές Επεκτάσεις

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, με την πολύπλοκη δομή και τις πολυδιάστατες πολιτικές της, προσφέρει ένα ευρύ πεδίο για περαιτέρω έρευνα και ανάλυση. Η παρούσα εργασία έχει εξετάσει την ιστορική εξέλιξη της Ε.Ε, τα θεσμικά της όργανα, τις προκλήσεις και τις προοπτικές για το μέλλον. Ωστόσο, η δυναμική φύση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και οι συνεχείς μεταβολές στο διεθνές και εσωτερικό περιβάλλον καθιστούν αναγκαία τη συνεχή αναθεώρηση και επέκταση της έρευνας. Σε αυτή την ενότητα, θα εξετάσουμε μελλοντικές κατευθύνσεις για την περαιτέρω ανάπτυξη της εργασίας. Αυτές οι επεκτάσεις θα προσφέρουν νέες προοπτικές και βαθύτερη κατανόηση των πολύπλοκων προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Ε.Ε, ενώ παράλληλα θα συμβάλουν στην προώθηση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και της ενίσχυσης της θέσης της Ε.Ε. στο παγκόσμιο σκηνικό

Το θέμα στο οποίο θα ήθελα να σταθώ και να εκδηλώσω το ενδιαφέρον μου είναι αυτό της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας. Ένα θέμα που έχει απασχολήσει την ακαδημαϊκή κοινότητα στο παρελθόν και σήμερα. Μάλιστα είχε γραφτεί στον Βρετανικό Observer πως η καταπολέμηση του αυξανόμενου τεχνολογικού χάσματος μεταξύ Ευρώπης και Αμερικής συνίσταται στην εγκατάσταση μιας ισχυρής κεντρικής εξουσίας να αποφασίζει πάνω σε ποια σημεία πρέπει να συγκεντρώνεται η ευρωπαϊκή προσπάθεια.

Η αύξηση της παραγωγικότητας στις Ηνωμένες Πολιτείες έχει επιφέρει μια διεύρυνση του χάσματος μεταξύ της Αμερικής και της Ευρώπης, δημιουργώντας ανησυχίες στην Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με μια πιθανή "κρίση ανταγωνιστικότητας"⁷². Οι πολιτικοί αρμόδιοι στην Ε.Ε. επιζητούν μεγαλύτερες δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις, σύμφωνα με αναφορές των Financial Times.

Τα νέα στοιχεία που κοινοποιήθηκαν τον Μάρτιο του 2024 ανέδειξαν μια πτώση της παραγωγικότητας της ευρωζώνης κατά 1,2% το τέταρτο τρίμηνο σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Την ίδια χρονική περίοδο, η παραγωγικότητα αυξήθηκε κατά 2,6% στις Ηνωμένες Πολιτείες, σύμφωνα με

---

⁷² Ζαν-Ζακ Σέρβαν-Σρέμπερ "Η Αμερικανική Πρόκληση" σελ 193

ανεξάρτητα στοιχεία. Αξίζει να σημειωθεί ότι η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας στις ΗΠΑ ήταν διπλάσια σε σχέση με αυτήν της ευρωζώνης και του Ηνωμένου Βασιλείου κατά τις τελευταίες δύο δεκαετίες⁷³.

Ένας άλλος τομέας για μελλοντική έρευνα είναι η κοινωνική και πολιτισμική σύγκλιση εντός της Ε.Ε. Η μελέτη των πολιτικών και των προγραμμάτων που προωθούν την ευρωπαϊκή ταυτότητα, την αλληλεγγύη και την κοινωνική συνοχή θα μπορούσε να αναδείξει τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες για την επίτευξη μιας ενιαίας ευρωπαϊκής κοινότητας. Επίσης, η ανάλυση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων, των πολιτιστικών ανταλλαγών και των κοινοτικών πρωτοβουλιών θα μπορούσε να προσφέρει νέες ιδέες για την προώθηση της κοινωνικής ενσωμάτωσης.

Η ψηφιακή μετάβαση αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις και ευκαιρίες για την Ε.Ε. Μια μελλοντική επέκταση της εργασίας θα μπορούσε να επικεντρωθεί στις στρατηγικές και τις πολιτικές που χρειάζονται για την προσαρμογή στην ψηφιακή εποχή. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει την ανάλυση της ψηφιακής οικονομίας, των τεχνολογιών πληροφοριών και επικοινωνιών, της κυβερνοασφάλειας και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων. Η διερεύνηση της συμβολής των ψηφιακών τεχνολογιών στην ενίσχυση της δημοκρατικής συμμετοχής και της διαφάνειας θα μπορούσε επίσης να είναι σημαντική.

Η κλιματική αλλαγή είναι μια παγκόσμια πρόκληση που απαιτεί συντονισμένες δράσεις. Η Ε.Ε. έχει ήδη ξεκινήσει την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία⁷⁴ (Green Deal) για την επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050. Η μελλοντική έρευνα θα μπορούσε να εστιάσει στις πολιτικές και τις δράσεις που απαιτούνται για την επίτευξη αυτού του στόχου, την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και τη μετάβαση σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Επιπλέον, η ανάλυση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην οικονομία, την υγεία και το περιβάλλον θα μπορούσε να προσφέρει πολύτιμες γνώσεις.

Η Ε.Ε. διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στις διεθνείς σχέσεις και την παγκόσμια σταθερότητα. Μια μελλοντική επέκταση της εργασίας θα μπορούσε να εξετάσει τις

---

⁷³ <https://www.ot.gr/2024/03/11/diethni/eyropi-giati-dieyrynetai-to-xasma-antagonistikotitas-me-tis-ipa/>

⁷⁴ <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/green-deal/>

εξωτερικές πολιτικές της ΕΕ, τις σχέσεις με άλλες υπερδυνάμεις και διεθνείς οργανισμούς, καθώς και την επίδρασή της στην παγκόσμια ασφάλεια και την ειρήνη. Η ανάλυση των στρατηγικών για την αντιμετώπιση των παγκόσμιων κρίσεων, όπως οι γεωπολιτικές συγκρούσεις, η μετανάστευση και οι ανθρωπιστικές καταστροφές, θα μπορούσε να προσφέρει σημαντικές προτάσεις για την ενίσχυση του ρόλου της ΕΕ στη διεθνή σκηνή.

Τέλος, η ενίσχυση της δημοκρατικής διακυβέρνησης και της συμμετοχής των πολιτών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων είναι ζωτικής σημασίας για τη νομιμότητα και τη διαφάνεια της Ε.Ε. Μια μελλοντική επέκταση της εργασίας θα μπορούσε να εξετάσει τις πρωτοβουλίες για την προώθηση της συμμετοχικότητας, όπως η Διάσκεψη για το Μέλλον της Ευρώπης, και να αναλύσει τρόπους ενίσχυσης της διαφάνειας και της λογοδοσίας των ευρωπαϊκών θεσμών. Η μελέτη των μηχανισμών συμμετοχής των πολιτών και των δυνατοτήτων για τη βελτίωση της αντιπροσωπευτικότητας και της συμμετοχικής δημοκρατίας θα μπορούσε να προσφέρει πολύτιμες προτάσεις.